

I.	BEVEZETÉS	3
I.1	A DOKUMENTUM ILLETÉKESSÉGI TERÜLETÉNEK LEHATÁROLÁSA	3
I.2	A STRATÉGIA CÉLJA, FELÉPÍTÉSE	3
I.3	ALKALMAZOTT MÓDSZEREK	4
II.	TRENDEK A TURIZMUSBAN	8
II.1	A VILÁGTURIZMUS TRENDJEI	8
II.1.1	TA TURIZMUS EURÓPÁBAN	8
II.1.2	A TURISZTIKAI PIAC AKTUÁLIS TRENDJEI	10
II.1.3	A TURIZMUS ALTERNATÍV FORMÁINAK TERJEDÉSE	10
II.2	A KULTURÁLIS TURIZMUS JELENTŐSÉGE	11
II.2.1	A KULTURÁLIS TURIZMUS JELENTŐSÉGE MAGYARORSZÁGON	12
II.2.2	A KULTÚRA IRÁNT ÉRDEKLŐDŐ TURISTÁK, MINT CÉLCSOPORT	12
II.2.3	A BELFÖLDI ÚTI CÉLOK KIVÁLASZTÁSÁNAK SZEMPONTJAI	13
II.3	VÁROSI TURIZMUS TPPT	14
II.3.1	PIACI POTENCIÁL ÉS PIACI TRENDK	15
II.3.2	A VÁROSI TURIZMUS LEGFONTOSABB CÉLCSOPORTJA: A SZENIOR CÉLCSOPORT	16
III.	TATA VÁROS TURISZTIKAI HELYZETELEMZÉSE	17
III.1	A KÍNÁLAT ELEMZÉSE	17
III.1.1	MEGKÖZELÍTÉS, KÖZLEKEDÉS	17
III.1.2	TATA TURISZTIKAI ADOTTSÁGAI – VONZERŐK, LÁTNIVALÓK	19
III.1.2.1	Természeti vonzerők	19
III.1.2.2	Tata város kulturális vonzerői	22
III.1.2.3	Aktív turisztikai kínálat	27
III.1.2.4	Tata környékének vonzerői	29
III.1.2.5	Vonzerőleltár	32
III.1.3	TURISZTIKAI INFRASTRUKTÚRA	34
III.1.3.1	Szálláshelyek	34
III.1.3.2	Vendéglátóhelyek	35
III.1.3.3	Szemináriumok, konferenciák megtartására alkalmas helyek	36
III.1.3.4	Egyéb -a turizmus szempontjából releváns- általános infrastruktúra	36
III.1.3.5	A turizmus szervezeti rendszere	37
III.1.3.6	Humán erőforrás és szakképzés	40
III.1.3.7	Civil szervezetek, testvérvárosi kapcsolatok	41
III.2	A KERESLET ELEMZÉSE	42
III.2.1	VENDÉGEK ÉS VENDÉGÉJSZAKÁK SZÁMA	42
III.2.1.1	Tata iránti kereslet	42
III.2.1.2	Tata tágabb környéke iránti kereslet	43
III.2.1.3	Összehasonlító elemzés	45
III.2.2	VENDÉGEK MEGOSZLÁSA ÉRKEZÉSI ORSZÁG SZERINT	46
III.2.3	SZÁLLÁSHELYEK IRÁNTI IGÉNY MEGOSZLÁSA	47
III.3	JELENLEGI MARKETING TEVÉKENYSÉG	49
III.4	TATA ÉS KÖRNYÉKE VERSENYKÉPESSÉGE	52
IV.	SWOT ANALÍZIS TATA	54

V. STRATÉGIA	57
V.1 A STRATÉGIA CÉLSTRUKTÚRÁJA	58
V.2 TATA JÖVŐKÉPE	59
V.3 STRATÉGIAI CÉLOK	60
VI. STRATÉGIAI PROGRAMOK	61
VI.1 TURISZTIKAI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE	61
VI.1.1 SZÁLLÁSHELYEK	61
VI.1.2 VENDÉGLÁTÁS	62
VI.1.3 RENDEZVÉNYHELYSZÍNEK	62
VI.1.4 VÁROSKÉP: TURISZTIKAILAG FREKVENTÁLT VÁROSRESZEEK FEJLESZTÉSE TPPT	63
VI.1.5 VÁROSI ÚTHÁLÓZAT PARKOLÁS, KERÉKPÁRÚT HÁLÓZAT, ELIGAZÍTÓ TÁBLÁK	63
VI.2 TERMÉKFEJLESZTÉS	65
VI.2.1 VÁROSI TURIZMUS TERMÉKCSOPORT	67
VI.2.2 RENDEZVÉNY TURIZMUS	71
VI.2.2.1 Kulturális rendezvények, kiállítások	71
VI.2.2.2 Gasztronómiai rendezvények	77
VI.2.2.3 Sport rendezvények	77
VI.2.3 KONFERENCIATURIZMUS, INCENTIV PROGRAMOK	78
VI.2.4 AZ AKTÍV TURIZMUS TERMÉKCSOPORT TATÁN ÉS KÖRNYÉKÉN	79
VI.2.4.1 Természetjárás	80
VI.2.4.2 Kerékpáros turizmus a kistérségben	80
VI.2.4.3 Vízi turizmus	81
VI.2.4.4 Lovaglás	81
VI.2.4.5 Golf	81
VI.2.4.6 Egyéb sportok	82
VI.2.5 ÖKOTURIZMUS	82
VI.2.6 FALUSI TURIZMUS	83
VI.2.7 EGYÉB TERMÉKFEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK	84
VI.2.7.1 Rekreációs turizmus Tatán és környékén	84
VI.2.7.2 Oktatási és képzési turizmus	84
VI.3 MARKETING TEVÉKENYSÉG FEJLESZTÉSE	86
VI.3.1 MARKETING CÉLOK ÉS STRATÉGIA	86
VI.3.1.1 USP (egyedi piaci ígéret)	86
VI.3.2 A VÁROS ARCULATA -HELYTERMÉK- SZLOGEN	87
VI.3.3 POZICIONÁLÁS ÉS MÁRKAPOLITIKA	87
VI.3.4 A VÁROS ARCULATÁT, ATMOSZFÉRÁJÁT ERŐSÍTŐ ELEMEEK	88
VI.3.5 MARKETING KOMMUNIKÁCIÓ	90
VI.3.5.1 Célcsoportok	90
VI.3.5.2 Kommunikációs intézkedések	93
VI.4 A TURIZMUS SZERVEZETI RENDSZERÉNEK FEJLESZTÉSE	96
VI.4.1 A JAVASOLT EGYÜTTMŰKÖDÉSI MODELL: A TURISZTIKAI DESZTINÁCIÓS MODELL	96
VI.4.2 HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE	101
VII. ÜTEMTERV	102
VIII. MELLÉKLETEK	105

I. Bevezetés

Tata Város Önkormányzata 2005. június 30-án megbízást adott az Inventio Consulting Kft. részére Tata Város turizmus stratégiájának kidolgozására.

I.1 A dokumentum illetékességi területének lehatárolása

A turizmus stratégia elsősorban Tatára vonatkozik. A turizmusban azonban egy város környékével együtt nagyobb vonzerőt jelent, a turisztikai piacon jobban eladható, ezért a stratégia figyelembe veszi a környék turisztikailag vonzó, illetve jó adottsággal rendelkező településeit is. Ezen települések az egyes Tatán kialakítandó turisztikai termékek helyszínét jelentik.

A stratégia akcióterülete Tatán túlmenően magába foglalja a következő településeket: Baj, Dunaalmás, Neszmély, Dunaszentmiklós, Kocs, Szomód, Tardos, Naszály, Vértestolna.

I.2 A stratégia célja, felépítése

A turizmus stratégia célja, hogy meghatározza Tata város turisztikai fejlesztésének főbb irányvonalait a 2007 és 2013 közötti időszakra, amely az Európai Unió következő költségvetési időszakának felel meg.

A stratégia megalapozásához fentiek jegyében részletes helyzetelemzést végeztünk a jelenlegi turisztikai kínálat és az általános turisztikai kereslet jellemzőiről.

A kínálati oldal vizsgálata magában foglalja a vonzerők, a megközelíthetőség, a turisztikai infrastruktúra (a szálláshelyek és vendéglátás, a szervezeti formák) és a szakember ellátottság jelenlegi aspektusait.

A keresleti oldal elemzése az utóbbi évek vendégszámát és az eltöltött vendégéjszakák számát ismerteti, illetve hasonlítja össze a konkurens városok adataival.

Tata Város SWOT elemzését a helyzetelemzés alapján készítettük el, valamint erre alapoztuk a város jövőképét is, melyet a workshopokon a turizmus szereplőivel egyeztetve alkottuk meg. A megvalósítandó jövőképhez vezető utat a stratégiai fejlesztési célok jelölik ki. A stratégiában megfogalmazottaknak megfelelően kidolgoztuk a megvalósításhoz szükséges stratégiai programokat.

A helyi szereplőkkel való egyeztetésnek megfelelően jelen stratégia utolsó fejezete tartalmazza az ütemtervet, amely a stratégia megvalósításához, az operatív programok kialakításához szükséges főbb lépéseket foglalja magába. Úgy gondoljuk, hogy jelen stratégia képezi az alapját a további operatív szintű fejlesztési elképzelések körvonalazódásának, melyek egyeztetése, elfogadása a turizmusfejlesztési tervek megvalósításának következő lépcsőfokát jelentik.

Jelen dokumentum stratégiai jellegén túl tartalmaz néhány operatív elemet is, melyek megvalósítására a közeljövőben kerülhet sor. (Pl. különböző helyi szereplőkkel egyeztetett, javasolt rendezvényeket.)

I.3 Alkalmazott módszerek

A munka elkészítése során a következő módszereket alkalmaztuk:

1. Már meglévő regionális, megyei, kistérségi és települési terület- és turizmusfejlesztési stratégiák, koncepciók és programok feldolgozása.

Munkánk során figyelembe vettük a különböző szintű, már meglévő fejlesztési terveket. Az alábbi dokumentumok kerültek áttekintésre.

- Regionális turisztikai koncepció és fejlesztési program a Közép-dunántúli idegenforgalmi régió számára, 2000. (KPMG Consulting)
- Komárom-Esztergom Megye Középtávú Idegenforgalmi Stratégiája
- Tatai Kistérségi Területfejlesztési Terv, 2005 (Székesfehérvári Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány)
- Tata Város Kommunikációs Stratégiája, 2005 (Kommunikációs Akadémia)
- KEM Zöldturizmus Fejlesztési Koncepció (MTESZ KEM szervezet), 2000
- KEM Környezetvédelmi Program (Pestterv) 2001
- Tata Város Környezetvédelmi Programja (METESZ) 2005

2. Szakirodalom áttekintése

Munkánk során begyűjtöttük és áttekintettük a Tata turizmusa szempontjából releváns hazai és európai szakirodalmat.

3. Műhelytalálkozók tartása

Munkánk során kiemelten fontosnak tartottuk, hogy a stratégia megvalósításában érintett helyi és regionális szereplők azonosulni tudjanak majd az elkészült stratégiával, az megfelelően elképzeléseiknek. Ezért a valóban közösen elfogadott jövőkép, stratégiai célok kialakítása és stratégiai termékek meghatározása érdekében számos workshopon egyeztetünk, kértük ki a szakma véleményét, észrevételeit az általunk tett javaslatokra. A következőkben ezen workshopok rövid leírására kerül sor a helyi résztvevők listájával.

Indító workshop 2005. szeptember 8-án

A regionális turizmus szakma és a turizmusban érdekelt szervezetek részvételével tartottuk meg az első workshopot. Ez alkalommal a jelenlevők kifejtették nézeteiket, elképzeléseiket a turizmus fejlesztésével kapcsolatban. Elhangzottak ötletek, javaslatok, hiányosságok. A megállapításokat munkánk folyamán figyelembe vettük.

Résztvevők:

- 1) Szabó Zoltán, a Berta Malom Hotel és Étterem ügyvezetője
- 2) Gottwald Zoltán, a Gottwald Hotel ügyvezetője
- 3) Adonyi Olga, a Komárom-Esztergom Megyei Regionális Idegenforgalmi Bizottság tagja, Tata Tourist utazási iroda ügyvezetője
- 4) Izing László, Tatai Civil Társulás vezetője

- 5) Varga Istvánné, az Eötvös József Gimnázium idegenvezető és hostess képző szakának tanárnője
- 6) Bálint Csaba, Tata Város Önkormányzati Képviselő-testülete Gazdasági és Környezetvédelmi Bizottságának az elnöke
- 7) Dér Péter, az Old Lake Holding Rt. vezérigazgatója
- 8) Engler Tamás, a Diana Golf Hotel szállodaigazgatója
- 9) Virág Angéla, Tourinform Iroda turisztikai asszisztense
- 10) Aradi Nikolett, Tourinform Iroda irodavezetője
- 11) Papp Gyula, a Kiss Panzió ügyvezetője
- 12) Horváth Zoltán, a Pikantó Étterem Mediterrán Grill és Szabadidő Park ügyvezetője
- 13) Csige János, a MEH kistérségi megbízottja
- 14) Kiss Zsolt, városi főépítész
- 15) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata idegenforgalmi és kommunikációs referens

Helyzetelemző workshop 2005. november 14-én

Tata város turizmusának helyzetelemzésére vonatkozó szekunder információt a megrendezésre került SWOT workshop és személyes interjúink alkalmával gyűjtöttünk, munkánk során ezeket feldolgoztuk, a legfontosabb gondolatokat beépítettük.

Meghatároztuk az adottságok alapján kialakítandó termékeket, és vázoltuk a marketing stratégia súlypontjait. A workshopon a következő személyek vettek részt:

- 1) Domonkos Ágnes, Magyar Zoltán Város és Megyei Művelődési Központ, igazgató
- 2) Jónyer Gergely, kistérségi vidékfejlesztési manager
- 3) Csige János, kistérségi megbízott
- 4) Virág Angéla, Tourinform Iroda irodavezető
- 5) Aradi Nikolett, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat idegenforgalmi és nemzetközi kapcsolatok referense
- 6) Horváth Zoltán, Pikantó Mediterrán Grill és Szabadidő Park ügyvezető
- 7) Kiss Anett, Pikantó Étterem, Pikantó Mediterrán Grill és Szabadidő Park tulajdonos
- 8) Szabó Zoltán, Barta Malom Hotel és Étterem
- 9) Kovács Gábor, KD-RIB tag; Barta Malom Hotel és Étterem
- 10) Adonyi Olga, KD-RIB tag, Tata Tourist
- 11) Osgyáni Zsuzsanna, Tata Város Önkormányzata, nemzetközi referens
- 12) Gerébi Ákos, Tata Város Önkormányzata, Tata Város Alpolgármestere
- 13) Papp Gyula, Kiss Panzió és Étterem ügyvezető
- 14) Bálint Csaba, Tata Város Önkormányzati Képviselő-testülete Gazdasági és Környezetvédelmi Bizottságának elnöke
- 15) Izing László, Tatai Civil Társulás
- 16) Varga Istvánné, Eötvös József Gimnázium idegenvezető és hostess képző szakának tanárnője
- 17) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata idegenforgalmi és kommunikációs referens

Az elkészült munkaközi kivonatot Internetes workshop keretében megküldtük az érintetteknek véleményezésre.

Termékspecifikus workshopok

A 2007-2013 év közötti időszak turisztikai termékfejlesztési terveit az egyes turisztikai termékek, termékcsoporthoz szakértőivel a következő műhelymunkák során egyeztetettük. A résztvevők véleményeit, észrevételeit a stratégiai programba építettük be.

Városi turizmus workshop, 2005. december 13-án délelőtt

Résztvevők:

- 1) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata, idegenforgalmi és kommunikációs referens
- 2) Kiss Zsolt, Tata Város Önkormányzata főépítész
- 3) Varga Istvánné, Eötvös József Gimnázium idegenvezető és hostess képző szakának tanárnője
- 4) Izing László, Tatai Civil Társulás
- 5) Virág Angéla, Tourinform Iroda irodavezető
- 6) Haraszi Mihály, helytörténész
- 7) Horváth Bernadett, Kuny Domokos Megyei Múzeum, kommunikációs titkár

Ökoturizmus workshop, 2005. december 13-án délelőtt

Résztvevők:

- 1) Musicz László, Tata Város Önkormányzata, természet- és környezetvédelmi referens
- 2) Gerlei Tamás, Tata Város Önkormányzata, főkertész
- 3) Czumpf Attila, Természetes Életmód Alapítvány
- 4) Labancz Györgyi, Természetes Életmód Alapítvány
- 5) Móricz Beáta, Altal-ér Szövetség titkára
- 6) Csaba Attila, Környezetvédelmi Rt.
- 7) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata, idegenforgalmi és kommunikációs referens

Rendezvényturizmus, konferenciaturizmus workshop 2005. december 14-én délelőtt

Résztvevők:

- 1) Havril Eszter, Tata Város Önkormányzata, humán szolgáltató és intézményi referens
- 2) Kun Katalin, Tatai Református Egyházközség Alapfokú Művészetoktatási Intézménye igazgató, Tatai Sokadalom szervező
- 3) Jakab Györgyné, Tatai Református Egyházközség Alapfokú Művészetoktatási Intézménye iskolatitkár, Tatai Sokadalom szervező
- 4) Csaba Attila, Víz, Zene, Virág Fesztivál Egyesület, Víz, Zene, Virág Fesztivál szervező
- 5) Schmidt Mónika, Eszterházy Énekegyüttes, Barokk Fesztivál szervező
- 6) Virág Angéla, Tourinform Iroda vezetője
- 7) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata, idegenforgalmi és kommunikációs referens

Falusi turizmus workshop 2005. december 14-én délután

Résztvevők:

- 1) Csige János, MEH kistérségi megbízott
- 2) Jónyer Gergely, kistérségi vidékfejlesztési manager
- 3) Czumpf Attila, Természetes Életmód Alapítvány
- 4) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata, idegenforgalmi és kommunikációs referens

Aktív turizmus workshop, 2006. január 5-én délelőtt

- 1) Tene Gáborné, Tata Város Önkormányzata, ügyi ügyintéző
- 2) Horváth Zoltán, Tata Város Önkormányzata, sport- és védelmi referens
- 3) Virág Angéla, Tourinform Iroda vezetője
- 4) Dér Péter, az Old Lake Holding Rt. vezérigazgatója
- 5) Horváth Lóránt, Sportszövetségek Szövetségének megyei elnöke
- 6) Molnár Csilla, Fényes fürdő
- 7) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata, idegenforgalmi és kommunikációs referens

„Összefogással Tataért” workshop 2006. január 5-én délután

- 1) Aradi Nikolett, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat idegenforgalmi és nemzetközi kapcsolatok referense
- 2) Virág Angéla, Tourinform Iroda vezetője
- 3) Dér Péter, az Old Lake Holding Rt. vezérigazgatója
- 4) Gottwald Zoltán, a Gottwald Hotel ügyvezetője
- 5) Kovács Gábor, KD-RIB tag Barta Malom Hotel és Étterem
- 6) Nyitrai Rita, Öreg-tó Club Hotel
- 7) Varga László, Kalóz Fregatt Hotel & Pub
- 8) Molnár Gábor, Vinaret Bortársaság -gasztronómiai képviselő
- 9) Havril Eszter, Tata Város Önkormányzata, humán szolgáltató és intézményi referens
- 10) Laky Dóra, Tata Város Önkormányzata, idegenforgalmi és kommunikációs referens

4. Személyes interjúk

A személyes interjúra javasoltak körét a megbízóval egyeztettük. A következő személyeket kerestük fel:

Izing László	Tatai Civil Társulás
Osgyáni Zsuzsanna	Tata Város Önkormányzata, nemzetközi referens
Aradi Nikolett	Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat idegenforgalmi és nemzetközi referens
Varga Katalin	Eötvös Gimnázium idegenvezető képzés
Virág Angéla	Tourinform Iroda irodavezető
Szentessy Lászlóné	Talentum iskolaigazgató
Czumpf Attila	Természetes Életmód Alapítvány
Özvegy Györgyi	Műemlékek Állami Gondnoksága
Borsó Tibor	Tata Város Önkormányzati Képviselő-testülete
Kovács Balázs	A La Casa Étterem tulajdonosa
Gottwald Zoltán	Gottwald Hotel tulajdonos

II. Trendek a turizmusban

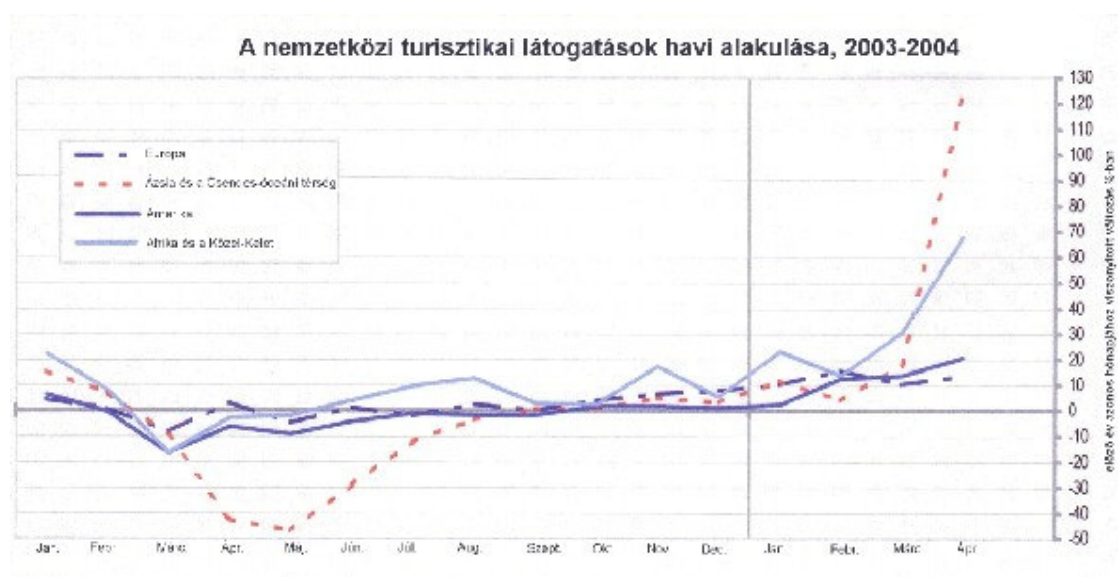
II.1 A világturizmus trendjei

A nemzetközi turizmus világszerte a legfontosabb gazdasági ágazatok közé tartozik. A turizmus a világ elsőszámú munkaadója: világviszonylatban minden tizenötödik, az EU-ban minden tizedik ember ebben az iparágban dolgozik.

2004-ben a világ turizmusa – az elmúlt éveket jellemző negatív környezeti hatások ellenére – rendkívül pozitív eredményeket mutatott: a Turisztikai Világszervezet (World Tourism Organization, WTO) adatai szerint a nemzetközi turistaérkezések száma a 2003. évhez képest 10%-kal növekedett, és elérte a 760 millió főt, amely a nemzetközi turistaérkezések számában eddig regisztrált legmagasabb érték.

A World Travel & Tourism Council (WTTC) által készített szimulált turizmus szatellit számlarendszer adatai szerint 2004-ben a turizmus közvetlenül 1542,1 milliárd USD-vel járult hozzá a világ GDP-jéhez (3,8%). A közvetlenül a turizmusban foglalkoztatottak száma 73,7 millió fő volt, ami világviszonylatban az összes foglalkoztatott 2,8%-át jelenti.

A 2004. év folyamán a multiplikátor hatásokat is figyelembe véve, a turizmus hozzájárulása a világ GDP-jéhez 10,4%-ot tett ki, a foglalkoztatottak aránya elérte a 8,1%-ot.¹



(forrás: WTO 2004).

II.1.1 A turizmus Európában

Az elmúlt 50 év fenntartható növekedése Európát a világ legfőbb turisztikai desztinációjává tette. A 80-as évek közepe óta a turisztikai kereslet több mint duplájára növekedett, gazdasági hatása jelentős. Az 1998-2000 adatok alapján Európa GDP-jének 12%-át a turizmus és a turizmushoz kapcsolódó tevékenységek tették ki, valamint több mint 20 millió

¹ Magyar Turizmus RT. - Turizmus Magyarországon 2004 CD-ROM

munkahelyet is teremtett ez a szektor. Európában a nemzetközi turistaérkezések száma 2004-ben 4%-kal nőtt, ami 15 millióval több turistát jelent a kontinens számára.²

A Turisztikai Világszervezet (WTO) előrejelzései szerint, az európai turisták száma az elkövetkező 25 évben valószínűleg megkétszereződik³.

A WTO 2004 első félévére vonatkozó adatai pozitív tendenciákat mutatnak az európai országok vonatkozásában.

Az előző év hasonló időszakához viszonyítva az európai országok a következőképpen szerepeltek:

- Spanyolország 3,8 % növekedést mutatott (a március 11-i madridi terrortámadással kapcsolatos félelmek túlzottan mutatkoztak)
- Olaszország 15%-os növekedés
- Portugália 6%-os növekedés
- Észak-Európában az Egyesült Királyság szerepel a legjobb mutatókkal: 15%-os növekedés
- Németországban a turistaérkezések száma 10%-kal, a bevételek 3%-kal nőttek.
- Franciaországban az előző évben igen rossz eredményt mutató szállodai vendégéjszakák száma erős javulást mutatott (előző időszak -7%-os csökkenéséhez képest vizsgált időszakban +1,4%)
- **A WTO szerint a kelet-közép-európai térségben hazánk és Lengyelország produkálta a legjobb eredményt 10%-os növekedéssel.**

A világ tíz legnépszerűbb turisztikai fogadóhelyének sorrendje 2003-ban az első 4 hely tekintetében nem változott a korábbi évhez viszonyítva (sem a turistaérkezések száma, sem pedig a bevételek tekintetében). Európai viszonylatban elmondható, hogy Ausztria és Németország került előbbre kettő, illetve egy hellyel.

Nemzetközi beutazások száma				Nemzetközi beutazásokból származó bevétel			
		millió				milliárd USD	
		2002	2003			2002	2003
1	Franciaország	77,0	75,0	1	USA	66,5	65,1
2	Spanyolország	52,3	52,5	2	Spanyolország	33,6	41,7
3	USA	41,9	40,4	3	Franciaország	32,3	36,6
4	Olaszország	39,8	39,6	4	Olaszország	26,9	31,7
5	Kína	36,8	33,0	5	Németország	19,2	23,0
6	Nagy Britannia	24,2	24,8	6	Nagy Britannia	17,6	19,4
7	Ausztria	18,6	19,1	7	Kína	20,4	17,4
8	Mexikó	19,7	18,7	8	Ausztria	11,2	13,6
9	Németország	18,0	18,4	9	Törökország	11,9	13,2
10	Kanada	21,1	17,5	10	Görögország	9,7	10,7

(forrás:WTO)

² Using natural and cultural heritage to develop sustainable tourism in non-traditional tourist destinations

³ ua.

Európa a világ turizmusának központja, jelentősége világviszonylatban növekedőben van. Míg 2002-ben a világ tíz legnépszerűbb turisztikai fogadóhelyéből öt volt az EU tagja, a 2004-es évközi jelentés szerint 6 szerepel a listán. A nemzetközi turizmusból származó bevételek toplistáján pedig a 10 országból 7 EU tagállam.

II.1.2 A turisztikai piac aktuális trendjei

A munkaidő és szabadidő aránya szorosan összefügg a turizmus terjeszkedésével. A fejlett ipari országokról általánosságban elmondható, hogy az utóbbi évtizedekben a munkaidő csökkent, a fizetett szabadság pedig nőtt, ám mára ennek a tendenciának úgy tűnik vége szakadt. A jövő munkaerője rugalmas munkaidővel rendelkezik, amit ő maga oszt be kedve szerint. A több szabadidő, valamint a szabadidő fölötti rendelkezés mértékének növekedése erősen diverzifikálja a turisztikai piacot. Változatos életmódok és sokszor egymásnak ellentmondó értékrendszerek jelennek meg a fogyasztók körében, ami a turisztikai szolgáltatók számára megnehezíti a fogyasztói magatartás előrejelzését és az igények kielégítését. A turisztikai iparágnak ily módon egy „hibrid fogyasztóra” kell berendezkednie, aki elvárja, hogy az ő maga által megálmodott világot varázsolják köré, hogy igényeit tökéletesen kielégítsék, ám ugyanakkor az élményei autentikusságát is megkívánja.

Az információs és kommunikációs technológiák elterjedése a turisztikai iparágban erőteljes kihatással van a piaci folyamatokra, valamint a kínálati és keresleti struktúrákra. A világháló használata élesíti a versenyt, ami az árak csökkenéséhez és a munkaerő leépítéséhez vezet.

A világ turizmusának fejlődési irányáról általánosságban a következők mondhatóak el⁴:

- A biztonság fontos a turisták számára
- A hosszú nyaralást több, rövidebb utazás váltja fel
- A repülő utazások száma visszaesett (főleg az Atlanti-óceán térségében)
- A közelebbi desztinációk előtérbe kerülnek a tengerentúliakhoz képest
- A fapados légitársaságok egyre jobban elterjednek
- Az utakat egyre később foglalják le
- Az internetes foglalások száma nő
- Az üzleti utak száma visszaesik
- Az egyéni utak száma nő, a csoportos utazásoké visszaesik
- Az utazás során szerzett élmény fontosabb, mint maga a desztináció
- Az európaiak egyre inkább felfedezik a szomszédos országokat
- A kínaiak és indiaiak szárnyra kapnak
- A turisták sokkal inkább tájékozottabbak lesznek a célterületekről és az utazási lehetőségekről – ezért a turizmusmarketing még fontosabb szerepet kap (különösen az e-turizmus).

II.1.3 A turizmus alternatív formáinak terjedése

A WTO előrejelzései szerint a következő évtizedben az európai turizmusból származó bevételek növekményének túlnyomó része az utazás alternatív formáiból származik majd. Ez azt jelenti, hogy csökken a klasszikusnak mondható tengerparti utazások aránya, ugyanakkor a turizmus alternatív formáinak piaca a többi piaci szegmensnél gyorsabban

⁴ Forrás: WTO

növekszik- így ezen utazási forma a következő 20 év folyamán az összes utazás 20%-át jelentheti.

A változó trend főbb okai:

- Az emberek egyre nagyobb tapasztalattal rendelkeznek az utazás területén és úticéluk megválasztása során, ezért új helyeket és új turisztikai termékeket keresnek
- Nagyobb mobilitás jellemzi őket a légitársaságok piacának liberalizációja, új utak létesítésének köszönhetően
- Több alkalommal, viszont rövidebb időre mennek szabadságra
- A nyaralást aktívabban töltik, többféle tevékenységet keresnek
- Az európai lakosság öregszik, ugyanakkor jellemzően tovább marad aktív
- A turisták környezettudatossága növekszik

Az alternatív turizmus formái (amely lehet, természet-közelit turizmus, kulturális turizmus, vallási, egészség, sport, élmény stb.) iránti növekvő igény a következő évtizedekben óriási piaci lehetőségeket kínál a turisztikai szolgáltatók számára, melyet a piaci igényeknek megfelelő termékfejlesztéssel, a fenntarthatóság elvét figyelembe véve lehet megfelelően kiaknázni.

II.2 A kulturális turizmus jelentősége

A kulturális turizmus fogalmkörébe tartozik minden olyan utazás, amelynek során az utazó megismeri mások történelmét, örökségét vagy jelenlegi életét, illetve tágabb értelemben minden utazás, amely kielégíti az ember változatosság igényét, emeli az egyén kulturális színvonalát és új tudáshoz, tapasztalatokhoz vezet.

A XXI. század turizmusában a következő, a kulturális turizmus irányába mutató főbb tendenciák várhatóak:

- Európa turizmusának egyre inkább felkapott célterülete Kelet-közép Európa lesz, különösen a gazdag kulturális történelmi hagyományokra épülő városok. A 2004-ben csatlakozott országok közül elsősorban a Balti államok (Észtország, Lettország, Litvánia) valamint Csehország (Prága) és Magyarország (Budapest) válhat a turisztikai érdeklődés új célterületévé.
- A tengerparti városok mellett egyre inkább a városlátogatások válnak a turisztikai desztinációk fő vonzerejévé. Ehhez különösen hozzájárul a fapados légitársaságok megjelenése, és így az utazás olcsóbb ára.
- A városi turizmus az EU turizmusának egyik kiemelt célterülete, tekintve, hogy számos multiplikatív hatással (városfelújítás, szolgáltatás, helyi gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés, kereskedelem fellendítése) rendelkezik.

A városok turisztikai versenyképességében azok a városok lesznek sikeresek, amelyekben mind a marketing (reklámok, kiadványok, internet), mind a turisztikai termékek kapcsolódása konkrét programok formájában valósul meg minőségi színvonallal és különleges szolgáltatásokkal, egyedi attrakciókat is kínálva.

II.2.1 A kulturális turizmus jelentősége Magyarországon

Magyarország egyik legfontosabb vonzereje az ország sajátos kultúrája (ezeréves kultúra). Az ország legjelentősebb hatókörű attrakciói (Budapest: gyógyfürdők, gasztronómia, borkultúra, tradíciók, folklór, várak, kastélyok) mind kapcsolódnak valamilyen módon a kultúrához, a kulturális turizmushoz.

Magyarországon a kulturális turizmus jelentőségét az is mutatja, hogy a 2004-2006 Nemzeti Fejlesztési Terv – Regionális Operatív Program Turizmus prioritásában a kulturális turizmushoz kapcsolódó világörökségi területek, a kastélyok-várak, mind pedig a múzeumok látogatóbarát fejlesztése a kiemelt intézkedések között szerepel.

A turisztikai piac általános trendjei, a kulturális turizmus térnyerése, felértékelődése mindenképpen kihasználható piaci lehetőséget teremtenek Tata városa számára, melyhez korszerű termékfejlesztésre és marketingre van szükség.

II.2.2 A kultúra iránt érdeklődő turisták, mint célcsoport

Annak érdekében, hogy hatékony termékfejlesztést végezzünk, meg kell ismernünk vendégkörünk motivációit.

A kulturális és természeti örökség iránt érdeklődő turistákat a szakirodalom^[1] szerint a következő tényezők motiválják:

- Fizikai jólét és egészség
- A felfedezés, intellektuális érdekességek és az ismeretszerzés
- A gyönyörű táj-kulturtáj
- Más kultúrákkal való kapcsolat, személyesebb keretek között, mint az a tömegturizmus során jellemző
- Kaland, izgalom

Bármi is legyen a motiváció, mindenki olyan **személyes élménnyel szeretne hazatérni**, ami évek múlva is szép emlék lesz a számára. Ennek megfelelően az utazás célpontjának kiválasztásakor nagy a szerepe az érzelmeknek, hangulatoknak, divatoknak és trendeknek. A felmérések tanúsága szerint minél stresszesebb környezetben dolgozik valaki, annál inkább vágyik a kikapcsolódásra szabadsága alatt és választ ennek megfelelően csendes – egyre inkább vidéki- környezetet. Megállapítható továbbá, hogy a sematikus típusú munkát végzők egyre inkább vágnak az autentikus környezetre, legyen az természeti vagy kulturális.

A tipikus **kultúra iránt érdeklődő turista profilja** nehezen írható le. Az Európai Bizottság által az EU15 ország körében készített felmérés^[2] alapján elmondható, hogy korösszetétel tekintetében **39-59 év közöttiek, magasabban kvalifikáltak, széles körű utazási tapasztalattal rendelkeznek, minőség tudatosak, környezettudatosak és szociális érzékenység jellemzi őket.** /Egy friss német tanulmány szerint a kultúra iránt érdeklődő német turisták többsége 50 év feletti./

Jellemzően a **főszezonon kívüli időszakban is** rendszeresen mennek szabadságra. Utazási szokásaik tekintetében fontos tényező, hogy inkább **önállóan utaznak**, mint hogy

^[1] European Commission, Enterprise Directorate General: Using Natural and cultural heritage to develop sustainable tourism in non-traditional tourist destinations, 2003

^[2] European Commission: Facts and figures on the Europeans on holiday, 1997-1998

tour operatorokat vagy csomagajánlatokat vegyenek igénybe. Tartózkodási idejük általában 7 nap körüli vagy annál kevesebb.

A szakirodalom^[3] a „kulturturista” két típusát különbözteti meg: az „általánosan érdeklődő turistát” és az „elkötelezett kulturturistát”.

Az **általánosan érdeklődő turista** jellemzően úgy szervezi nyaralását, hogy napi átlagban fél-két órát szentel a kultúrának, legyen az egy városnézés, egy múzeum meglátogatása, vagy egy rendezvényen való részvétel. A kulturális kínálat mint utazási motiváció másodrendű meghatározója döntésének, ugyanakkor a konkrét nyaralás programjának összeállításakor fontos szerepet játszik. Egy nap során több program között foglal helyett a kulturális program, ami a tartózkodási időt is láthatóan befolyásolja. Tekintettel arra, hogy érdeklődése nem specializált, ezen turisták inkább egyfajta „bevásárló listával” rendelkeznek az érdekesebb látnivalókról, melyek aztán „feldolgozásra” kerülnek. Fontos, hogy ez a lista nincs kőbe vésve, azaz az utazás során maga a kulturális kínálat könnyen helyettesíthetővé válik.

A **szak-turista** történelmi, művészi, archeológiai érdeklődéstől vezérelve keres fel kultúrtörténetileg érdekes városokat és intézményeket. Számukat tekintve az összes kulturturista 10-12%-át teszik ki, ugyanakkor tartózkodási idejük viszont jóval hosszabb. Ami a szociológiai összetételüket illeti, jellemzően nagyobb arányban képviseltetik magukat a magasabban képzett rétegek.

II.2.3 A belföldi úti célok kiválasztásának szempontjai

A Szonda Ipsos által 2000. júliusában a Magyar Turizmus Rt. megbízásából elvégzett felmérés eredménye alapján a következő mondható el Magyarország felnőtt lakossága és a 14-25 év közötti fiatalok szabadidős kulturális tevékenységek iránti érdeklődéséről:

A felnőtt lakosságot és a fiatalokat főként a világörökség helyszínek, a természeti értékek megtekintése érdekli. Eltérőek azonban a felnőttek és a fiatalok prioritásai.

A felnőtt lakosság körében az említett kulturális tevékenységeket a kastélyok, a színházi, szabadtéri előadások követik – négy-ötthetednyi erőteljes érdeklődést mutató polgárral.

A fiatalok körében a Világörökségeket és a természeti értékeket, a könnyűzenei koncertek követik – háromtizednyi erőteljes érdeklődést mutató válaszadóval. A színházi, szabadtéri programokkal kapcsolatban a fiatalok háromtizede, a kastélyokkal kapcsolatban két-háromtizednyien, a kiállításokkal, múzeumokkal kapcsolatban nagyjából egy-kéttizednyien jelezték, hogy nagyon érdekli őket. Mindkét csoportnál a legkisebb érdeklődés a komolyzenei hangversenyek, operák, balettek iránt mutatkozott. (Továbbá a fiatalok esetében ez kiegészül a folklór bemutatókkal, melyek iránt kevesebb, mint egytizedük mutatott érdeklődést.)

A belföldi úti cél kiválasztásában az egyes tevékenységek iránt érdeklődők számára szinte az összes kulturális adottság fontos szerepet játszik. Valamelyest kiemelkednek a sorból a természeti értékek, legnagyobb súllyal ezt veszik figyelembe mind a felnőttek, mind

^[3] Irish Tourist Board felmérése, 1988

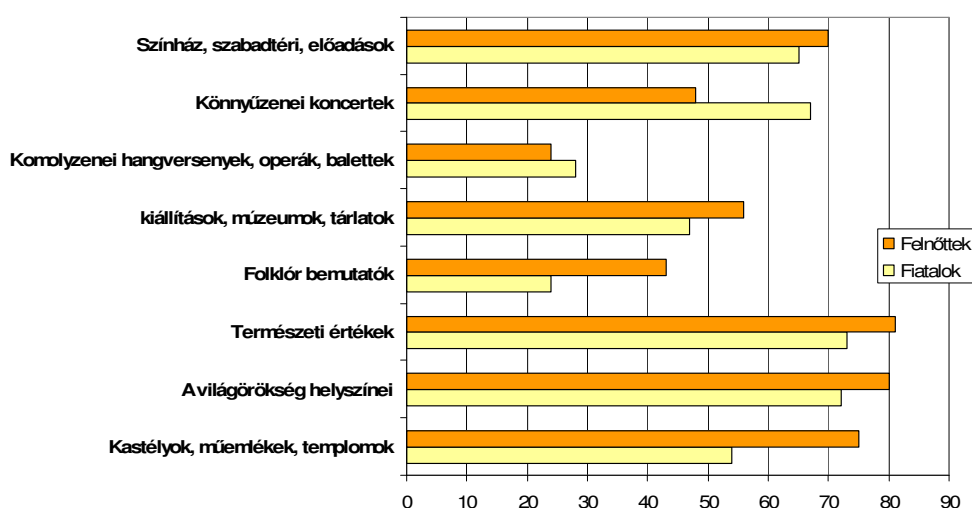
Deutsches Seminar für Fremdenverkehr: Kulturtourismus Besucherlenkung versus Numerus Clausus, 1995

European Commission, Enterprise Directorate General: Using Natural and cultural heritage to develop sustainable tourism in non-traditional tourist destinations, 2003

a fiatalok az úti cél kiválasztásánál. A nyaralás helyszínével kapcsolatos döntést a többi érték mindkét megkérdezett csoport esetében 50-60%-ban befolyásolja.

A felnőttek számára a kastélyok, műemlékek, templomok megtekintése, a színházi-, szabadtéri előadásokon, komolyzenei koncerteken való részvétel lehetősége nagyobb szerepet játszik a belföldi úti célok kiválasztásánál, mint a fiatalok esetében. A felnőtt lakosság és a fiatalok véleménye is megegyezik abban, hogy a kulturális programok mellett a szállás, az étkezés és az egyéb kiegészítő programok ajánlata ugyan olyan fontos.

Kulturális tevékenységek iránti érdeklődés



Adatok százalékban.⁵

II.3 Városi turizmus⁶

A városi turizmus az utóbbi években világszerte jelentős piaci szegmenssé fejlődött. Különösen a nagyvárosok jegyezhetnek évente növekvő számú érkezéseket- és vendégéjszakákat.

A városi turizmus fejlődését erősíti a fapados, olcsó repülőjáratok megjelenése is, amelyek ajánlataikkal többek között a nagyvárosi turizmus szegmensét célozzák meg és a fejlődést közvetlenül is ebbe az irányba befolyásolják.

Ennek ellenére-vagy éppen ezért- továbbra is jó potenciálnak ígérkezik a sok kis- és közepes nagyságú város.

A városi turizmus előfeltételei:

- jó, olcsó közlekedési összeköttetés
- kedvező csomagajánlatok
- érdekes programok, különleges események

⁵ Több választás is lehetséges volt

⁶ Forrás: Deutscher Tourismusverband v.V., Der Tourismus in Deutschland: Zahlen – Daten – Fakten, 2003 Prof. Kreikamp Lüneburgi Egyetem

Frank Liebsch: Städtetourismus, Gmeiner-Verlag, 2003

A városi turizmus motivációi⁷:

A városlátogatásnak sokféle motivációja van: shopping, kultúra és képzés, üzleti utazás, városnézés, rokon/baráti látogatás és egyéb nem a klasszikus városi turizmus fogalmához tartozó turisztikai termékek kínálata mint pl. sportrendezvények, wellness, stb. Az utazók 35 százaléka érdeklődik a látnivalók iránt, 20% azért utazik, mert még nem járt a helyszínen, 20% azért, mert mindig el akart jutni a helyszínre, 10 % pedig a környék látnivalói iránt érdeklődik.

A turisták elvárásai a várossal szemben⁸:

- 80 % városkép
- 68 % történelem
- 65 % múzeumok
- 65 % opera, színház
- 62 % shopping
- 61 % nagy rendezvény
- 60 % különleges kiállítás
- 45 % sportrendezvények

Következtetés: Minél több a látnivaló, annál vonzóbb a városi utazás.

Cél: A város és környéke közös értékesítése

II.3.1 Piaci potenciál és piaci trendek**A. Keresleti trendek a városi turizmusban**

Az utóbbi 20 év gyakorlatától eltérően a mai turista néhány nap alatt sok élményt akar megélni, ezért a városi turizmus lett a néhány napos utazók kedvenc helyszíne. A rövid utazások stabil trendjével a városi turizmus jelentősége is nő.

A városi turizmus mint piaci szegmens jelentőségét a következő németországi adatok is bizonyítják⁹:

- A kisebb utazási büdzsé és a magasabb útiköltség miatt egyre többen utaznak közeli helyszínekre.
- A németországi rövid utazások több mint 40% -a városokba történő utazásokat jelent.
- Az átlagos tartózkodási idő 2001-ben a nagyvárosokban (a 100.000 főt meghaladó lakosságszámmal rendelkező városok) kb. 2 nap, a kisebb városokban kb. 3 nap volt Németországban.
- Az összes látogató jó egyharmada (36 millió az összesen 107,7 millióból) a vendégéjszakák 22 %-át töltötte nagyvárosban (71,3 millió az összesen 326,6 millióból)

⁷ Forrás: Städtetourismus, Frank Liebsch Gmeiner-Verlag 2003

⁸ A városlátogatók százalékában

⁹ Forrás: Deutscher Tourismusverband v.V., Der Tourismus in Deutschland: Zahlen – Daten - Fakten

- Az egynapos kirándulások jelentősége tovább nőtt: a német nagyvárosokban kerekén 800 millió egynapos kirándulást jegyeznek évente. Az egynapos vendégek kiadásaiból kerekén 29,4 milliárd Euro bruttó bevétel származik. Néhány kis- és közepes városban az „egynapos turisták” száma még jelentősebb, mint a helyszínen vendégéjszakát is eltöltőké.
- Az egynapos kirándulók 40%-a a nagyvárosokat, 60%-a pedig a kisvárosokat és vidéki környezetüket keresi fel.
- A színházak, mozik, élményfürdők, kulturális rendezvények és musicalok 2000-ben közel 4 milliárd Euro bevételt könyvelhettek el.
- Hasonló összegű bevételt jelentettek Németországban a különböző „népünnepélyek”: több mint 170 millió ember látogatott el 2000-ben különböző óriás fesztiválokra, mely számot a karácsonyi és éves vásárokon résztvevők kb. 50 milliós nagyságrendje tovább növelte. A népünnepélyek látogatóinak kb. 40%-a egynapos turista volt, míg csak kb. 4%-uk éjszakázott a fesztivál helyszínén. Az átlagos kiadás látogatóként és személyenként kb. 23 Eurot tett ki.

B. Kínálati potenciál és – trendek a városi turizmusban

- A legtöbb város turisztikai látnivalói csupán egy kisebb területre, egy „magra” koncentrálódnak (óváros, vagy belváros), ami egy kis vagy közepes város esetén arányait tekintve megegyezik egy nagyváros központi területének nagyságával.
- Különösen nagy turisztikai vonzereje van azoknak a történelmi városoknak, melyek egészükben turisztikai attrakciók, illetve azoknak, melyek számos védett műemlék épülettel rendelkeznek.
- A legtöbb város rendelkezik felújított régi városközponttal, mely sétáló- és bevásárló zónaként funkcionál.
- A városok hagyományosan széles szállás- és gasztronómiai kínálattal rendelkeznek. Különösen vonzzák a vendégeket a nagyrendezvények, elsősorban a zene, a művészet és a sport területén, valamint az állandó attrakciók: szabadidőparkok, élményfürdők.
- Sok város igyekszik környékének turisztikai kínálatát a saját értékesítésébe bevonni.

II.3.2 A városi turizmus legfontosabb célcsoportja: a szenior célcsoport

A 65 éven felüliek aránya jelentősen megnő a társadalomban: Németországban 2000-ben a lakosság 14%-át adták, 2010-ben várhatóan 16,5 %-át, 2020-ban pedig közel 18%-át jelentik majd.

Az idősek, a szeniorok, összehasonlítva szüleik generációjával egészségesebbek, jobb módúak, képzettebbek, mobilabbak, élvezet és fogyasztás orientáltabbak, aktívabbak és tudatosabbak.

A szeniorok a turizmus piacán továbbra is a turizmus növekedésének motorjai. Nem elégednek meg azokkal az ajánlatokkal, melyek az idősebb generációnak szólnak, mert megtartják fiatalabb kori viselkedési formájukat.

A szeniorok a jövőben egyre jelentősebb célcsoportot jelentenek a turizmusban, **a városi turizmusnak pedig a legfontosabb célcsoportját képezik: a fiatalos szeniorok** anyagilag jól szituáltak, sok szabadidővel rendelkeznek, utazási szokásaikra jellemző a nagy mobilitás és aktivitás, valamint a markáns utazási szokások.

Elvárják a jó minőséget, az érzelmi és autentikus élményeket. Szükségletük a lassítás és a „well-being”, a védettség és biztonság.

III. TATA VÁROS TURISZTIKAI HELYZETELEMZÉSE

III.1 A kínálat elemzése

III.1.1 Megközelítés, közlekedés

Közúti megközelítés

Tata megközelíthetősége személygépkocsival nagyon jónak mondható, közvetlenül az M1-es autópálya mentén fekszik. Jó földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően gyorsan elérhető számos környező városból, valamint Szlovákiából és Ausztriából is.

Tata távolsága környező városoktól személygépkocsival

	km	idő
Budapest	71	1 óra
Győr	59	50 perc
Székesfehérvár	62	70 perc
Esztergom	44	45 perc
Komárom	20	25 perc
Pozsony	140	90 perc
Bécs	180	2 óra

Tata autóbusszal is megközelíthető, igaz Budapestről csupán egyetlen buszjárat közlekedik közvetlenül Tatára, egyébként csak átszállással, Tatabányán keresztül lehet eljutni a városba.

A helyi tömegközlekedést buszokkal oldják meg, a vasútállomás és a központ között negyedóránként közlekedik busz.

Vasúti megközelítés

A vasútállomásra nagyjából kétóránként érkezik vonat Budapestről. A kerékpárszállítás ezeken a járatokon lehetséges, valamint a Győr felől érkező 2 gyorsvonaton is megoldható. A személyvonatokon két kocsiban általában mindössze 2-2 kerékpár szállítására nyílik lehetőség.

Nemzetközi viszonylatban Pozsony felől közvetlen vonatok közlekednek Tatára, Bécsből átszállással lehet eljutni- mindkét vonalon a kerékpárszállítás megoldható (bár azt az átszállás nehezéssé teszi).

Tekintve, hogy a város egyik nagy vonzereje természeti környezete, hátrányt jelenthet, hogy a turisták kerékpárszállítási lehetősége vasúton nem megfelelően kiépített.

A MÁV Rt. az elővárosi vasúti közlekedési rendszer bevezetését tervezi a Hegyeshalom-Budapest vonalon, ami Tata esetében azt jelenti, hogy Tatabányát fogják a jövőben induló- (illetve vég)állomásként kijelölni. A megközelíthetőség romlása igen negatív hatással lesz Tata turisztikai fejlődésére.

Légi megközelítés

A legközelebbi nemzetközi repülőterek a Ferihegy 1 és 2. repülőterek Budapest határában, melyek közel 90 km-re helyezkednek el Tatától; autóval mindegyik kb.120 perc alatt közelíthető meg. Hasonló távolságra van a pozsonyi nemzetközi repülőtér is, ahova a budapestihez hasonlóan számos turista érkezik a menetrend szerinti fapados járatokon.

Kerékpárút-hálózat

Tata kerékpárút hálózatának négy, nem összefüggő szakasza van.

Az Öreg-tó és a Cseke-tó körüli utakat gyalogosok és kerékpárosok egyaránt használhatják, az utak részben aszfaltos, részben erdei úton vezetnek keresztül.

A városon kívül halad a Duna-menti Nemzetközi Kerékpárút-hálózat 1. üteme (Passau-Visegrád-Budapest).

Parkolási lehetőségek

A városközpont közelében utcákban és a szupermarketek parkolóiban számos ingyenes parkolási lehetőség van.

Az Ady E. u. – Május 1 út körforgalmi csomópont közelében kapcsolódó helyi közutak korszerűsítése kapcsán jelentősen megnőtt a kiépített, rendezett parkolóhelyek száma a Vaszary iskola mellett, a Bartók Béla úton és az Alkotmány utcában.

Az Országgyűlés téren és környékén a városközponti parkolási feszültségek enyhítése érdekében bevezetésre került a 2 órás várakozási rendszer. A hosszabb ideig várakozni kívánók kicsit távolabb állíthatják le gépjárműveiket, és néhány perces gyaloglással érhetik el a városközpontot. A Kossuth tér és környéke elsősorban ügyfélfogadási időben telített, az Iskola tér azonban parkolási szempontból még kihasználatlan.

Az utóbbi évek következetes útkezelői magatartása eredményeképpen az ingatlanfejlesztésekhez kapcsolódó személygépkocsi várakozóhely létesítési kötelezettségek megvalósulása a város teljes területén, de különösen a központi részein jelentős fejlődést hoztak. A Hotel Kristály új szárnya (belváros) alatti mélygarázs 26 hellyel készült el.

Összességében a parkolási lehetőségek jónak mondhatók, bár a turisztikailag frekvenciált területek környékén kifejezetten a turistabuszok számára kialakított parkolási területek nincsenek.

Információs rendszer

Információs táblákat a Május 1 út mentén és az Ady E. úton, illetve térképes formában a város több pontján találunk.

Az autópálya mentén is helyeztek el a várost táblát: a várat mutató tábla jelzi Tata fő vonzerejét. Tata határainál üdvözlő tábla fogadja a vendégeket.

Ha vonattal érkezünk a városba -leérkezve a felüljárókról- három tábla köszönti a turistát. A két információs tábla közül az egyik három nyelven tájékoztatja az utasokat Tata természeti és épített emlékeiről és a védett értékekről. A másik a város térképét, azaz annak $\frac{3}{4}$ -ét mutatja be (vandalizmus). A harmadik tábla a Nepomuki Szent Jánost ábrázoló szoborcsoporról készült fotót ábrázolja.

Az információs táblák száma a szükségesnek töredéke, tartalmuk aktualizálása időszerű feladat.

III.1.2 Tata turisztikai adottságai – vonzerők, látnivalók

III.1.2.1 Természeti vonzerők

Tatát és környékét a nemzetközi, országos és helyi jelentőségű természeti értékek a természetvédelem egyik hazai fellegrárává emelik.

A város jó adottságokkal rendelkezik a különleges természeti értékeket kedvelő, kényelmet is igénylő vendégek kiszolgálására. A természetfigyelő turizmus iránt érdeklődőknek az igényes szálláshelyekről szinte alig kell utazniuk ahhoz, hogy a barlangok világába, az évezredek óta művelt kőfejtőkbe, igazi botanikai ritkaságok közé jussanak, vagy hogy a vadludak vonulását figyeljék.

A dombvidék és a síkvidék határán fekvő város mai formájában is felszíni vizekkel gazdagon átszőtt terület. Tata közigazgatási területe két vízgyűjtő területet foglal magába: az egyik az Által-éri vízrendszer Tatán végigfolyó mély fekvésű területei, a másik a Naszály-Grébicsi vízfolyás mélyvonala mentén húzódó vízi élőhelyek területe. Az említett két vízgyűjtő területi mélyvonal közül az Által-ér menti mély fekvésű területek az értékesebbek, nemcsak természeti szempontból, hanem mert a tájtörténeti örökség országos szinten is egyik legértékesebb rendszere fekszik vidékükön.

Tata év óta viseli a „**vizek városa**” jelzőt, mely -a régi jelentéséhez mérten- a mai napra egy kicsit megfakult. Meleg vízü forrásai ugyanis a közeli bányamunkálatok miatt elapadtak. Tavai szerencsére megmaradtak és kellemes vízparti élményre, sétára, sportolásra hívják az érdeklődőket. Két legjelentősebb tava az Öreg-tó és a Cseke-tó.



Eszterházy Ferenc XVIII. századi angolkertje európai viszonylatban is kiemelkedő értékű. Az **Angolpark** 1783 után épült Böhm Ferenc tervei alapján, ekkor kezdték telepíteni első fáit a mesterségesen kialakított Öreg-tó köré. A francia kertek szigorú szabályai itt feloldódnak, a növények nem szimmetrikusan, hanem csoportokban lettek telepítve.

Az Angolpark elengedhetetlen kellékei a romantikus elemek (pl.: Műromok, Török mecset, barlangok, stb.).

A Kiskastély előtt kapott helyet a **szabadtéri színpad**, mely az 1900-as évek első dekádjában kimagasló jelentőséggel bírt. Napjainkban nyaranta csak egy-két előadást rendeznek a színpadon.

Az Angolpark közepén terül el a Cseke-tó, mely a horgászok paradicsoma. A Cseke-tavat körülölelő fás környezet egy részét a sportolók kapták meg, amikor is 1948-ban az Angolparkban készülhetett a londoni olimpiára. Felkészülésük helyének kiválasztását a források és tavak városának sajátosan párás mikroklímája indokolta. Az olimpia eredményei később a sportvezetőket igazolták, így az ideiglenesnek szánt intézmény **állandó edzőtáborrá** alakult. A tábor határa és a Cseke-tó között hatalmas, koros **platánok** díszlenek. Az itteni állományt a szakemberek fontos hibridállományként tartják számon. Botanikai **ritkaságok** is előfordulnak az Angolparkban: piramis tölgy, gyantás cédrus, szomorú bükk, szárnyasdió stb. A tóparti sétányon jobbra fordulva a **Kazinczy-pad** következik - a nagy kertbarát hírében állt író többször is ellátogatott „Tóvárosba”. A park kerekese székkel is látogatható.

Az **Öreg-tó vízimadár, elsősorban vadlúd -pihenőhelyként európai hírű**. Legnagyobb számban a vetési lúd, valamint a nagy lilik és az egyetlen Magyarországon költő vadlúd, a nyári lúd figyelhető meg. Novemberben, decemberben akár több tízezer vadlúd is éjszakázhat a tavon, köztük ritkán előforduló vadlúdfajok egy-egy példánya is: pl. rövidcsőrű lúd, apácalúd és az örvös lúd. **Az Öreg-tó kiemelt védettségű, ún. Ramsari terület, ami a vonuló vízimadarak útvonalainak, pihenőhelyeinek védelmére utal.** A helyi védettségű tópart nádasaiban, erdőkben az állandó madarak, a vonuló, a fészkelő, az átvonuló és kóborló madarak számos fajtát figyelhetjük meg. A legjobb lehetőséget ehhez a madárvárta kínálja.

Sajnos a tó **turisztikai hasznosítása jelenleg problémás**, mivel **a benne való fürdést 1985-ben betiltották**. A fürdés mellett mindazon vízisportok üzése is tilos, amelyek során a testfelület a vízzel érintkezésbe kerülhet. A tóban jelenleg csupán a saját felelősségre történő fürdőzés lehetséges, annak ellenére, hogy 1967 óta kiemelt üdülési és rekreációs terület. Baktériális szennyezettség szempontjából ma már a tó vize nem kifogásolható, az éves mértékadó értékek is az utóbbi években elfogadható minőséget jeleztek. A tó algásodásának mértéke is elmarad a korábbi évek szintjétől.

A szennyezés megoldására és az Öreg-tó terhelhetőségének mielőbbi felmérésére van szükség ahhoz, hogy a turisztikai hasznosítását érdemben meg lehessen oldani.

A természetvédtett **Fényes forrástavak térségében jellegzetes és értékes növénytársulások, védett növényfajok** maradtak fenn, a langyos vízű források egyenletes mikroklimájának köszönhetően. Ezek közé tartoznak: a hosszú palka, a kerti ribiszke, a nagy aggófű, a fehér zászpa, a réti iszalag. A botanikai értékek, az égererdők, ligeterdők, a mesterséges horgásztavak menti nádasok számos állatfajnak, köztük költő és vonuló madárfajnak nyújtanak menedéket.

A tavak környékének **egy része zárt természetvédelmi terület**. Itt **értékes orchideaféléket és ízeltlábúakat védenek**. Védett a csík valamennyi hazai faja, valamint minden kételtű és hüllő is.

A **Derítő-tavaktól** nyugatra eső erdőkkel, szántókkal rétekkkel tűzdelt területen számos állatfaj, köztük emlősök megfigyelésére nyílik lehetőség : denevérek, nagyvadak (vaddisznó, gímszarvas, őz), vidra, róka, menyét.



Tata állami természetvédelmi területe, a Kálvária-domb egykori mészkőbányája országos jelentőségű geológiai értéket képvisel. Az egykor Pannon-tenger sziklás partját őrző és mintegy 200 millió év földtörténeti fejlődését szemléltető szabadtéri geológiai múzeum kirándulóhely is.

A parkosított terület a millecentenárium tiszteletére faragott széeklykapujával kellemes pihenést kínál, ahol a séta során, az egykori köfjejtőben, a fehér, vörös és zöldesszürke mészkő-, tűzkő-, homokkő- és márgarétegekben felfedezhetők a kőzetekben található ősmaradványok (kagylók, csigák, stb.) is. E korszak nagy kiterjedésű tengerének fejlődéstörténetét tükrözik a bemutatóhely üledékes mészkő kőzetei.

A Gerecse Bocsjátó völgyében található az 1953-ban telepített **agostyáni Arborétum**. A 31 hektáros, hangulatos arborétum terveit Kiss Miklós készítette 1953-ban, a telepítés 1955-ben kezdődött. Az erdészeti arborétum fő látnivalói a luc-, páfrány- és selyemfenyők. A ritka fenyők, ciprusok, cédrusok nemcsak igazi látványt, de "illatélményt" is nyújtanak: a tűlevelűek gyantáinak illóolajai különleges légkört varázsolnak a látogató köré. Az arborétumban vadászház és halastó is található.

Az agostyáni **Természetes Életmód Alapítvány** a Tatai medencét és a Gerecse peremvidékét leképező területek művelési ágaiából, élőhelyeiből mintegy 130 hektáron végez természetvédelmi kezelést.

Célja: Humánökológiai alapelvekre építve a természetes életmód egyéni lehetőségeinek, közösségi és regionális formáinak megteremtése, a természeti környezeti nevelés, oktatás és képzés eszközeivel egy önfenntartó rendszer keretein belül.

A Természetes Életmód Alapítvány munkatársai feladatuknak tekintik erdei iskolák, óvodák, táborok szervezését, és programok összeállítását is.

Tanösvények:

- -madár és hullővédelmi tanösvény - természetgazdálkodási tanösvény
- -szelíd energia tanösvény

III.1.2.2 Tata város kulturális vonzerői

A. A város történelme, mint vonzerő

A kedvező természeti adottságoknak (melegvizes források, vadban gazdag erdők, halban gazdag vizek) köszönhetően már az ősember is megtelepedett ezen a vidéken. Kerültek elő vaskori és **bronzkori régészeti leletek** és nagyon jelentős a római kori maradványanyag. A középkorban kedvelt királyi vadászterület volt, Tata és környéke **Luxemburgi Zsigmond** és **Hunyadi Mátyás** uralkodása idején élte virágkorát. 1727-ben az **Eszterházy család** megvásárolta a Tata - Gesztesi Uradalmat és ezzel új időszámítás kezdődött a térségben. Az Eszterházyak tettei, törekvései mind-mind megjelennek a térség mai arculatában.

B. Műemlékek, épített attrakciók

A Tatai Vár – a város jelképe

Tata jelképe és legjelentősebb műemléke az Öreg-tó partján álló **Vár**, melynek építése a XIV. században kezdődhetett. Mai formáját a XIX. században nyerte el, uralkodó stílusa a romantika. A vár területére egy Fellner Jakab által épített hídon jutunk, miközben pillantást vehetünk a tőlünk balra eső, befalazott eredeti kapuzatra. A kapun túl, a romterület mögött magasodó megmaradt, illetve átépített palotaszárny impozáns látványt nyújt. Jól kivehetők a vár négy saroktoronyának és az azokhoz csatlakozó palotaszárnyaknak az alapfalai. 1954-től múzeumként üzemel, jelenleg a **Kuny Domokos Megyei Múzeumnak** ad otthont.



A barokk kisváros

A barokk kor emlékei a város kiemelkedő látnivalói. Többségük Fellner Jakab által tervezett (aki a kor és a város híres építésze volt), és az Eszterházy család valamely tagja által építtetett alkotás. Az Öreg-tó partján álló **Eszterházy kastély** jelentős történelmi események színtere volt (pl.: itt írta alá I. Ferenc magyar király és Napóleon a schönbrunni békét) és a család életében központi szerepet töltött be. Az épület a II. világháború után évekig kórházként üzemelt. Az épület ma kívülről igen leromlott állapotban van, de a sajátos funkció meglepő módon nem tett jövátelhetetlen károkat. Manapság a kastély szezonban megnyitja kapuit a látogatók előtt, megtekinthető. A kastély nyaranta rendszeresen a Márványhegyi

Művésztelepnek ad otthont, de a Víz, Zene, Virág Fesztivál alkalmából rendezett időszaki kiállításoknak impozáns helyszínéül is szolgál. A Műemlékek Állami Gondoksága bemutatóhelynek és reprezentatív kulturális helyszínnek szánja a rekonstrukció előtt álló épületet. A belső terek impozáns kialakításúak. Külön említést érdemel az emeleti díszterem, az úgynevezett aranyterem. Az e mögött található, tóra néző, kandallós díszteremből nyílik az északi torony felé az a kis kabinetszoba, ahol aláírták a békeszerződést. A XIX. század végén a tatai kastélyt weimari kastély magyar megfelelőjeként is emlegették, az itt átmeneti otthonra lelt művészek sokasága miatt. 1921 októberében az utolsó magyar király, IV. Károly menekült ide a sikertelenül végződött budaörsi csata után.

A grófi Lóistálló – a nagy múltú lovas hagyományoknak állít emléket, itt rendezték 1867-ben az első lovasversenyt. Jelenleg az épület nem funkcionális, rendkívül lerobbant állapotú.

A piaristák barokk rendháza 1767-1770 között épült, szintén Fellner Jakab tervei szerint. Ma kollégium, az egykori refektóriumban megőrizték a XVIII. századi barokk stukkókat.

A Kossuth téren Tata főterén jelentős műemlékek találhatók.

Franz Anton Pilgram és Fellner Jakab tervei szerint épült 1751-1787 között a kéttornyú, copfstílusú **római katolikus templom** (Szent Kereszt plébániatemplom). A sekrestye értékes rokokó berendezése a majki kamalduli remeteségből került ide. Fellner a mű elkészültét nem érthette meg, de végakarátának megfelelően a templom kriptájában temették el - akárcsak más, az uradalom szolgálatában működő korabeli mestereket és művészeket, valamint Károly Ambrus hercegprímást és Eszterházy Ferenc grófot. Fellner emlékét őrzi a templom mellvédjén elhelyezett szobor, Ungvári Lajos alkotása is.

A város régi plébániatemploma az 1780-as évekig a téren állt, de az épület állapota miatt bontásra ítélték. Emlékére állították 1785-ben a **Szeplőtelen Mária-szobrot**, Schweiger Antal barokk stílusú alkotását

A Kossuth téren található **Farkasházy Fischer Mór, Herend** alapítójának szülőháza is.

Az 1977-ben múzeummá alakított egykori **tatai Zsinagóga** szépen felújított műemlék épülete **világhírű görög és római szobrok másolatainak** ad otthont. A pontosan 96 mű másolata a Szépművészeti Múzeum gyűjteményéből származik.

Megtekintésre érdemes a múzeum kertjében, a holokauszt 50. évfordulóján felállított „Minden idők mártírjainak emlékére” című szoborkompozíció, Lugossy Mária szobrászművész alkotása is.

A kapucinus templom az 1740-es években épült. A Szent Imre herceg tiszteletére szentelt templomot Kuttner József építette, de a munkában Fellner Jakab is részt vett. Az épületnek nincs harangtornya, csak szerény huszártorony tartozik hozzá, ezért épült a híres **Harangláb** az Országgyűlés téren, ami óratorony is, s 2004 óta minden órát kellemes zenei aláfestéssel köszönt.

A Kristály Szálló Tata patinás régi szállodája, ahol a reformkor nevezetes személyiségei is megszálltak. Jelenleg felújítás alatt áll. Nemrég nyitotta meg újra kapuit éttermi részlege is, Eszterházy Étterem néven.

A Nepomuki Szent János-híd -és természetesen a víz- közelében áll **Nepomuki Szent János szobra**. Az 1770-ben készült gyönyörű barokk alkotás Schweiger Antal tehetségét dicséri.



A barokk korból jelentős ipari műemlékek maradtak ránk, ilyen pl. az Öreg-tó partján elhelyezkedő **vízivágóhíd** és a számos **malomépület**. A török idők elmúltával újra felépültek a malmok: 1727-ben már 7 malom 21 kereke őrölt. A **Cifra malmot** 1753-ban felújították, átépítették barokk stílusúvá, az 1830-as évek térképe pedig már 15 működő malomról tudósít.

A malomépületek többsége már kapott funkciót (étterem, szálláshely, múzeum, alkotóház stb.), de néhányan felújításra szorulnak, méltó hasznosításra várnak. A Nepomucenus-malomban működik a **Német Nemzetiségi Múzeum**, mely a magyarországi németek betelepülésének történetét és kultúrájuknak főbb vonásait mutatja be. Az ország minden részéről gyűjti a németiség tárgyi és szellemi kultúrájának emlékeit. Az országban az **egyetlen német nemzetiségi múzeum**, számos elszármazott német látogatót vonz.

Az Öreg-tó partján található a XVIII. században épült, barokk stílusú **Pötörke-malom**, mely az egykori tulajdonos családnevét őrzi. A Fellner Jakab által tervezett malom még a két háború között is dolgozott. Ma alkotóház és iroda. Magának a malomkeréknek és az egykori malomszerkezetnek sajnos nincs nagy látványértéke, mivel még reprezentatív módon sem működik és erre esély sincsen, mivel a malmot hajtó patak kiszáradt. A turisztikai hasznosítás érdekében rendbe hozása és karbantartása igen sürgető feladat.

A **Kálvária-kápolna** egy 1350-ben, gótikus stílusban épült templom régi köveinek felhasználásával készült, Fellner Jakab tervei alapján, 1755-ben. A Kálvária-dombon fekszik, mely természetvédelmi terület és remek kilátóhely, s amely kerekesszékesekkel is látogatható (ahhoz viszont, hogy a Geológiai Múzeumot a mozgáskorlátozottak elérjék, jelentős kerület kell tenniük). Jelenleg egy Fellner Jakab Emlékkiállítás tekinthető meg a kápolnában.

Ugyancsak a Kálvária-domb tetején áll Schweiger Antal **Kálvária-szoborcsoportja**. A barokk kálvária-szoborcsoport 1770 körül készült, tagjai mára -sajnos- meglehetősen megrongált állapotban vannak.

A dombon található a 40 méter magas **Fellner Kilátó** is, ahonnan csodálatos látvány tárul a 175 lépcsőfokot megmászóknak elé. Az épület sörétöntő toronynak épült.

A város különlegessége az Angolpark közelében lévő **pezsgőgyár**, melynek turisztikai hasznosítása jelenleg még nem megoldott.

C. Múzeumok, tájházak, kiállítások

Kuny Domokos Megyei Múzeum, Tatai Vár.

A falak között megtekinthető a római kori kiállítás és lapidárium, a középkori Tatát bemutató kiállítás, az Eszterházy család életét reprezentáló kiállítás, egy római lakoszoba rekonstrukciója és a tatai fazekasságot bemutató kiállítás. Természetesen több teremben időszaki tárlatokkal is várják a kultúra szerelmeseit. A tárlatok kialakítása nem elég látogatóbarát.

Nyitva tartás a nyári szezonban: kedd-vasárnap 10-18h. Belépőjegyek ára: 600, illetve 300 Ft egyénileg, tárlatvezetés 1000-2500 Ft közötti összegért biztosított.

Görög Római Szobormásolatok Múzeuma, Hősök tere, Zsinagóga

Magyarország egyetlen másolati múzeuma.

Nyitva tartás a nyári szezonban: kedd-vasárnap 10-18 h. Belépőjegyek ára: 200, illetve 100 Ft. A múzeum csak bejelentkezéssel látogatható.

Német Nemzetiségi Múzeum (fent már említett)

Nyitva tartás a nyári szezonban: kedd-vasárnap 10-18 h, belépőjegy ára: 200, illetve 100 Ft, a tárlatvezetésért 500 Ft-ot kell fizetni.

Szabadtéri Geológiai Múzeum, Kálvária-domb

A Kálvária-dombon megtekinthető, geológiai és paleontológiai (földtani és őslénytani) szempontból jelentős bemutatóhelyek sorában kiemelkedő hely illeti meg a tatai **Kálvária-domb Geológiai Természetvédelmi Területet, mely az ország egyik legszebb szabadtéri múzeuma**. 200 millió évvel ezelőtti geológiai rétegek, a korabeli tengeri és szárazföldi élet elmeszesedett vagy megkövült maradványai láthatók. A látványt igazán csak a szakértők élvezik, ugyanis nincsen semmilyen tájékoztató vagy útmutatás a kőzetekre helyezett táblán kívül. A bemutatóhely a nagy földtörténeti korszakok közül a triász, jura és kréta rétegeket jeleníti meg. Ez a természeti oktatás számára eredeti illusztrációs anyagként szolgálhat, hiszen jól nyomon követhető segítségével a környék geológiai múltja.

A múzeum nyitva tartása a nyári szezonban: április 1-től október 31-ig. Hétköznap 10-16 óráig, hétvégén 10-18 óráig látogatható. Belépő 200, illetve 100 Ft.

A Szabadtéri Geológiai Múzeumban a földtani látványosságokat mintegy hatszáz növénycsoportból álló, telepített **botanikai gyűjtemény** egészíti ki, mely sajnos nem a legrendezettebb állapotban van. A parkból termálkarszt-barlang bejárata nyílik, amelyet felfedezői **Megalodus-barlangnak** neveztek el a járatok falán nagy számban kipreparálódott triász kori élőlények - a Megalodus-kagylók – nyomán. Turisztikai kiépítésére szűkössége és ezzel együtt veszélyessége miatt sajnos nem került sor, így csak a barlangászok számára nyújt vonzerőt. A park felső részén, fedett pavilonban, a kőkorszaki emberek által eszközkészítésre használt tűzkő bányászatának bizonyítékait, az alsó parkban, kisebb szabadtéri bemutatón, hazánk hasznosítható ásványi nyersanyagkincseit tanulmányozhatja a látogató.

Egyedülálló a világon, hogy kis sétával, könnyen bejárható területen 60 millió év megkövesedett üledékét tanulmányozhatjuk.

A Magyary Zoltán Városi és Megyei Művelődési Központ folyosóján szépen berendezett vitrinekben a helyi barlangászok által kölcsönzött **ásványgyűjtemény** látható.

Műromok

Az Angolparkban a **római fürdő romantikus műromait** 1801-ben alakították ki Charles Moreau tervei alapján. Beleépítették a vértesszentkereszti román stílusú templomrom 24 oszlop-, illetve pillérfejezetét is. Ezen a helyen már Mátyás korában is fürdő volt - Király és királyné fürdője néven - majd Esterházy Ferenc alakíttatta ki a római fürdőt idéző műromot.

D. Rendezvények

Tata városa nem csak adottságokban, de rendezvényekben is gazdag. A rendezvények hozzásegítik a várost a turisztikai szezon meghosszabbításához, amely további bevételeket jelenthet a városnak, a vállalkozásoknak is. Fontos, hogy a rendezvényekről a turisták időben kapjanak tájékoztatást, folyamatosan érkezzenek a városba és több napig ott is tartózkodjanak.

A városban az alábbi neves rendezvények vannak:

A **Tatai Nyári Színház** előadásai nyitják a rendezvények sorát június elején Tatán. A színházi előadások, koncertek, gyermekelőadások a tatabányai Jászai Mari Színház, Népház szervezésében jutnak el Tatára. A helyszíneket a Szabadtéri Színpad, a Piarista kápolna és egyéb, frekvenciált szabadtéri területek adják.

A június közepén megrendezésre kerülő **Tatai Sokadalom**nak az Angolpark ad otthont, ahol két napos kirakodóvásár, népművészeti bemutató, játszóház, ökörsütés és egyéb gasztronómiai érdekességek várják az érdeklődőket. A Szabadtéri Színpadon néptánc műsorok, gyermekelőadások szórakoztatják a közönséget.

A város legjelentősebb rendezvénye a **Víz, Zene, Virág Fesztivál**, minden évben június utolsó hosszú hétvégéjén látogatható. A Fesztivál az idei évre már elő-rendezvényekkel is kibővült. A Fesztivál három „főszereplője”, a Víz (Öreg-tó: vitorlás és regatta versenyek, vízkarnevál, tűzijáték, stb.), a Zene (folyamatos zenei programok több helyszínen) és a Virág (virágkötő verseny, virágkiállítások, stb.).

Kiemelkedő augusztusi rendezvény a **Barokk Fesztivál**, melynek helyszíneit Tata legszebb barokk műemlékei adják (Kapucinus templom, Nagytemplom, Eszterházy kastély, stb.). A programok színesek, látványosak. A különböző hangversenyeket és előadásokat, irodalmi esteket lezáró esemény, a Barokk Lakoma, a Fesztivál csúcspontja.

A nyári szezonon kívül eső, de már hatalmas népszerűségnek örvendő rendezvény az **Öregtavi Nagy Halászat**. Az egynapos, októberi rendezvény a halászat és a halételek középpontba állításáról szól. A Kastély téren felállított sörátorban egész napos zenei programok, az Eszterházy kastélyban halászlé kiállítás, a téren pedig halászlé, sült hal és egyéb gasztronómiai élvezetek csábítják az érdeklődőket.

Ezt a rendezvényt érdemes lenne két napos rendezvénné alakítani.

A novemberben zajló **Tatai Vadlúd Sokadalom** a természetbarátok jeles rendezvénye madármegfigyelésekkel, konferenciákkal, versenyekkel, vetélkedőkkel.

Tatán nagy hagyományuk van a sportrendezvények, közülük is kiemelkednek a futóversenyek. Legjelentősebb futóversenyek a **Tó-futások** (május, szeptember, Szilveszter) és a **Tatai Minimarathon**.

E. Helyi hagyományok

Jelentős múlttal és elismertséggel rendelkeznek a város **kézművesei**, Csiszár József és Végh Ákos fazekasok, valamint Cs. Kiss Ernő fafaragó mester is. A népművészet, azon belül is a **néptánc** területén, a Pötörke és Kenderke néptáncsoportok országos hírnévnek örvendenek.

III.1.2.3 Aktív turisztikai kínálat

Tatán számos zöld terület **van**, ahol sétálni, futni, kerékpározni lehet (pl.: Angolpark, Öreg-tó és környéke, stb).

A helyi lakosok és turisták pihenését és sporttevékenységét szolgálják a sportpályák, teniszpályák, fitness termek.

Legjelentősebb sportlétesítménye a **Nemzeti Sportközpontok Északnyugat-magyarországi Általános Olimpiai Központ Tatai Edzőtábor**. Itt készül fel sportolóink egy része a mindenkori olimpiai játékokra, illetve külföldi sportolók számára is szerveznek itt edzőtáborokat. A közismert nevén csak Olimpiai Edzőtábornak nevezett létesítmény rendelkezik szálláshellyel, vendéglátóhellyel, uszodával, szaunával, több sportpályával, fedett pályákkal, teniszpályával, tekepályával, fitness teremmel, és alkalmas helyül nagyobb konferenciák lebonyolítására is.

Az edzőtábor jelenlegi sportlétesítményei:

Fedett sportlétesítmények:

3 db tornacsarnok
1 db öttusa lőtér
1 db futófolyosó
1 db 25 m-es uszoda
1 db súlyemelő terem
1 db 3 pályás fallabda terem
1 db ökölvívó terem
1 db tekepálya
1 db kondicionáló terem

Szabadtéri sportlétesítmények:

2 db füves labdarúgópálya
1 db polytán burkolású futó- és ügyességi pálya
1 db rekortán borítású komplett atlétikai pálya
2 db műanyag, 6 db salakos teniszpálya
4 db dobópálya
1 db bitumenes kézilabdapálya

A létesítmény szolgáltatásainak többségét állandóan, egy részét azonban csak előzetes egyeztetés alapján lehet igénybe venni.

Említésre méltó még a **Tatai Sporttelep** (THAC pálya) valamint a **Berta Szabadidő Központ**.

A nyári szezonban **Fényes fürdő** szabadtéri természetes és mesterséges medencéi várják a fürdőzőket, a létesítmény télen remek szaunázási lehetőséget nyújt. Az **Öreg-tóban** való fürdés sajnos tiltott (ld. természeti vonzerőket bemutató fejezet.).

A környéken jelentős **természetjárásra** alkalmas terület várja a turistákat. A Gerecse hegység vonulatain húzódik az Országos Kék Túra útvonala, mely két települést is közvetlenül érint (Tardos, Vértestolna). Több teljesítménytúra is zajlik ezen a vidéken, ilyen például a Gerecse 50 és a Kinizsi 100.

A **kerékpáros** turisták is kedvelik a térséget, hiszen európai jelentőségű kerékpáros útvonal szeli át. A Passau – Bécs - Budapest kerékpáros útvonal a Duna vonalát követve három országon vezet keresztül. Három nyomvonal található a környéken: az egyik Dunaalmáson és Neszmélyen halad át közvetlenül a Duna partján, másik Tatán, Szomódon és Dunaszentmiklóson, a harmadik pedig Tatán, Tardoson keresztül éri el a Dunát és vezet Esztergomon át Budapest felé. Sajnos **kiépített kerékpárutak még nem állnak a kerékpárosok rendelkezésére**. A németek és az osztrákok Komáromtól feltehetően a szlovák oldalon fogják folytatni útjukat Esztergomig, hiszen ott már kiépített kerékpáros infrastruktúra várja őket. Tatán két szerviz, Dunaszentmiklóson pedig egy segít megoldani a kerékpárosok problémáit. **Tatán az Öreg-tó és a Cseke-tó körüli utak alkalmasak a kerékpározásra, kerékpárt kölcsönözni azonban jelenleg nem lehet a városban, s kerékpártároló is nagyon kevés helyen van.** Néhány szálláshelyen a kerékpárbérlet megoldható a vendégeknek.

A vizekben gazdag térség a **vízturizmus** és a horgászat kedvelőit várja. Az Öreg-tó és a Duna kajak, kenu és egyéb evezőssportok üzésére, kisebb vízi kirándulásra alkalmas. A Dunán a motorcsónakozás is megengedett. **Az Öreg-tó partján lehetőség van vízisport eszközök (kajak, kenu, vízibicikli stb.) kölcsönzésére is.** Említésre méltó az Által-ér vizitúra is. Az Éden Kempingben Neszmélyen nemzetközi jachtkikötő található. Említésre méltó **vízitúrák: a Tatai Regatta és az Által-ér vizitúra**

A **horgászok** felkereshetik a Derítő-tavat, a Cseke-tavat, a Római-tavat, a Malomvölgyi-tavat Tardoson, vagy éppen a dunamenti települések horgászhelyeit. A horgásztavak halban gazdagok (ponty, süllő, csuka, harcsa). A horgászok számára legfontosabb szolgáltatások, ill. infrastruktúra is létezik; stég, büfé, néhol még szálláshely és egyéb szolgáltatások is. Horgászati lehetőségek Tatán:

- Cseke-tó (napi jeggyel is)
Derítő tó (a parton faházak bérelhetők)
- Római tó (a parton faházak bérelhetők)

Tardoson a Malomvölgyi-tó és a Duna kínál lehetőséget a horgászatra.

Tata régi lovas hagyományokkal rendelkezik, ma azonban **csak egy**, vendégek számára is látogatható lóistálló (**Táltos Lovasklub**) **található** a városban, amely azonban már csak alkalmanként fogad vendéget, **lovaglásra** tehát alig van lehetőség. A környéken a Bábolnai Ménesbirtok dióspusztai ménesét lehet meglátogatni, lovagolni pedig csak a Dunaalmási Lovardában lehet.

A térség legjelentősebb lovardája a **Dunaalmási Lovarda**, mely igen széles körű szolgáltatásokkal és vendéglátással várja az érdeklődőket (lovasoktatás, lovagoltatás, tereplovaglás, sétalovaglás, lovasbemutató, simogatódudvar, stb.).

Vadászat helyszíne: A Gerecse erdős tájai Magyarország egyik nagyvadakban igen gazdag vidéke. A vaddisznó, szarvas, muflon, őz vadászata népszerű a külföldi vadászok körében.

Két nagy társaság (a Süttöi Erdészet és a Vértesi Erdő Rt.) vadásztat a térségben és sok a kisebb bérkilövő társaságok és vadásztársaságok száma is. A Gerecse hegység kedvelt a külföldi (német, osztrák, svájci, olasz stb.) vadászok körében, de magas a belföldi érdeklődők száma is. Több vadásztársaság kényelmesen kialakított vadászházakkal várja vendégeit.

Bajon újonnan épített sportcsarnok várja a sportolni vágyókat, a falu **teremkerékpáros** szakosztálya világhírű, sikeresen szerepel nemzetközi versenyeken is. A 2004. évi Teremkerékpáros VB-t a baji csapat eredményes szereplése miatt Magyarországon, Tatán szervezték.

A környék erdei, a tatai Fenyves, az Agostyáni Arborétum területe **tájékozási futásra** alkalmasak, évente több versenyt is rendeznek itt a helyi Megalódusz Sportegyesület képviselői.

A mai idők **elit és extrém** sportjai is képviseltetik magukat a környéken. Tatán nemzetközi színvonalú golf pálya (Old Lake Golf Club), egy paintball pálya, Dunaszentmiklóson quad motorozás, Szomódon off-road pálya és geocaching lehetőség, Tardoson pedig sziklamászás (felhagyott bánya területe) és lepedőernyőzés várja a turistákat. Fitness központ a Berta-malomban, s a Galéria fitness Klubban van.

Szórakozóhelyek kínálata

Tatán több az olyan létesítmény, mely az igényes kikapcsolódást segíti mind a fiatal, mind az idősebb korosztály számára. Sajnos személyes és szakmai ellentétek miatt néhány komoly tervvel rendelkező, közkedvelt szórakozóhely működése akadályokba ütközik (csendháborítás miatti viták, stb). A fiatalok egy diszkót, több biliárdtermet, egy karaokee bárt és egyéb szórakozóhelyeket látogathatnak, az idősebbek pedig nívós éttermekben hallgathatnak nosztalgiazenét hétvégenként.

III.1.2.4 Tata környékének vonzerői

Baj

A XVIII. századból származik a Szőlőhegyen kialakított **barokk stílusú Nagypince**, mely Fellner Jakab alkotása és az egykoron itt álló Eszterházy uradalmi pincészet emlékét őrzi. A pince tizennégy ágában mintegy negyvenezer akó bor fért el. A bejárata előtt állt a 2150 akós Rákóczi hordó, melyet néhány éve elszállítottak. Sajnos az épület is kihasználatlanul kallódik magánkézből.

Dunaalmás

Természeti szépségekben gazdag völgyben, közvetlenül a Duna partján fekszik. Ősidők óta lakott község. A település fő nevezetessége a **Lilla-Emlékszoba**, mely Csokonai Vitéz Mihály múzsájának állít emléket. Vajda Julianna, azaz Lilla egy almási kereskedő feleségeként élt Dunaalmáson és itt is halt meg. A Csokonai Művelődési Házban Emlékszobát hoztak létre (mely azóta helytörténeti kiállítással is kibővült), elkészítették a költő szobrát és Lilla sírja is megtekinthető a temetőben.

Dunaszentmiklós

A falu látnivalói közé tartoznak a **borgazdák löszfalba vájt lyukpincéi**, melyeket egymástól 10-15 méterre alakítottak ki. Sok még mindig használatban van, és gazdáik szívesen kínálják ízletes boraikat kóstolásra az érdeklődőknek. A volt katonai objektum (lokátorbázis) helyén ma egy **Emu-farm** található, ahol a látogatók megismerkedhetnek ezzel az egzotikus madárfajjal. A farm szolgáltatásai körének bővítését tervezik (simogatóudvar egyéb állatfajokkal, tojásfestés, stb.) Az egykori lokátorbázis területének másik részét **quad motorosok**, a harmadikat pedig a közeljövőben **paintball** játékosok veszik birtokba.

Kocs

Jelentős barokk emléke az **Uradalmi kocsmá** épülete (mely szintén Fellner alkotása), valamint a **Kocsimajor**. Az 1820-ból származó klasszicista stílusú kismemesi kúria ma a Polgármesteri Hivatalnak ad otthont. A településről származik a **kocsi szó** eredete, amelyből az angol coach szó is kialakult. Nyaranta külhonból érkezők részvételével is zajlik a **kocsitoló verseny**- számos néző nagy-nagy meglepedésére.

Naszály

A XVIII. századból való **Eszterházy kúria Billegpusztán**, a **barokk vízimalom** és a **malomudvar téglahídja**, a **népi barokk református templom** és a modern katolikus templom mind-mind említést érdemelnek.

Neszmély

Neszmély és környéke a Duna, a Vértes és a Gerecse hegység között változatos tájat foglal magába. A falu fölé emelkedő Meleges-hegyről pompás kilátás nyílik a Dunára. A napsütötte hegyoldalakon már évszázadok óta terem a környék történelmi borvidékének is nevet adó neszmélyi szőlő.

A község élete az utóbbi években felporzott, amit a dunamenti kerékpárútnak és a borgasztrónómiai fellendülésnek köszönhet. Borfesztiválok, szüreti mulatságok mellett a júliusi **„Hidverő Napok”** és az augusztusi **Jazz fesztivál** az egész országból, továbbá külföldről is ide vonzza a vendégeket.

A **Hilltop Borünnep** alkalmából találkozik a borászati és turisztikai szakma, itt gyűlnek össze a Duna-Borrégió tagjai.

A Duna parton fellelhető, úgynevezett, fejlesztés alatt lévő **„Hajóskanzen”** a térség, illetve az ország egyedülálló attrakciója, ahol régi hajók kerültek összegyűjtésre. A Szent Ilona öbölben található kiállítás a magyar folyamhajózás 150 éves történetének relikviáit mutatja be.

Szomód

A csaknem kétezer lelket számláló Szomód a rézkortól folyamatosan lakott település. A falu műemlékei leginkább a barokk kort és az Eszterházyak tevékenységét idézik, hiszen Fellner Jakab építész tervei nyomán épült a római katolikus templom 1775 és 1778 között, míg az itt található szobor a XVIII. század első feléből való. A közeli Betlehem-pusztára az erdészház

miatt érdemes kilátogatni, de a református templom kertjében található, műemlékjellegű kőkeresztet is érdemes megnézni.

A saját honlappal is rendelkező település kitűnő kiindulási pontot képez a bakancsos vagy mountain bike-os túrákhoz.

Tardos

Tardoson született a Kossuth-díjas **Fekete Lajos turkológus**, kinek szülőházában **Emlékszobát** alakítottak ki és egy helyi néprajzi kiállítás (**Falumúzeum**) is működik az épületben. Érdekesség a Tarnóczi András magángyűjteményét tartalmazó **Régi Rádiók Állandó Kiállítása**.

Vértestolna

Az egykori Esterházy-birtokra 1733-ban érkeztek az első telepesek Würzburgból és Elzászból. A falu a korábbi Tolnapusztából majd Tolnából a XX. század elején lett Vértestolna - bár a Gerecse legismertebb, legmagasabb hegyeitől, a Nagy-Gerecsétől, a Peskőtől, a Halyagostól körülzárt medencében terül el.

III.1.2.5 Vonzerőleltár

A legfontosabb vonzerőket figyelembe véve készült el Tata és környéke vonzerőleltára. Az attraktív városképi elemek, a természeti vonzerők, a kulturális vonzerők, valamint az aktív- ill. ökoturisztikai lehetőségeket osztályoztuk. A vonzerőket a következő négy kategóriába soroltuk:

1. helyi jelentőségű
2. regionális kihatású
3. országos jelentőségű, a szomszédos határmenti térségekre is kihat
4. egyedülálló, nemzetközi jelentőségű (vagy azzá fejleszthető) vonzerő.

A vonzerőleltár képezi Tata és környéke turisztikai programcsomagjának alapját.

A leltár elemzéséből megállapítható, hogy Tata kiemelkedően sok nemzetközi és országos jelentőségű vonzerővel rendelkezik, melyek főként a kulturális és természeti vonzerők közé tartoznak. Az aktív turizmus szempontjából a legfontosabb vonzerők: a vadászat, kerékpározás és a golfurizmus.

Vonzerő	helyi	regionális	országos	nemzetközi
Attraktív városkép elemek				
Öreg-tó és környéke, Vár				
Angol-park értékeivel				
Tatai Óváros (Kossuth tér és környéke)				
Kálvária domb értékeivel, panorámájával				
Eszterházy kastély és környéke				
Országgyűlés tér				
Természeti				
Angol Park				
Öreg-tó				
Kálvária domb				
Által-ér				
Agostyán				
Fényes források				
Dunaalmási Kőfejtők				
Kulturális				
Eszterházy család				
Tatai Vár				
Eszterházy kastély				
Szent Kereszt templom				
Egykori piarista rendház				
Zsinagóga				
Harangláb				
Kapucinus templom				
Nepomuki Szent János szobra				

Vonzerő	helyi	regionális	országos	nemzetközi
Kristály Szálló				
Kálvária kápolna				
14 hajdani vizimalom				
Kuny Domokos Megyei Múzeum				
Görög Római Szobormásolatok Múzeuma				
Német Nemzetiségi Múzeum				
Szabadtéri Geológiai Múzeum				
Farkasházy Fischer Mór szülőháza				
Neszmély Hilltop				
Neszmélyi Hajóskanzen				
Barokk stílusú Nagypince, Baj				
Lilla, Dunaalmás				
Emu-farm, Dunaszentmiklós				
Uradalmi kocsmá, Kocs				
Eszterházy kúria, Naszály				
Barokk vizimalom és a malomudvar téglahídja, Naszály				
Falumúzeum, Tardos				
Mária kápolna, Vértestolna				
Rendezvények				
Tatai Nyári Színház				
Tatai Sokadalom				
Víz – Zene - Virág Fesztivál				
Barokk Fesztivál				
Öreg-tavi Nagy Halászat				
Tatai Vadlúd Sokadalom				
Pütkösdí Toronyzene				
Neszmélyi Jazzfesztivál				
Tó-futások				
Tatai Minimarathon				
Kocs, kocsitolóverseny				
Neszmélyi Hídverőnapok				
Kézművesek				
Néptánc				
Aktív turizmus				
Természetjárás, Gerecse				
Kerékpározás				
Viziturizmus				
Horgászat				
Vadászat				
Olimpiai edzőtábor				
Golf				
quad motorozás				
off-road pálya				
sziklamászás				
lepedőernyőzés				

III.1.3 Turisztikai infrastruktúra

III.1.3.1 Szálláshelyek

A városban a következő szálláshelyek találhatóak.

	*****	****	***	**	*	Szálloda	Panzió	Turistaszállás	Ifjúságiszálló	Nyarlóház	Kemping	Összesen
Tata kínálata	-	1	8	1	1-	11	8	1	1	1	2	24

Forrás: saját felmérés, Ksh 2004 adatok

Legjelentősebb szálláshelyek Tatán és környékén:

Megnevezés	Szobaszám/férőhelyek száma
Diana Golf Hotel ****	31/60
Hotel Arnold ***	26/53
Hotel Casablanca ***	11/28
Hotel Gottwald	45/100
Hotel Penta Lux	13/36
Kiss Panzió	9/23
Laczházy Hotel	28/57
Mónika Panzió	10/32
Komtourist Panzió	13/30
Parti Panzió	11/27
The Corner House Panzió	8/27
Öreg-tó Club Hotel	24/50
Öreg-tó Ifjúsági Szállás	55/190

Legjelentősebb szálláshelyek Tatán és környékén:

- Fényes Fürdő és Kemping – Tata
- Esély Budapest Alapítvány Ifjúsági Tábora – Tata
- Éden Kemping – Neszmély
- Panorama Residence Duna***** – Dunaszentmiklós 98/480



Hotel Kristály

A kereskedelmi szálláshelyek közül magas színvonalú a Diana Golf Hotel, a Hotel Gottwald, az Öreg-tó Club Hotel és Étterem, a Fényes fürdő és Kemping, a Kiss Panzió, a Penta Lux Apartman és a Corner House Panzió és a Parti Panzió.

Magánszálláshelyek

A településen a KSH 2004-es adatai szerint 22 magánszálláshely működött 2004-ben, melyek összesen 171 férőhellyel rendelkeztek. A magánszállásadók, valamint a férőhelyek száma az utóbbi években nem változott. Jelenleg kb. 10 magánszállás van Tatán, forgalmuk elenyésző.

Tata és környéke a jelenlegi forgalomnak megfelelő mennyiségű szálláshellyel rendelkezik, a kereslet változatos igényeit kielégítve. Tatán található a kistérségben a legtöbb magasabb kategóriájú szálloda. Hiányosságuk a szálláshelyeknek, hogy **nem tudnak egy buszos csoportot elhelyezni és nem rendelkeznek nagyobb volumenű konferencia megrendezésére alkalmas teremmel**. A tatai szakemberek a személyes interjúk során azt a véleményt képviselték, hogy **a kínálat nem találkozik a kereslettel: arányaiban több magasabb kategóriájú szálláshelyre lenne szükség**.

Az ifjúsági turizmus igényeit a hétvégeken és az iskolai szünetekben tudják kielégíteni a helyi kollégiumok fogadóképességükkel, mely jelenleg elegendőnek mutatkozik.

III.1.3.2 Vendéglátóhelyek

Tata jelentős vendéglátóhely kínálattal rendelkezik. 2005-ben Tata városában 203 melegkonyhás és egyéb nem melegkonyhás vendéglátóüzlet, cukrászda, továbbá 38 bár, borozó, italbolt, zenés szórakozóhely működött.

Az elmúlt években számszerűen nem változott jelentősen a vendéglátóhelyi ellátottság. A meglevő vendéglátóhelyek változatosak, és igyekeznek megfelelni a vendégek elvárásainak. Vannak egészen egyszerű büfék, „hamburgeresek”, pizzériák, II. és III. osztályú éttermek szerény igényűeknek, de jó konyhával rendelkező, magasabb színvonalú éttermeket is találunk az ide látogatók. A legjobbak közé tartoznak: a Pikantó Mediterrán Grill és Szabadidő Park, Pikant Étterem, Grill & Cocktail Étterem, továbbá a Kalóz Fregatt Pub, a Phoenix Café & Restaurant és a La Casa Étterem. Újonnan nyílt a Hotel Kristály vendéglátóegysége, az Eszterházy Étterem, mely ugyancsak rendkívül jó minőségben szolgálja ki az igényes betérlőket.

Pozitívum, hogy egyre több vendéglátóhelyen szerveznek különböző programokat, esteket (Pikantó Mediterrán Grill és Szabadidő Park, Grill & Cocktail Étterem, La Casa Étterem, stb.)

Vannak negatív jelenségek is, melyek trendje ellen egy aktív turizmusszervezet tehet lépéseket:

- extra nevekkal látják el a vendéglátóhelyeket: Grill&Cocktail Étterem, Phoenix Cafe&Restaurant, stb. Sok belföldi vendég az idegen nevek hallatán elbátortalanodik, inkább mást választ, félve a magas áráktól, és a nagyon különlegestől.
- túlzottan a „grill” témára vannak hangolódva a vendéglátóhelyek
- nem igazán van olyan étterem, amely jellegzetes magyar (főként regionális) ételeket kínál.

Tata környékén is vannak már minőségi éttermek. Neszmélyen: Hilltop Borhotel és Étterem, Éden, Zöld Kakas; Dunaszentmiklóson: Zöld Akác. A cukrászdák közül a tatai Barta, Petre és Vikor cukrászdák készítményeinek a minősége említésre méltó.

III.1.3.3 Szemináriumok, konferenciák megtartására alkalmas helyek

Nagyszabású konferenciák megrendezésére alkalmas helyszín nincs Tatán, kisebb, 40-60 fős szemináriumokat, rendezvényeket azonban a következő helyszíneken lehet tartani:

- Tatai Vár
- Helyőrségi Klub, Tata
- Kiss Panzió és Étterem,
- Hotel Gottwald,
- Diana Golf Hotel,
- Neszmélyi Hilltop Borhotel és Étterem
- Pikantó Mediterrán Grill & Szabadidőpark,
- Grill& Cocktail Étterem
- Eszterházy kastély,
- a dunaszentmiklósi holland falu,

100 fő feletti befogadóképessége csak 2 létesítménynek van, amelyek azonban csak esetlegesen vehető igénybe, ill. a technikai feltételek nem megfelelőek.

- **az olimpiai edzőtábor konferenciaterme** 200 fő számára. A terem minőségileg megfelelő, azonban csak esetlegesen vehető igénybe.
- **Magyar Zoltán Városi és Megyei Művelődési Központ** színházterme, kb. 300 fő számára. Jelen helyzetben felújításra szorul, a megfelelő technikai feltételek hiányoznak.

III.1.3.4 Egyéb, -a turizmus szempontjából releváns- általános infrastruktúra

Speciális közlekedési eszközök:

1. Sétahajó, mely Tatán az Öreg-tavon és Dunaalmásnál a Dunán közlekedik. Mindkét sétahajó a nyári szezonban vehető igénybe. Az Öreg-tavon a sétahajó a hét minden napján közlekedik, és kb. félórás sétahajózásra viszi a vendégeket. Pontos menetrendje nincs, akkor indul, amikor 8-10 fő összegyűlik. A Tatára érkező csoportok többsége igénybe veszi a sétahajót, a fedélzeten kb. 45 fő fér el.

A dunaalmási sétahajó előre bejelentett csoportokat fogad. A sétahajóval kirándulást tehetnek az érdeklődők Esztergomba, Komáromba, vagy Budapestre.

2. Dotto, a tatai gumikerekes városnéző kisvonat

Nyáron minden nap, reggel 10-től este 6-ig óránként indul a Vár melletti megállójáról és közel egyórás városnézésre viszi a turistákat a történelmi városban. A kisvonat is kibérelhető csoportok részére, igény esetén az idegenvezetés is biztosított. A városba érkező gyermekcsoportok ülnek fel rá a leggyakrabban.

Ajándékcikk-árusítás:

A városközpontban több ajándékbolt is kínálja választékát, valamint a Tourinform irodában is hozzájuthatunk népi motívumokkal és a város nevezetességeivel díszített tárgyakhoz. Ezek közé tartoznak a különféle kerámiák (tányérok, kulacsok, fali és asztali díszek) legtöbbször a Vár és/vagy a Harangláb mintájával, a változatos úti- és képeskönyvek, kalauzok a városról, kiemelt nevezetességeiről, a kistérségről és a megyéről, valamint a „Tata” feliratú pólók.

Valutaváltás

a pénzügyintézetekben lehetséges, és a Tourinform irodába betérő külföldi turisták rögtön pénzt is válthatnak az irodahelységben működő pénzváltóban-az iroda hétköznapi nyitva tartási rendje szerint.

Postahivatal több is van városban, és az egyes városrészekre oszlik hatáskörük (Kossuth tér, Ady Endre u.) Külföldre faxolást a Tourinform iroda végez, mivel ez a szolgáltatás megszűnt a Magyar Postánál.

Több helyen található **kártyás, illetve érmés nyilvános telefon a város területén**. A mobiltelefon-térérő megfelelő. Internetezési lehetőség három helyen van a városban (a Mozi épületében, a Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban és a Dinamit Computer-nél)

Üzemanyagtöltő állomás 2 található a közvetlen közelben, egy a belvárosban és egy a vértesszőlősi felüljáró előtt, a város peremén. Az autópálya tatai elágazásánál mindkét oldalon van tankolási lehetőség.

Vásárlás: turistaforgalommal is számoló bolti kiskereskedelmi egységek (élelmiszer, ruházat, drogéria, kozmetikai cikkek, sportszerek stb.), valamint számos áruház és kisebb bolt várja a kül- és belföldi, illetve helyi vásárlókat. Akad köztük non-stop nyitva tartással rendelkező is, többségük azonban korán bezár.

Az Öreg-tó partján a szezonban különféle **vízisport-eszközök** (kajak, kenu, vízibicikli) **kölcsönözhetőek**. Kerékpárkölcsönzés jelenleg nincs a városban. Kerékpár szerviz a Vértesszőlősi úton található. A Fényes Fürdő és Kemping területén többfajta sportszer kölcsönzésére nyílik lehetőség.

A városban több fodrász- és kozmetikai szalon, manikűr, pedikűr, szolárium található.

A település illetve a turisztikai vonzerővel rendelkező helyszínek ellátottsága **nyilvános illemhellyel** nem megfelelően megoldott. Az Angolparkban, az Építők parkjában és a Kossuth téren van nyilvános WC, valamint az egyes vendéglátóhelyek és múzeumok illemhelyei is használhatók (sokszor külön díj ellenében). Mindezek ellenére elmondható, hogy a nyilvános illemhelyek száma még mindig kevés, állapotuk és nyitvatartási idejük sem megfelelő. Rendezvények alkalmával telepített illemhelyek használata is elterjedt.

Az orvosi elsősegély, fogorvosi, baleseti és egyéb egészségügyi szolgáltatás jelen van a városban, ugyanis Tatának kórháza is van.

III.1.3.5 A turizmus szervezeti rendszere

A turizmus irányítását a város 2005. július 1. óta **Tata Város Önkormányzati Képviselő-testületének Gazdasági és Környezetvédelmi Bizottsága** koordinálja.

A bizottság elnökének személyes feladatköréhez tartozik a turizmus felügyelete. Munkáját segíti az Önkormányzat idegenforgalmi és kommunikációs referense.

Az Önkormányzat a turizmus irányítását a következő feladatok elvégzésével valósítja meg:

- Tourinform irodát működtet a turisztikai non-profit marketing tevékenység hatékony kifejtésére
- együttműködik az illetékeségi területén tevékenykedő idegenforgalommal foglalkozó szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, intézményekkel, valamint a megyei, a regionális idegenforgalmi szervezetekkel,
- közreműködik a városi idegenforgalmi koncepció kidolgozásában, valamint koordinálja az abban foglalt feladatok végrehajtását,
- közreműködik javaslatok kidolgozásában az idegenforgalom fejlesztésében,
- figyelemmel kíséri és összehangolja jogszabályi keretek között az idegenforgalom tevékenységét,
- figyelemmel kíséri a város kiemelt idegenforgalmi rendezvényeit,
- figyelemmel kíséri és szervezi az önkormányzat által kialakított helyi, országos és nemzetközi kapcsolatok idegenforgalmi rendezvényeit,
- előzetesen véleményt nyilvánít idegenforgalmi célú területek hasznosításáról,
- előzetesen véleményt nyilvánít az üdülőtérületeken tervezett fejlesztésekről,
- az idegenforgalmi témájú képviselő-testületi előterjesztéseket, illetve rendeleteket előzetesen véleményezi,
- figyelemmel kíséri a testvérvárosi kapcsolatok alakulását.

Az Önkormányzat tartja fenn 2004 óta a **Tata és Kistérsége Turisztikai Információs Közhasznú Társaságot**, a helyi Tourinform iroda gazdasági háttérét képezi.

Tata idegenforgalmi szaktevékenységét az önkormányzat idegenforgalmi és kommunikációs referense és a Tourinform iroda megosztva végzi. Az ügyfél-orientált, non-profit turisztikai marketingtevékenységet végző Tourinform iroda elsősorban információs, közvetítő feladatot lát el. Alapvető teendője, hogy a Tatai kistérség kínálatáról informálja a bel- és külföldi vendégeket. Az irodában ketten dolgoznak. Egy idegenforgalmi ügyintéző és az iroda megbízott vezetője.

A tatai civil szervezetek, egyesületek foglalkoznak olyan jelentős tatai rendezvények, mint a Víz, Zene, Virág Fesztivál, a Tatai Sokadalom, a Tatai Barokk Fesztivál, a Zenés tatai séták, vagy a Városi Folknep szervezésével.

Tatán jelenleg öt **utazási iroda** működik.

Tata és környéke turizmusának szereplői különböző szinteken

A turizmus helyi szereplői

- Önkormányzati, civil szféra
 - Tata Város Önkormányzata
 - környező települések önkormányzatai
 - kistérségi megbízott
 - kistérségi vidékfejlesztési manager
 - Tourinform Iroda
- (Tata és Kistérsége Turisztikai Információs Közhasznú Társaság)
- Környezetvédelmi Rt.
 - Mezőgazdasági Rt.
 - Civil Szervezetek

- Állami szerv
- MÁG
- KVI
- KÖH
- Helyi vállalkozók, vállalkozások

További szereplők

A további szereplők, amelyek pénzügyileg, szakmailag tudják segíteni a program megvalósítását.

Országos szint:

- Magyar Turizmus Rt.
- Minisztériumok

Regionális szint:

- KD RIB
- KD RMI
- KD RFT és Regionális Fejlesztési Ügynökség

Megyei szint

- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Komárom-Esztergom Megyei Csoportja
- Komárom-Esztergom Megyei Regionális Fejlesztési Tanács, Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Tanács Munkaszervezete
- Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat

Kistérségi szint

- Tatai Többcélú Kistérségi Társulás

Tourinform Iroda

A Tourinform Iroda egyfajta bemutatóterem, ahol a vendég a települési, a térségi, illetve az országos turisztikai kínálattal találkozik. Alapvető feladata a turisztikai látnivalókról, szolgáltatásokról, programokról, egyéb időtöltési lehetőségekről a belföldi és külföldi turisták verseny semleges, naprakész átfogó informálása, a működési terület megismertetése, jó hírének erősítése.

Az Iroda nem foglalkozik utazásszervezéssel illetve – közvetítéssel. A Tourinform Iroda az önkormányzat anyagi támogatásával, közhasznú gazdasági háttérrel (Tata és Kistérsége Turisztikai Információs Közhasznú Társaság) működtetett, non-profit tevékenységet folytató iroda, az országos Tourinform hálózat tagja. Az országos Tourinform hálózat szakmai tevékenységét a Magyar Turizmus Rt. fogja össze.

Az iroda legfontosabb feladatai, tevékenységei:

- ⇒ információ szolgáltatás (személyesen, telefonon, levélben, e-mailben)
- ⇒ adatgyűjtés, adatszolgáltatás és adatfrissítés (ONTIR)
- ⇒ kiadványterjesztés (saját, nemzeti kiadványok, régiós, kistérségi, stb.)
- ⇒ statisztikakészítés
- ⇒ a Tatai Önkormányzattal és egyéb helyi szervekkel együttműködve a helyi turisztikai marketing feladatok ellátása (kiadványok, vásárok, tömegkommunikáció, stb.)
- ⇒ pályázatok figyelése, részvétel

- ⇒ idegenvezetők közvetítése
- ⇒ pénzváltás
- ⇒ termékek értékesítése (könyvek, térképek, bélyeg, telefonkártya, turisztikai kártya, ajándéktárgyak, naptárak valamint belépőjegyek)

Nyitvatartás:

január 1.- május 31.:	hétfő - péntek: 8.00 – 16.00
június 1. - szeptember 30.:	hétfő - péntek: 8.00 – 17.00 szombat: 9.00 – 14.00
október 1. - december 31.:	hétfő - péntek: 8.00 – 16.00

A nyitva tartás nem igazodik a vendégek igényeihez: főszezonban hétfőtől szombatig 10-18 óráig lenne célszerű fogadni a betérő turistákat.

III.1.3.6 Humán erőforrás és szakképzés

Az oktatás és a szakképzés színvonala nagy mértékben befolyásolja a turisztikai kínálatot, mert a turisztikai szolgáltatások minőségére van hatással.

Tatán az **Eötvös József Gimnázium** 5. évfolyamán folyik 10 éve idegenforgalmi képzés. A diákok heti 10 órában tanulnak idegen nyelvet. A többség az angolt választja, kevesebben a németet, és elvétve akad francia, spanyol vagy orosz nyelvet választó diák is. A szakmai vizsga feltétele idegenvezetés esetén a középfokú, idegenforgalmi ügyintéző esetén pedig az alapfokú nyelvvizsga.

A diákokat gyakran hívják városi rendezvényekre, a budapesti Utazás Kiállítás megyei standjára hostessnek, valamint a tatai Tourinform iroda munkáját is rendszeresen segítik-gyakornokként.

Említésre méltóak a diákok színvonalas pályamunkái, melyekkel számos díjat nyertek el, valamint az, hogy a képzés után többen csatlakoztak lokálpatrióta civil szervezetekhez.

A hallgatók többsége főiskolán, egyetemen szeretne továbbtanulni, és így elkerül a városból. A szakterületen jelentkező jelenlegi túlképzés miatt többnyire Budapesten helyezkednek el.

A szomszédos **tatabányai Modern Üzleti Tudományok Főiskolája** tantárgyai között szerepel a turizmus szakirány is. Az oktatás célja, hogy felkészítsék a hallgatókat a turizmus szektor, ezen belül kiemelten a szállodaipar és az utazási irodai vállalkozás korszerű menedzselési feladataira. A fővárosban egyetemi szintű, valamint több oktatási intézményben főiskolai szintű turisztikai képzés folyik. A turizmus szakterületen jelenleg túlképzés van; a végzett hallgatók jelentős hányada azonban nem tud a turizmus szakmában elhelyezkedni.

Tata turizmusában – szállodában, vendéglátásban és utazási irodákban – jelenleg dolgozók szakmai képezéséről, nyelvismeretéről nem készült felmérés.

Tata város lakosságának iskolázottsága jóval meghaladja a megyei átlagos szintet. A számos működő civil szervezet pedig azt jelzi, hogy a város lakói lokálpatrióták, akik számára fontosak a város, a kulturális élet hagyományai.

Mindez azt jelenti, hogy megvannak az előfeltételei a humán erőforrás további, minőségi fejlesztésének.

III.1.3.7 Civil szervezetek, testvérvárosi kapcsolatok

A város életében a **Civil Szervezetek** igen nagy jelentőséggel bírnak. Aktívan részt vesznek a város kulturális arculatának kialakításában, színes programokat szerveznek mind a helyieknek, mind a turistáknak. A turizmus más területeit érintő tevékenységeik közül kiemelendő, hogy műemlékeket hozatnak rendbe, továbbképzéseket, nyelvtanfolyamokat szerveznek. Tágabb értelemben a turizmus számára humán erőforrást, szaktudást, és kompetenciát jelentenek.

Tata agostyáni területén működik a **Természetes Életmód Alapítvány**, amelynek célja: „Humánökológiai alapelvekre építve a természetes életmód egyéni lehetőségeinknek, közösségi és regionális formáinak megteremtése a természeti-környezeti nevelés, oktatás és képzés eszközeivel egy önfenntartó rendszer keretein belül.”

Az Alapítvány Természetvédelmi és Humánökológiai Oktatóközpontja Agostyán és Baj között mintegy 130 hektáron terül el. Fő programjai: terepgyakorlatok, tanfolyamszerű oktatás (pl.: földműves gazdálkodás), pedagógus és egyéb továbbképzések, erdei iskolák, táborok stb.

Tata igen jelentős **nemzetközi kapcsolatokkal** rendelkezik, melyek folyamatos fejlődést és bővülést mutatnak. A városba látogató külföldi turisták nagy részét a testvérvárosokból érkező delegációk és egyéb csoportok teszik ki.

Tata városa első testvérvárosi szerződését a hollandiai *Alkmaar*-al (1985-ben) és a (nyugat-)németországi *Gerlingennel* (1987-ben) kötötte. 1993-ban a franciaországi *Dammarié-les-Lys*-szel és 1994-ben az olaszországi *Arenzano*-val újabb két testvérvárosi kapcsolat is megkötött. 2000-ben az olaszországi *Montebelluna* várossal, Dammarié-les-Lys olasz testvérvárosával létesített Tata önkormányzata hivatalos együttműködést. 1997-ben a szlovákiai *Szógyén* községgel, 2002-ben pedig egy romániai üdülővárossal *Szováta*-val bővült a tatai testvérvárosi család. A legfiatalabb testvérvárosi együttműködés a lengyelországi *Pinczow*-val kötött meg 2004-ben.

Tata 1999-ben elnyerte az Európai Diplomát (**European Diploma**), 2000-ben az Emlékszászlót (**Flag of Honour**), 2004-ben pedig az Emlékplakettet (**Plaque of Honour**). Ezeket az elismeréseket az Európa Tanács alapította 1955-ben – olyan helyi és regionális önkormányzatok számára, melyek kiemelkedően aktív szerepet vállalnak az európai egységet erősítő nemzetközi kapcsolatok terén.

III.2 A kereslet elemzése

III.2.1 Vendégek és vendégéjszakák száma

III.2.1.1 Tata iránti kereslet

Kereskedelmi szálláshelyeken megszálló vendégek száma

A városban található kereskedelmi szálláshelyeken 2004-ben enyhe forgalomcsökkenés volt tapasztalható. A 2005. szeptemberig terjedő időszakban az előző évhez képest azonban 9 százalékkal több látogató vette igénybe Tata e jellegű szálláshelyeit, mely a **belföldi vendégszám közel 20 százalékos növekedésének** köszönhető. **A belföldi vendégek aránya a vizsgált időszakban átlagosan 60 százalék körül alakul.**

Tata	Vendég			Előző év %-ában		
	külföld	belföld	összes	külföld	belföld	összes
2003	8 533	15 597	24 130	93	99,6	97,2
2004	9 509	14 147	23 656	105,0	87,1	93,5
2005. jan-szept.	7 775	13 232	21 007	96	118,5	109

(Forrás: KSH 2003-2005)

Magán szálláshelyek

A magán szálláshelyek iránti kereslet összességében kis mértékben csökkent, mely mind a belföldi, mind a külföldi vendégszám visszaesésének köszönhető. Míg a belföldi vendégek mutatója kis mértékben (18 fő) csökkent, addig a külföldi vendégek mutatója jelentősebb mértékben (146 fő) esett vissza.

Tata	Vendégek száma		
	külföld	belföld	összes
2003	404	822	1 226
2004	258	804	1 062

(Forrás: KSH 2003-2005)

Vendégéjszakák száma

Kereskedelmi szálláshelyek

A vendégéjszakák tekintetében folyamatos csökkenés figyelhető meg, mely a vizsgált időszak utolsó periódusában mutat csak enyhe emelkedést. A külföldi vendégek tartózkodásáról elmondható, hogy közel ugyanannyi éjszakát töltöttek el a vizsgált időszak első két évében, azonban az utolsó évben több mint 10 százalékkal esett vissza az éjszakaszám. A belföldi vendégek esetében ugyanakkor folyamatos csökkenés volt tapasztalható, mely a 2005-ös évben növekedésbe fordult, amikor 13 százalékkal nőtt a belföldi vendégéjszakák száma.

Tata	Vendégéjszaka			Előző év %-ban		
	külföld	belföld	összes	külföld	belföld	összes
2003	22 909	30 551	53 460	97,5	94,4	95,7
2004	23 778	25 975	49 753	103,8	82,4	88,8
2005. jan-szept.	17 974	23 822	41 796	88,9	113	101,2

(Forrás: KSH 2003-2005)

Magánszálláshelyek

A vendégéjszakák tekintetében jelentős visszaesés tapasztalható, mely a külföldi vendégéjszakák jelentős csökkenésének köszönhető. A belföldi vendégek vendégéjszakái szintén elmaradnak az előző évitől, de a csökkenés sokkal kisebb mértékű, mint a külföldiek esetében.

Tata	Vendégéjszakák száma		
	külföld	belföld	összes
2003.	2 769	3 884	6 653
2004	1 360	3 043	4 403

(Forrás: KSH 2003-2005)

III.2.1.2 Tata tágabb környéke iránti kereslet

Vendégek száma

Kereskedelmi szálláshelyek (2003-2005. szeptember)

Három településen (Dunaszentmiklós, Neszmély, Tata) található kereskedelmi szálláshely, így az alábbi elemzésben csak ezek a települések szerepelnek.

A vizsgált **három település vendégforgalma minden évben néhány százalékkal csökkent**, megközelítőleg összesen mintegy 10 százalékkal. A legnagyobb visszaesés (-30 százalék) Dunaszentmiklóson történt. Neszmélyen a 2003-es évi drasztikus visszaesés ellenére a vizsgált időszakban stagnáló vendégforgalmi adatokat regisztráltak.

A legjelentősebb település Tata, ahol a látogatók közel 85 százaléka vette igénybe a település kereskedelmi szálláshelyeit, míg Neszmély és Dunaszentmiklós a látogatók 15 százalékát vonzotta.

Magánszálláshelyek (2003-2004)

A 40 magánszálláshely közül 22 Tatán található. Az alábbi településeken található a fennmaradó 18 szállásadó: Dunaalmás, Dunaszentmiklós, Naszály, Neszmély, Szomód, Tardos, Vértestolna.

A belföldi vendégek aránya meghaladja a 80 százalékot, továbbá elmondható, hogy Tata kivételével a külföldi vendégek száma elhanyagolható méretű.

A vendégek száma a vizsgált időszakban néhány százalékponttal emelkedett, mely elsősorban a belföldi vendégek növekedésének (+10 százalék), valamint a külföldi vendégek visszaesésének (-25 százalék) köszönhető.

Vendégéjszakák száma

Kereskedelmi szálláshelyek (2003-2005. szeptember.)

A vendégéjszakák tekintetében a vendégszámokhoz hasonló adatokat regisztráltak a vizsgált időszakban. Az éjszakák száma településenként igen eltérően alakult. Összességében elmondható, hogy a vizsgált időszak első évében mindhárom településen csökkenést regisztráltak, majd az időszak utolsó évében mindenhol emelkedett az éjszakaszám.

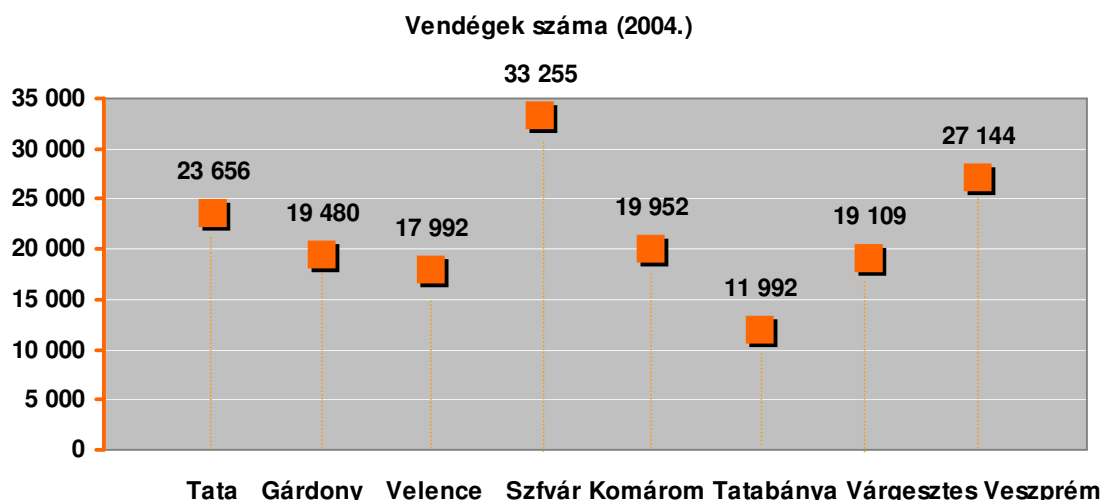
Magánszálláshelyek (2003-2004)

A kistérség magánszálláshelyein jelentős visszaesés volt tapasztalható. A külföldi vendégéjszakák száma közel felére, a belföldi vendégéjszakák száma pedig mintegy 15 százalékkal esett vissza, tehát a kistérség magánszálláshelyein megközelítőleg 20 százalékos visszaesést regisztráltak a vizsgált időszakban.

III.2.1.3 Összehasonlító elemzés

Az alábbi összehasonlító elemzés a **2004-ben** a régió legkiemelkedőbb vendégforgalmi mutatóival rendelkező települések adatai alapján készült, melyek a következők: Gárdony, Komárom, Székesfehérvár, Tata, Tatabánya, Várgesztes, Velence és Veszprém.

Tata városa, ahogy az ábrán is látható Székesfehérvár és Veszprém után a régió harmadik legnagyobb vendégforgalmát bonyolító települése. Ezzel a teljesítménnyel olyan településeket tudhat maga mögött, mint a megyeszékhely Tatabánya, vagy a Velencei-tó két kiemelkedő települése, Gárdony és Velence.



Az alábbi táblázatban látható, hogy az elemzésbe bevont települések igen vegyes évet produkáltak. Ezek közül is kiemelendő a gárdonyi vendégek száma, mely közel 20 %-kal csökkent az előző évhez képest. A vendégéjszakák tekintetében a fentebb említett jelenségek közül a tatabányai, a velencei és a veszprémi vendégéjszakák száma szembetűnő. Az előbbi kettő a látványosan csökkenő tendenciával (-47,5 %, illetve -26,8 %), az utóbbi pedig a kiugró emelkedéssel hívja fel a figyelmet (+24,7 %). A tati mutatók a középmezőny tendenciáihoz igazodnak, tehát mindkét mutató tekintetében enyhe csökkenés tapasztalható.

	Vendégek száma	Előző év %-ában	Vendégéjszakák száma	Előző év %-ában
	összes	összes	összes	összes
Tata	23 656	93,5	49 753	88,8
Gárdony	19 480	80,2	56 943	86,2
Velence	17 992	88,7	49 538	73,2
Székesfehérvár	33 255	104,4	89 250	110,2
Komárom	19 952	96,2	92 025	91,4
Tatabánya	11 992	100,7	27 102	52,5
Várgesztes	19 109	105,3	48 852	89,5
Veszprém	27 144	106,6	83 600	124,7

(Forrás: KSH 2004)

Mindezek alapján elmondható, hogy Tatát elsősorban rövid, néhány napos látogatások, hétvégi kirándulások céljából keresik a turisták.

III.2.2 Vendégek megoszlása érkezési ország szerint

Tata város külföldi vendégeinek összetételére vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, ezért ebben az esetben a kistérségi szintű statisztika elemzéséből lehet következtetéseket levonni.

A fő külföldi vendégkör Németországból és Hollandiából érkezik (előbbi az európai országok 32,8 %-át, utóbbi 19,3 százalékát adta 2004-ben.), számuk összesen eléri a 5800 főt éves szinten.

A másodlagos vendégkört a Dániából, Ausztriából és Olaszországból érkezők jelentik, akik az összes Európából a kistérségbe érkező turista közel 20%-kát teszik ki. A tendenciákat tekintve elmondható, hogy az osztrák vendégkört kivéve minden külföldi célcsoport esetében **erősen növekvő tendencia** figyelhető meg.

Tatai kistérség	Vendégek			Vendégéjszakák			Átlagos tartózkodási idő	
	száma	aránya	előző év %-ában	száma	aránya	előző év %-ában	nap	előző év %-ában
Európai országok összesen	11 269	100,0	116,2	38 739	100,0	118,3	3,4	101,8
Ebből:								
Ausztria	741	6,6	80,5	1 494	3,9	72,2	2,0	89,7
Dánia	907	8,0	122,2	3 820	9,9	84,9	4,2	69,5
Hollandia	2 174	19,3	146,2	14 964	38,6	157,5	6,9	107,8
Németország	3 696	32,8	117,3	8 776	22,7	123,5	2,4	105,3
Olaszország	622	5,5	116,7	1 078	2,8	110,1	1,7	94,4
Európai Unió országai	9 777	86,8	116,8	35 971	92,9	119,3	3,7	102,1
Amerikai országok összesen	397	3,5	73,0	1 598	4,1	96,4	4,0	132,1
Ebből: U.S.A.	279	2,5	69,8	1 220	3,1	87,6	4,4	125,6
Mindösszesen	27 545	100	97,0	69 463	100	99,0	2,5	102,1

III.2.3 Szálláshelyek iránti igény megoszlása

Az 2003-2005. szeptemberi időszakban a kereskedelmi szálláshelyek közül a szállodák iránt nőtt folyamatosan a kereslet, melyet a térségbe látogatók több mint 40 százaléka választott szálláshelyéül. **A szálloda választásakor a minőség iránti igény növekedése figyelhető meg**, egyértelműen növekszik az igény a négy csillagos minősítésű szállodák iránt, a gyengébb minőségű szálláshelyek rovására. A vendégek megoszlását vizsgálva elmondható, hogy **még mindig a 3 csillagos létesítményeket választják a legtöbben, melyeket a 4 csillagos szállodák követnek mindössze néhány százalékpontos lemaradással.**

A panzióknál a vizsgált időszak első felében jelentős forgalomcsökkenést regisztráltak, azonban 2005-ben megnövekedett igény tapasztalható ezen szálláshelyek iránt. A 2005-s év szeptemberig terjedő időszakában minden ötödik vendég panzióban szállt meg.

Tatai kistérség	Vendégek			Vendégéjszakák			Átlagos tartózkodási idő	
	száma	aránya	előző év %-ában	száma	aránya	előző év %-ában	nap	előző év %-ában
Szálloda összesen	12 559	45,6	108,3	23 316	33,6	108,3	1,9	100,0
****	4 105	14,9	119,7	7 676	11,1	130,5	1,9	109,0
***	6 661	24,2	109,4	12 152	17,5	100,0	1,8	91,4
**	1 793	6,5	86,1	3 488	5,0	100,0	1,9	116,1
Panzió	3 939	14,3	90,5	10 113	14,6	88,2	2,6	97,5
Turistaszálló	-	-	-	-	-	-	**	**
Ifjúsági szálló	4 814	17,5	93,5	10 051	14,5	86,4	2,1	92,5
Nyarlóház	2 810	10,2	70,5	11 787	17,0	79,5	4,2	112,7
Kemping	3 423	12,4	109,0	14 196	20,4	137,1	4,1	125,7
Mindösszesen	27 545	100,0	97,0	69 463	100,0	99,0	2,5	102,1

Forrás: KSH 2004

A **turistaszállók** iránti igény drasztikus csökkenése (2003-ban közel 90 százalékos visszaesés) ellenére az utolsó évben jelentős növekedés volt tapasztalható, mely szállástípust a vendégek közel egyötöde választotta 2005-ben.

Az ifjúsági szállók a vizsgált időszak igen változó eredményei ellenére még mindig a vendégek 15 százalékát vonzzák. A változó eredményeket elsősorban a különböző iskolai csoportok kirándulásai befolyásolják.

A nyarlóházak évről-évre veszítettek jelentőségükből, mind kevesebben választják ezt a szállástípust. A vendégek mindössze 10 százaléka választ nyarlóházat szálláshelyéül, azonban erről a vendégkörrel elmondható, hogy általában kétszer annyi időt maradnak, mint a többi látogató.

A kempingek iránti igény a vizsgált időszakban enyhén emelkedett. Az utolsó év első kilenc hónapjában pedig kiugró teljesítményt értek el, melyet igazol, hogy **a látogatók 40 százaléka választott kempinget szálláshelyéül.** (2005 január-szeptemberi KSH adatok)

Tatai kistérség	Vendégek			Vendégéjszakák			Átlagos tartózkodási idő	
	száma	aránya	előző év %-ában	száma	aránya	előző év %-ában	nap	előző év %-ában
Szálloda összesen	9 772	40,2	102,5	16 382	25,9	92,1	1,7	89,9
****	3 389	13,9	119,1	6 393	10,1	110,5	1,9	92,8
***	5 115	21	94,7	7 886	12,5	81,8	1,5	86,4
**	1 268	5,2	98,8	2 103	3,3	89,2	1,7	90,3
Panzió	4 464	18,3	145,5	11 840	18,7	148,8	2,7	102,2
Turistaszálló	4 212	17,3	102,3	8 664	13,7	96	2,1	93,9
Ifjúsági szálló	3 218	13,2	126	12 336	19,5	108,4	3,8	86
Nyarlóház	2 663	10,9	77,8	13 976	22,1	98,5	5,2	126,5
Kemping	9 772	40,2	102,5	16 382	25,9	92,1	1,7	89,9
Mindösszesen	24 329	100	107,2	63 198	100	104,7	2,6	97,7

Forrás: KSH 2005

III.3 Jelenlegi marketing tevékenység

Tata Város Önkormányzata, a környékbeli turizmus szempontjából jelentősebb települések önkormányzatai, a Tourinform Iroda, valamint a szállodák mindannyian végeznek marketing munkát, ezek a tevékenységek azonban nincsenek összhangban egymással. Egy-egy közös projekt esetén ugyan van összefogás, koordináció, de ez esetleges, és nem képezi egy folyamatos, hosszútávú együttműködés részét.

Városi szinten a turisztikai marketing tevékenységet Tata Város Polgármesteri Hivatalának idegenforgalmi és kommunikációs referense és a Tourinform Iroda- közösen végzi.

Tourinform

A turisztikai információszolgáltató tevékenységet a Tourinform Iroda munkatársai végzik, a 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő Tata és Kistérsége Turisztikai Információs Közhasznú Társaság gazdasági háttérével. Az iroda alapvető feladata a turisztikai látnivalókról, szolgáltatásokról, programokról, egyéb időtöltési lehetőségekről a belföldi és külföldi turisták verseny semleges, naprakész, átfogó informálása. Egyedüli fenntartója Tata Város Önkormányzata. A nehéz anyagi helyzet enyhítésére az iroda jelenleg termékértékesítést végez, turisztikai szolgáltatásokat (pl. idegenvezető-közvetítés) nyújt. Hirdetéseinek költségét is nagyrészt az önkormányzati költségvetésből fedezi, noha az utóbbi időben pályázati támogatással és helyi vállalkozók szponzorálásával is jelentetett meg kiadványt. Saját honlappal az iroda nem rendelkezik.

Az Önkormányzat idegenforgalmi referense

Turisztikai marketing tevékenységet végez a polgármesteri hivatal idegenforgalmi referense is: tanulmányutakat szervez, Tata országos és nemzetközi megjelenését koordinálja a különböző médiákban, kiadványokat jelentet meg. Hangsúlyos szerepe van a helyi vállalkozók és a tatai önkormányzat közötti együttműködés kialakításában, fejlesztésében.

A szálláshelyek marketing tevékenysége

A szálláshelyek többsége végez marketing tevékenységet. Az igényeknek megfelelően igyekeznek alakítani, változtatni a szálláshelyeket, azok szolgáltatásait.

Többségük kínálata megjelenik az interneten, sokan rendelkeznek saját honlappal, és e-mail címmel. A legtöbb szálláshely szerepel az országos szállás portálon, a Hotelinfo honlapján is (www.hotels.hu). Az értékesítést minden tatai szálláshely maga végzi, csak egyetlen német utazásszervező, a kerékpáros turizmussal foglalkozó Rad und Reisen segíti a tatai szállodák piacra jutását. A helyi utazási irodák közül a Tata Tourist és a Gerecse Travel foglal szállást és biztosít programot Tatán és környékén.

Tata várost és környékét jelenleg bemutató kiadványok

A többnyire igényesen elkészített szállodai kiadványok többsége egyáltalán nem említi meg Tata turisztikai kínálatát, néhányan általánosságban írnak a városról és egyetlen szálláshely, a Volán Panzió igyekszik kedvet csinálni tatai rendezvényekhez, környékbeli kirándulásokhoz. A Tourinform iroda telefonszámával, címével, mint információforrással

sehol nem találkoztunk. A kiadványok között összhang nincs, érezhető az együttműködés hiánya.

Tata és kistérsége imázs kiadvány (magyar, angol és német nyelven)

A5-ös méretű kiadvány. A prospektusból még hiányoznak az egységes design elemek. A cím- és a hátoldal megfelelően, figyelemfelkeltően kialakított. A szöveg és a képek aránya megközelítően jó. A prospektusban levő képek élők és emocionálisak, bemutatják Tata és környéke sajátosságait, jellemző kínálatát. A fényképfelvételek váltakozóan sikerültek. A szöveg tartalmilag megfelelő, jól tagolt és áttekinthető. A prospektus fűzött, papírja jó minőségű. Az imázs kiadványt hasznos adattár zárja: Tata legfontosabb látnivalóit, az aktív szabadidő eltöltésének lehetőségeit, a környék látnivalóit, általános információkat, valamint a szállás- és gasztronómiai kínálatot foglalja össze.

Tata természeti és építészeti értékei (3 nyelvű)

A5-ös flyer. Igényes, hasznos kiadvány a kultúra iránt érdeklődőknek. Képanyaga jól összeválogatott, a tartalomnak megfelelő. A lényegét szépen összefoglaló szöveg három nyelvű. A szöveg jól tagolt, de a grafikai megjelenítése lehetne egységesebb, a választott betűforma igényesebb. A hátlapon található Tata térkép megfelelő áttekintést ad a városról.

Tata leporelló (3 nyelvű)

Tata látnivalóit, szálláshelyeit bemutató, 21 x 10,5 cm nagyságú kiadvány. A leporelló kis helyen a legfontosabb információkat közli, 3 nyelven. A szöveg jó, a képek minősége változó, egy jobb szerkesztéssel levegősebb lenne a kiadvány. Jól használható, kisméretű turistatérkép van a leporelló hátoldalán.

Barokk Tata (3 nyelvű)

Tata legfontosabb barokk épületeit tartalmazó, 21 x 10,5 cm nagyságú fűzött prospektus. Három nyelvű kiadvány sok információval és igényes képekkel. Kár, hogy néhány épületről több, nagyon hasonló felvétel is szerepel. Mind a szöveg, mind a képek szerkesztése hagy kívánnivalót maga után.

A kiadvány papírja jó minőségű.

Tata város honlapja (www.tata.hu)

A honlap kialakítása nem kifejezetten a turistákat célozza. Az odautazási lehetőségekről nincs információ, várostérkép nincs, a látnivalók címszó alatt az imázs prospektus rövid szövege és képei köszönnek vissza. A rendezvények közül csak az aktuális rendezvények szerepelnek magyar nyelven. A szálláshelyek és a vendéglátóhelyek listái szintén csak magyar nyelven érhetők el. Kereső funkció nincs a honlapon. A honlap felújításra szorul.

Kistérségi önkormányzatok marketing tevékenysége

A környékbeli turizmusban érdekelt települések külön-külön is végeznek bizonyos mértékű marketingtevékenységet, de az együttműködés nem jellemző. Ezt mutatják a kiadványok, honlapok kialakításának hasonló hiányosságai, és az, hogy nem igyekeznek bemutatni a környék komplex kínálatát. Több kistérségi önkormányzat rendelkezik saját települését bemutató kiadvánnyal.

Baj (magyar és német nyelven)

A 21 x 10,5 cm formátumú leporelló jellege hasonló egy imázs prospektuséhoz, tartalmilag azonban nem elsősorban a turistákhoz szól. A képanyag minősége, válogatása váltakozó színvonalú; tematikáját nem elsősorban a turisták érdeklődésének megfelelően állították össze. A falu története ilyen részletességgel csak a vendégek szűkebb körét (testvérközség, vagy elszármazott német ajkú lakosok) illetve a helybelieket érdekelheti. Információval, szállással, gasztronómiával kapcsolatos gyakorlati tudnivalókat a kiadvány nem tartalmaz.

Dunaalmás (magyar és angol nyelven)

21 x 10,5 cm formátumú, fűzött prospektus, sok szöveggel és kisméretű képpel. A fedőlap belseje kisméretű Dunaalmás térképet tartalmaz, a hátsó borító belső fele pedig a közérdekű információkat, a szálláslehetőségeket és az éttermeket sorolja fel.

Kocs (magyar nyelven)

Az előzőekkel azonos méretű álló leporelló Kocs rövid történetét, műemlékeit, fontos épületeit és nevezetes rendezvényét, a kocsitoló versenyt említi, mindezt pedig a hátoldalon a földrajzi helyzetet mutató térkép egészíti ki. Gyakorlati tudnivalókat a kiadvány nem tartalmaz.

Neszmély (magyar nyelven)

A 5 méretű, fűzött prospektus. A kiadvány elsősorban a környék szabadidő eltöltési lehetőségeit kínálja a turistáknak, Neszmély turisztikai kínálatát csak megemlíti. Gyakorlati tudnivalókat nem tartalmaz.

Zöld Pont – Neszmély (magyar nyelven)

Igényes kivitelű, jól szerkesztett 21 x 10,5 cm méretű leporelló - iskolai kirándulások, az oktatási turizmus helyszínékként ajánlja a települést, megadott elérhetőségekkel.

Tardos (magyar és szlovák nyelven)

21 x 10,5 cm méretű leporello, magyar és szlovák nyelven. A prospektus a falu rövid történetét, a látnivalókat, a legjelentősebb rendezvényeket képekkel illusztrálva mutatja be, és ezt egészíti néhány – nem teljes körű turistainformáció.

A települések szerepelnek még a *Komárom-Esztergom megye invitatív kiadványában*, amely a kistérségeket mutatja be magyar, angol és német nyelven, a *megyei gasztronómiai és szállaskatalógusban* (szintén három nyelven), a *megyei INFO-MAP*-ben, amely egy információs térkép, a települések legfontosabb látnivalóit jeleníti meg- szintén három nyelven.

Honlap

Tatán kívül Neszmély, Dunaalmás, Szomód saját magyar nyelvű honlappal is rendelkezik (www.kembridge.hu/dunaalmas; www.neszmely.hu, www.szomod.hu). Igényes, a turistáknak is megfelelően kialakított honlapok érdekében szükséges a térség együttműködése, ezen a területen is. Hiányzik mindenütt a komplex kínálat bemutatása, a linkkel való csatlakozás lehetősége, és az odautazó vendég szálláslehetőségeiről és vendéglőkről való informálása.

III.4 Tata és környéke versenyképessége

Tata versenytársai a következő városok lehetnek, melyek konkurenciát, de egyúttal partnerséget is jelenthetnek Tata városának: Győr, monostori Erőd, Székesfehérvár, Esztergom

A versenytársak kiválasztása a következő tényezők figyelembevételével történt:

- **Célcsoportok hasonlósága:** a kiválasztott küldő piacok a kulturális turizmus, az aktív turizmus, az ökoturizmus iránt érdeklődő közép- és nyugat európai turisták, valamint a belföldi turisták
- **Földrajzi távolság a küldő piacoktól:** A kiválasztott városok az M1-es szakaszán Magyarország és Ausztria határától, valamint egymástól kb. 50-150 km távolságra vannak.

Elemzési szempontok:

- Turisztikai infrastruktúra
- A vizsgált turisztikai termékek, illetve azok kialakításának lehetősége
 - városi turizmus/örökség turizmus
 - rendezvények
 - aktív turizmus/ökoturizmus

Győr a Kisalföld központjában fekszik. Történelme során mindig meghatározó jelentősége volt a térségben - mindvégig nemcsak gazdasági, hanem kulturális, szellemi központként is funkcionált a három folyó: a Duna, a Rába és a Rábca találkozásánál fekvő város. Az óvárosban közel 200 műemlék vagy műemlék jellegű látnivaló található, körülveve 17-18 századi kanyargós utcákkal. Magyarországon csak Budapest és Sopron előzi meg Győrt a műemlékek gazdagságában. A műemlékek viszonylag jó állapotban vannak.

Tatánál jóval nagyobb város, 120 ezer lakossal. A turisztikai szuprastruktúra igényes: jó minőségű szállodák, ahol konferencia megtartására is megfelelő terem és technikai felszereltség van, amit számos jó konyhával rendelkező, különböző kategóriájú étterem egészít ki turisztikai kínálatként.

Adottságai révén Győrött jó lehetősége van a városi turizmusnak. Nyáron sokrétű szabadtéri rendezvényei vannak, azonban ezek a csekély marketingmunka miatt elsősorban a helybeliek körében ismertek. (Győri Nyár, Táncfesztivál, stb.)

A kerékpározás, vízisportok népszerűek Győrött, infrastrukturális fejlesztésekre azonban még szükség van. Szép kerékpártúrát kínál a Szigetköz-Győrújfalú, valamint Győr-Ménfőcsanak útvonal.

Székesfehérvár

Az ország egyik legrégebbi, leggazdagabb történelmi városa. Az államalapító István király székvárosa, 500 éven át volt a magyar királyok koronázó és temetkezési helye, szakrális központ. Lakosainak száma kb. 110 ezer, jelentős iparával nagyváros.

Az óváros gazdag műemlékekben, így a városi turizmus a megfelelő marketing tevékenység hiánya ellenére is jelentős. A kereskedelmi szálláshelyek száma nem elégséges, fejlesztésre van szükség. A megfelelő színvonalú éttermek száma viszonylag alacsony.

Színvonalas rendezvények vannak, megfelelő hírverés hiányában azonban ezek elsősorban a helyi lakosságot, és a környékbeliakat vonzzák. (Szent István Ünnepe, Nemzetközi Néptánc Fesztivál, adventi rendezvények, stb.)

Érdekes kirándulási lehetőségeket kínál a környék a Vértes-hegységbe, a Velencei-hegységbe, Csókakőre, Martonvásárra.

Esztergom

Az első magyar király, Szent István szülő- és koronázási városa, az Árpád-kori Magyarország királyi székvárosa.

A Tatánál valamivel nagyobb város a XX. század elejére már csak iskolaváros, és a Római-Katolikus Egyház magyarországi központja.

Egyedülálló látnivalói a Bazilika, a Királyi Vár és a Keresztény Múzeum, illetve nemrég megnyitotta kapuit a város élményfürdője is.

Szálláshelykínálata szinte nincs: egy szálloda, és több panzió található a városban, valamint egy - két kemping. Minőségük nem megfelelő. A párkányi fürdő és az új élményfürdő miatt igény lenne több színvonalas szálláshelyre.

A vendéglátóhelyek száma sem túl magas, bár abból akad néhány színvonalasabb is.

Rendezvények közül említésre méltó a Várszínház, a Szent István Napok, a Gitárfesztivál, Jazztergom, de egyik sem kiemelkedő, népszerűsítésük nem megfelelő.

A környéken számos kirándulási lehetőség kínálkozik, így például a dobogókői, vagy a pillisszentkereszti.

Komárom és a komáromi erőd

Gyógyfürdővel rendelkező település.

Az 1848/49-es szabadságharc után közvetlenül, 1850-ben kezdődött az egész komáromi rendszer legnagyobb létesítményének, a várost nyugat felől védő Monostori erődnek a kiépítése, és 1871-ig tartott. Az erőd maga egyetlen összefüggő épületegyüttes, melyben 14 épületrész különíthető el, kb. 640 helyiséggel.

A Komáromi Erőd a Világörökség tentatív listáján szerepel, mint világörökségi helyszín várományos.

A Komáromi Erőd megtekinthető, állandó kiállítás van néhány termében. Az Erőd udvarában számos színvonalas rendezvényt szerveznek -tavasztól ősziig. Ezek sok látogatót vonzanak-

nagyobb távolságból is. A fejlesztési tervek között szerepel a turisztikai infrastruktúra, szálláshelyek és vendéglátóhelyek kialakítása.

Tata különleges adottsága

Tata kisváros, kb. 24.000 lakossal, amely közvetlenül a Bécset-Budapesttel összekötő M1-es autópálya mentén fekszik. Ez az adottsága a turizmus szempontjából előnyt jelent, mert a turisták számára jobban értékesíthető rekreációs üdülővárosként.

Tata épített öröksége figyelemre méltó, természeti értékei különlegesek. A város turisztikai infrastruktúrája a többi városéval összehasonlítva jónak mondható. Rendezvényei hasonló a többi város rendezvényeinek színvonalához. **A természeti értékek alapján már kezdetlegesen kialakított ökoturizmus továbbfejleszthető, mely adottság Tata város sajátos profilját megadja, s versenytársaitól elsősorban megkülönbözteti.**

IV. SWOT analízis Tata

A stratégia kialakítását megelőzően fel kell térképezni a város erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és a hosszú távú működésére ható veszélyeket is. Az előző fejezetek megfelelő alapot adnak egy részletes SWOT analízis készítéséhez, azaz a fő erősségek, lehetőségek, veszélyek és gyengeségek feltárásához.

Erősségek	Gyengeségek
Kedvező földrajzi fekvés , Budapest közelsége, határátkelőhelyek, nemzetközi víziút (Duna)	Közlekedés: vonatokon nehézkes a kerékpárszállítás
Jó elérhetőség gépkocsival (M1 autópálya)	Kevés a kiépített kerékpárút
Duna-menti nemzetközi kerékpárút a városon keresztül vezet	Elhanyagolt, kihasználatlan műemlékek (pl. Pálmaház, szabadtéri színpad)
A térség komplex turisztikai kínálata: A kulturális és természeti örökség együttes kínálata, lehetőség a kerékpározásra, a természetjárásra, a strandolásra és a nem motorizált vízi sportok üzésére.	Öreg-tó problémájának megoldatlansága
Nemzetközi és országos szintű turisztikai vonzerők megléte:	Hiányos a város többnyelvű turisztikai kitáblázottsága
Természeti vonzerők: Tatai Öreg-tó Angolpark Kálvária-domb Agostyán Által-ér	Turisztikai csomagok hiánya
Egyetlen városközpont Közép-Európában,	Koncentrált városmarketing hiánya
	Kooperáció hiánya a turizmusban érintett vállalkozók, az önkormányzat és a helyi lakosok között
	Együttműködés hiánya a város és környéke között
	Programok térségi, megyei összehangolása kezdetleges, tematikus kínálat hiánya, szezonális jelleg

nemzetközi jelentőségű madárgyülekező-hellyel Kulturális vonzerők: Ismert, régi városképi elemek (Eszterházy kastély, Tata Vár, stb.) Nemzetközi szinten is ismert történelmi személyiségek (Eszterházy család, Luxemburgi-Hunyadi család) Történelmi atmoszféra: emlékek és az országban egyedülálló múzeumok (Szabadtéri Geológiai Múzeum, Görög-Római Szobormásolatok Múzeuma, Farkasházy Fischer Mór szülőháza, nyughelye, az országban az egyetlen Német Nemzetiségi Múzeum) Jelentős élő helyi hagyományok (kézművesség, néptánc) Kiemelkedő kulturális és sport rendezvények Művészeti együttesek jelenléte Aktív sportolási lehetőségek a városban és környékén Szervezeti elemek Tourinform iroda Aktív közélet, több mint 30 működő civil szervezet Aktív testvérvárosi kapcsolatok (ehhez kapcsolódó nemzetközi elismerések) Eötvös Gimnáziumban középfokú és minősítő szakmai képzés	Önkormányzati erőforrás hiánya (anyagi, humán) Fizetőképes helyi kereslet hiánya, fiatalok elvándorlása Múzeumok: sok esetben korszerűtlen, állandó kiállítások Tájjellegű ételek választéka hiányzik a gasztronómiai kínálatból A szálláshelyek minősége nem megfelelő
---	---

Lehetőségek Tematikus utak általános sikere A kulturális örökség és a városi turizmus iránti megnövekedett igény, a trendek szerint várhatóan további növekedést mutató kereslet, új célcsoportok Európai Uniós támogatások elnyerése (NFT II, szlovák-magyar határ menti Interreg pályázat, közösségi pályázatok) A fapados légitársaságok piacának bővülése, a Férihegyi repülőtér relatív közelsége. (1 órán belül elérhető) Gerecse-Tata Naturpark létrehozatala Aktív együttműködés kialakítása a helyi turisztikai vállalkozók, a civilek és az önkormányzat között	Veszélyek Az átmenő forgalom tovább szennyezi Tatát A turizmus nem kap segítséget a fejlődéséhez A régi városrészek rehabilitációjának elmaradása, a természeti értékek megóvásának elmulasztása A helyi szereplők nem fogadják el a fejlesztési elképzeléseket, nem azonosulnak azokkal Elmarad a turizmus helyi szereplőinek összefogása Konkurencia megerősödése, térnyerése
---	--

V. Stratégia

A stratégiai programokban Tata jövőképét és az annak eléréshez szükséges célkitűzéseket ismertetjük, az ütemterv pedig a célok megvalósításához vezető intézkedések időbeli ütemezését tartalmazza.

A város SWOT elemzésére építve a következőket határozzuk meg:

- a város jövőképe, azon célállapot, amelyet Tata városa hosszú távon el kíván érni,
- a jövőkép elérését segítő hosszú távú (stratégiai célok) és középtávú (2013-ig) elérendő célok (stratégiai programok), valamint
- a rövid- és középtávú ütemterv.

V.1 A stratégia célstruktúrája



V.2 Tata jövőképe

A város komplex fejlesztését célzó jövőképet az alábbiak szerint fogalmazták meg a stratégiakészítés kapcsán megszervezett műhelymunkákon részt vevők:

Tata történelmi kisváros, Magyarország természeti és építészeti örökségben egyaránt gazdag városa, mely **egész évben jelentős turisztikai potenciállal rendelkezik a kulturális -, az aktív - és az ökoturizmus területén**, a különböző célcsoportokra kifejlesztett, magas színvonalú kínálatával. Ezen adottságokra épül a tudatosan fejlesztett **rendezvény- és konferenciaturizmus**, valamint a **bor- és gasztronómia turizmus** helyi kínálata.

A környező táj lankás, dombos vidék, forrásokkal, természetes vizekkel és számos régi emlékekkel. A város vendégei nemcsak a városban, de a közelben megbúvó kicsiny településeken is több lehetőséget találnak az aktív kikapcsolódásra, sportolásra, a rekreációra. **Tata városának kínálata a környék kínálatával együtt jelenik meg, azzal komplex egységet képezve.**

A lakosok büszkék értékeikre: a megújult, XVIII. századot idéző városmagra, a felújított várra és barokk emlékekre, az öreg vízimalmokra, és az Öreg-tóra, védett természeti értékeikre. A nemzetközi viszonylatban is **magas színvonalú fesztiváljaikra, kulturális és hagyományőrző programjaikra nemcsak a hazai, hanem külföldi vendégek is sok ezren kíváncsiak.**

Tatát számos látogató keresi fel egy néhány órás városi séta, kerékpáros túra, többnapos pihenés vagy egy kulturális rendezvény miatt. A Tatára látogatók kíváncsiak a város értékeire, azokat megbecsülik, óvják a természeti környezetet. A több napos, többnyire rekreációs céllal Tatára érkező vendégeknek **Tata minőségi programcsomagot** kínál.

A város éttermei, vendéglői ízletes ételekkel, tájjellegű, nemes borokkal várják a vendégeket. A városban és környékén, a kedélyes családi **panziókban**, kisebb **szállodákban** személyesen törődnek az oda érkezőkkel, odafigyelnek az igények teljes körű kielégítésére.

A város lakosai kultúrájukat, hagyományaikat folyamatosan ápolják, és igyekszenek megőrizni.

A turizmusban érdekelt helyi vállalkozók és az önkormányzat közösen képviselik a várost a különböző fórumokon, turisztikai vásárokon - Tata egységes arculatát erősítve a város szlogenjének segítségével, mely jelen jövőképpel összhangban került meghatározásra.

V.3 Stratégiai célok

A fentiekben megfogalmazott jövőkép elérése érdekében **négy hosszú távú stratégiai cél** fogalmazható meg:

- 1) Tata és környéke versenyképességének erősítése
- 2) Együttműködések kialakítása a városon belül, valamint Tata város turizmusban érintett szereplői és a környék turisztikai szereplői között
- 3) Korszerű szervezeti rendszer kialakítása
- 4) A fenntartható turizmus szempontjainak figyelembe vétele

Ennek a hosszú távra szóló célrendszernek az elérését a stratégiai programok segítik, melyek **rövid-, illetve középtávon Tata város és környéke számára kettős irányvonalat** követnek:

1. A város történelmi emlékeinek rekonstrukciója, természeti értékeinek megóvása, valamint rendezvények iránt érdeklődő igényes turisták magas színvonalú kiszolgálása
2. A több napos, többnyire rekreációs céllal Tatára érkező vendégeknek több program biztosítása, ezzel összhangban új turisztikai termékek létrehozása Tatán és környékén.

Fenntartható turizmus

A város számára komoly feladatot jelent, hogy a fenntarthatóság elveinek megfelelően fejlessze a turizmust, határozza meg a stratégiát.

A turizmust olyan módon kell fejleszteni, hogy a turizmus erőforrásainak állapota ne romoljon, ezért figyelembe kell venni a fenntartható turizmus alapelveit:

- nem okozhat kárt a környezetben
- elfogadható a helyi közösség számára is
- a vállalkozások számára nyereséget teremti
- a látogatók igényeit kielégíti.

A fenntartható turizmus megvalósítása érdekében egy közös városi stratégia platformot kell létrehozni az Önkormányzat, a megalakítandó turizmus szervezet, a vállalkozók és civil szervezetek számára. Az erőforrások összekapcsolása elengedhetetlen a hatékonyság növelése érdekében, a közös érdekek egyeztetésével. A sikeres együttműködés eredményeképpen a helyi kultúra, a rendezvények, a turizmus szereplői, a kereskedelem és gasztronómia egy új élményvilágot hozhat létre a városban.

A turizmus fejlesztését tehát a helyi lakosság, a helyi vállalkozók érdekeinek és a környezetvédelem szempontjainak figyelembevételével kell megtervezni.

Annak érdekében, hogy Tata vonzó turisztikai desztinációvá válhasson, fejleszteni kell a turizmus szempontjából fontos városi infrastruktúrát (a külső és belső közlekedési csatlakozások, városrendezés, felújítások¹⁰), a turizmus szolgáltatásainak minőségét (szálláshelyek, vendéglátóhelyek, látnivalók, kulturális- sport és szabadidő létesítmények), a

¹⁰ Ezen fejlesztési elemeket stratégiánk a teljesség kedvéért tartalmazza. Ezen alfejezet megírása a Tata Város Önkormányzatától rendelkezésünkre bocsátott fejlesztési elképzelések alapján történt.

város stratégiai termékeit, a turizmusmarketing tevékenységet, valamint időszerű egy korszerű turisztikai szervezet kialakítása is.

A stratégiai programok figyelembe veszik a régió szükségleteit, annak erősségeire és fejlesztési potenciáljára építenek. A programok mindegyike szolgálja a kitűzött célok megvalósulását. **Az előzőek alapján a következő 4 stratégiai programot javasoljuk az idegenforgalmi stratégia számára:**

- 1) Turisztikai infrastruktúra fejlesztése (szálláshelyek, vendéglátás, rendezvény helyszínek)
- 2) Termékfejlesztés
- 3) Átfogó, koncentrált turizmusmarketing kialakítása: marketing stratégia-készítés és marketing tevékenység -fejlesztés
- 4) A turizmus szervezeti rendszerének fejlesztése

VI. Stratégiai programok

VI.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése

VI.1.1 Szálláshelyek

Az önkormányzatnak új szálláshelyek kialakítását csak akkor célszerű támogatnia, ha az a keresleti igényeknek megfelelően magasabb, 3 vagy 4 csillagos szállodai férőhelyet a fent említett feltételekkel tud biztosítani, illetve a jövőben a kínálat fejlesztése folytán nő a kereslet. A szállodai kapacitásbővítést – akár a meglévő szálláshelyek bővítése, akár újak építése – csak a turisztikai attrakciók fejlesztésével összhangban érdemes elindítani.

A turizmusfejlesztés eredményeként a szálláshelyeknek – elsősorban a városi szállodáknak - **fel kell készülniük a kereslet szerkezetének változására, a várható célcsoportok igényeire:**

- Kerékpáros turisták fogadása (kerékpárok megfelelő tárolása, kiegészítő szolgáltatások nyújtása, térképárusítás, információs pont),
- Elő- utószezoni, hétvégi, tematikus csomagok kidolgozása (Turizmus szervezet)
- Szemináriumok, rendezvények lebonyolításához alkalmas helyszínek kialakítása, és az ehhez szükséges technika fejlesztése.

A meglévő és a jövőben megvalósuló szálláshelyeknek városi turizmusra specializált szálláshelyekként, „turisztikai kiindulópontként” kell működniük. Feladatuk nem csak a vendég elszállásolása, hanem olyan szolgáltatások biztosítása is, melyek segítik a vendéget abban, hogy kényelmesen és alaposan felfedezhesse, megismerhesse a várost.

Szükséges szolgáltatások:

- a vendégek elszállásolása csak egy éjszakára is,
- elegendő parkolási lehetőség biztosítása a közelben;
- speciális ajánlatok a város látogatóinak;

- várostérképek, prospektusok, menetrend, rendezvénynaptár kihelyezése, kölcsönzése vagy értékesítése,
- belépőjegyek beszerzése különböző rendezvényekre (Tourinform Irodával mindennapi, aktív kapcsolat kiépítése),
- csatlakozás a városi információs foglalási rendszerhez (Tourinform Irodával mindennapi, aktív kapcsolat kiépítése).

A környékbeli települések megfelelő mennyiségű magánszálláshely kapacitással rendelkeznek. A falusi szálláshelyek minőségének javítása, a szállásadók folyamatos továbbképzése, valamint a szolgáltatások körének bővítése nagymértékben hozzájárulhatna a kínálat javításához.

VI.1.2 Vendéglátás

A vendéglátóhelyek száma folyamatosan emelkedik. Jelenlegi problémájuk, hogy turizmusfejlesztés hiányában és a belföldi fizetőképes kereslet hiánya miatt kevés a vendég. A kevés vendég nem ösztönzi a vendéglátóhelyeket a választék bővítésére, szezonális ételek és regionális specialitások étlapon tartására.

A városlátogató turisták igényei

Elsősorban a tatai éttermeknek ajánlatos felkészülni a városlátogató turisták jellemző igényeire. A városi turisták viszonylag rövid idő alatt minél több élményt szeretnének. Ennek érdekében legtöbbször csak kevés időt szakítanak az evésre. Jellemző, hogy a városnézés közbeni szüneteket, vagy sportolási szüneteket nem mindig a szokásos étkezési időkhöz igazítják.

A vendéglátásnak ezért a jövőben ajánlatai kialakításánál figyelembe kell venni ezeket az igényeket:

- turistabarát nyitva tartás (folyamatosan üzemelő konyha, lehetőség szerint szabadnap nélkül)
- kedvező árú napi ételek választéka (à la carte és/vagy svéd asztal)
- különböző kisadag ételek és könnyű ételek
- lehetőség szerint külön rész a sietőseknek pl. snack bár, büfé, stb.
- néhány helyi specialitás, idény zöldségek, gyümölcsök szerepeljenek az étlapon.

VI.1.3 Rendezvényhelyszínek

A meglévő rendezvényhelyszínek továbbfejlesztésére, felújítására van szükség, valamint újak kialakítására. A városnak szüksége van új, multifunkcionális rendezvényközpontra. (ld. konferencia turizmus.)

A felújítandó szabadtéri színpad az Angolparkban jó lehetőséget kínálhat Tatának arra, hogy nemzetközi színvonalú fesztiválvárossá váljon. Különös figyelmet érdemelnek az incentiv turizmus speciális helyszínei. Ezeket először fel kell mérni, majd turisták fogadására alkalmassá tenni. (ld. bővebben rendezvény turizmus, incentiv turizmus)

A kínálat kialakításakor figyelembe kell venni a szezonalitást. A főszezon viszonylag rövid, de ezt ellensúlyozza az, hogy a történelmi városok a városnéző látogatásoknak népszerű célpontjai lehetnek az elő- és utószezonban is. A szezon meghosszabbításának ezen kívül is több módja van: kisebb konferenciák, szemináriumok fogadása, incentiv programok szervezése, esetleg más térségbeli desztinációval közös csomagajánlatok kidolgozása.

VI.1.4 Városkép: turisztikailag frekventált városrészek fejlesztése¹¹

A város együttműködési megállapodást kötött a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzattal, a Kincstári Vagyoni Igazgatósággal és a Műemlékek Állami Gondnokságával közös uniós pályázat benyújtására.

Az együttműködés célja Tata műemléki jelentőségű területének –belvárosának – rehabilitációja, kiemelt projekt benne a Tatai Vár, az Eszterházy kastély, az Angolpark felújítása.

A **Tatai Vár** esetében a tervek a múzeum látogatóbarát fejlesztését, a várudvar, a várárok, valamint a vár környezetének rehabilitációját tartalmazzák.

A restaurátor műhely és raktár elköltöztetésével jelentősen növelhető a kiállító tér. A Vár a Magyar Állam tulajdona, képviselője a Kincstári Vagyoni Igazgatóság, a benne működő múzeum intézményének fenntartója a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat.

Az **Eszterházy kastély** szintén a Magyar Állam tulajdona, kezelője a Műemlékek Állami Gondnoksága. A múlt évben a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Társadalmi Kapcsolatok Főosztálya szervezésében a nemzetközi ECHO program támogatásával többnapos konferencia keretében vitatták meg a kastély hasznosításának lehetőségeit. A Pályázati Előkészítő Alap finanszírozásában megvalósíthatósági tanulmány készült a kastély rehabilitációjára, jövőbeni funkciója azonban még nem eldöntött.

A Tatai Vár, az Eszterházy kastély és az Angolpark kiemelt részei az „integráló projektnek”, ehhez kapcsolódik még Tata műemléki jelentőségű belvárosának rehabilitációja.

A rehabilitáció a kiemelt objektumok és a csatlakozó tágabb környezet, közterület felújítását jelenti. A projekt végrehajtása a városban lakók számára egy élhetőbb várost, a turisták számára vonzó célpontot, a gazdasági élet szereplői számára előnyös üzleti feltételeket teremt, mely fontos a fejlesztések fenntarthatósága szempontjából.

A projekt része a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség által koordinált „Királyi Városok” projektnek, ahol Székesfehérvár, Veszprém és Esztergom a többi érintett település.

VI.1.5 Városi úthálózat parkolás, kerékpárút hálózat, eligazító táblák

A településszerkezet meghatározza a városi közúti forgalmat, valamint a forgalom szabályozásának célszerű módjait. A különféle rendeltetési területek különféle városi funkcióknak felelnek meg. A legerősebb forgalmi áramlatok az eltérő rendeltetésű területek között alakultak ki. Így például a lakóterület – munkahelyek - intézményi területek - rekreációs területek között.

¹¹. Forrás: Tata Város Önkormányzata

Tata város szerkezete – közlekedési szempontból is – a földrajzi adottságokból kiindulva igen speciális. A várost a hosszirányban és a keresztirányban átszelő állami közutak tagolják.

Fenti tényezőkből adódóan az átmenő forgalom mellett a helyi forgalom is jelentős, főleg a Május 1 úton és az Ady E. úton, valamint az azokat keresztező utcákban.

A város közúthálózatának alakítása, fejlesztése a 2003. évben elfogadott városrendezési és szabályozási terv figyelembevételével történik.

Kerékpárút-hálózat

A városon kívül vezet, de a közép-dunántúli régión fut át a Dunamenti Nemzetközi Kerékpárút-hálózat 1. üteme (Passau – Visegrád - Budapest)- ebből a forgalomból jelenleg legtöbbet Komárom városa profitál, a két település közti csekély távolság azonban a biciklisták mint célcsoport elérésére jó lehetőséget biztosít.

A legnépszerűbb és legbiztonságosabb kerékpárútnak a Tata-Esztergom szakasz tekinthető, mert ez nem olyan forgalmas, mint a többi főút. A bicikliseknek itt az úttest egy része áll rendelkezésükre, melyet sárga vonallal jeleznek.

Tata város kerékpárút hálózata csekélynek mondható, négy egymástól elkülönülő szakaszból áll. Fejlesztése, az önálló szakaszok összekötése idegenforgalmi szempontból fontos lenne. Az elmúlt évben készült el a Kocsi úti egyesített gyalog- és kerékpárút I. üteme. Ennek folytatása legalább a Dózsa György útig kívánatos volna.

Idegenforgalmi szempontból a két tó körül szigetszerűen meglévő, gyalogosok és kerékpárosok által egyaránt használható (kerékpár)utak a legjelentősebb. Ezek mindegyike részben aszfaltos, részben erdei úton keresztül vezet.

Közterületi információs rendszerek

Sűrgető lenne a főbb útvonalak mellett az információs rendszer kialakítása (utcanév, céljelölő táblák, áttekintő térkép fő látnivalók, sétaútvonalak jelölésével), mely egységesebb arculatot adna a városnak és a gyalogosok, kerékpárosok és a közúton közlekedő, úti céljukat keresők számára szolgálna információt a tájékozódásuk megkönnyítésére.

A turistákat tájékoztató információs táblák kialakításának legfontosabb szempontjai¹²:

- A város hivatalos kitáblázása, utalással a helybéli látnivalókra (történelmi épületek, épületegyüttesek, egyéb fontos turisztikai attrakciók, sportlétesítmények, stb.)
- Jó minőségű áttekintő térképek a fő látnivalók, sétaútvonalak, Tourinform Iroda jelölésével, kiegészítő információkkal (szállás, gasztronómia, szabadidő- és aktív sport lehetőségek megjelölésével)
- A Tourinform iroda külön kitáblázása, nemzetközileg is érthető grafikai szimbólummal és helyszín megnevezéssel
- Tájékoztató táblák vagy oszlopok a turisták számára fontos információkkal: szálláshelyek listája a foglaltság jelölésével és telefonszámmal, ahol lehet közvetlenül szállást rendelni
- Külön táblák, melyek a parkolóhelyhez irányító utat mutatják

¹² Alap információ: információs táblarendszer, amely a város minden turisztikailag jelentős objektumát a személygépkocsival, kerékpárral érkező, vagy gyalogosan közlekedő turisták számára problematikus helyszíneket, a csomópontokat figyelembe veszi

- Turisztikai útjelzés a turisztikailag frekvenciált óvárosban, tavak környékén
- A turisztikai látnivalók egységes és áttekinthető külső kitérője
- A város kitérője a környék autópályáiról, főútról érkezőknek,

Parkolási lehetőségek

Jelentős a Kristály Szálló ingatlan fejlesztése, melynek kb. 120 férőhelyes parkoló építési vonzata van. Ebből eddig -az I. ütem megépülésével telken belül, a mélygarázsban és a felszínen, közterületen- mintegy 26 db-ot alakítottak ki. A további parkolóhelyek kiépítésének a közeljövőben kell megtörténnie.

Tervezett fejlesztések: Az Egység utcában 213 férőhelyes mélygarázs kialakítását tervezi a befektető Kopker Kft.. Jelenleg tervezés alatt áll az Építők Parkja előtti parkoló terület és a volt KISZ tábor előtti terület rendezése. E két területen egy kb. 70 férőhelyes személygépkocsi parkoló és 5-10 férőhelyes autóbussz parkoló létesülne az Öreg-tó környezetének fejlesztési elképzeléseivel összhangban.

VI.2 Termékfejlesztés

A turisztikai termék kialakításakor a Tata és környéke helyzetelemzése, valamint a jövőkép alapján kiválasztott természeti tényezőket (táj, természetvédelmi területek, növényzet, állatvilág) és az emberi tényezőket (mentalitás, vendégszeretet, történelem, hagyományok, kultúra, művészet, sport, stb.) összhangba kell hozni az imázssal, az élménnyel, és a szolgáltatásokkal- velük harmonizálniuk kell.

Tata és környéke adottságai alkalmasak magas színvonalú, a mai trendeknek megfelelő turisztikai termékek kialakítására. Termékfejlesztés nélkül nem valósítható meg versenyképes turizmus, ezért a turisztikai termékfejlesztés elengedhetetlen eleme a turizmus stratégiának.

A tevékenység célja az, hogy a látogatók igényeinek megfelelő, színvonalas termékeket hozzon létre.

A termékek kialakításának koncepciója

A termékek kialakításánál figyelembe kell venni célcsoportjaink **életstílus váltását**, az értékek változásait: az emberek tanulni vágnak, felelősséggel viseltetnek környezetük iránt: benyomásokat és tudást gyűjtenek, változatosságra és élményekre vágnak, érintetlen természetről álmodoznak, kedvelik az otthonosság érzését és barátságos légkört igényelnek.

Figyelembe kell venni a **társadalmi szerkezetben bekövetkezett változásokat is**: a várható élettartam megnőtt, egyre több a gyermektelen, az egyedülálló ember. Az idősek, a szeniorok energikusabbak, fiatalosabbak, aktívabbak, mint az előző generációk.

Az egész Európára jellemző **gazdasági bizonytalanság** miatt jellemző az érzékenység, ezért a jellegzetes trend a jó minőség megfizethető áron. A **kiemelkedő minőség iránt növekszik az igény**: egy város imázsa mindinkább a nyújtott szolgáltatások minőségétől függ.

A tömegturizmus valamelyest háttérbe szorul, a turizmus az **egyéni preferenciákra** épül. A látogatókat egyre inkább a különleges attrakciók vonzzák. **A szabadidő eltöltése mindinkább tudatos.** Az igényes vendégek leginkább a minőségi termékeket keresik- vonzó imázssal.

A kultúra/oktatás, egészség, sport iránt nő az érdeklődés. Tata –a környező településekkel együtt- ezeket az igényeknek megfelelő termékeket képes kialakítani.

Tata és környéke tervezett turisztikai termékei

Tata és környéke esetében a fentiek alapján a következő termékeket tekinthetjük kiemelt stratégiai termékeknek:

- Városi turizmus termékcsoport (gyalogos séták, kerékpáros városnézés, specifikus, tematikus városnézés)
- aktív turizmus termékcsoport (kerékpáros, gyalogos, lovas és viziturizmus, golf, horgászat- vadászat, extrém sportok)
- ökoturizmus
- rendezvény turizmus (kulturális, hagyományőrző és sportrendezvények)
- konferencia és incentiv turizmus.

További, távlatban kialakítandó termék:

- falusi turizmus.

Ami mindegyik termék fontos eleme lehet, de nem tekinthető önálló terméknek:

- bor- és gasztronómia turizmus.

Bizonyos célcsoportok számára kialakítandó még a felsorolt termékek egyedi termékcsoportjainak variációi, speciális szolgáltatásokkal:

- rekreációs turizmus
- oktatási és képzési turizmus.

Tematikus útvonalak

A régióval, esetleg valamilyen specifikus témában más városokkal együttműködve, különböző tematikus útvonalak építhetők ki.

Javasolt tematikus utak (egyéb településekkel közösen):

- **„Eszterházy útvonal”:** Tata-Majk-Csákvár.
- **„Királyi Városok útvonal”:** (Székesfehérvár, Veszprém és Esztergom városokkal, az út bővítésének lehetőségével.)
- **Egyházi jellegű tematikus utak:** Az egyházi jellegű rendezvényeknél felsorolt zarándokutak, kálvária és kolostorútvonalak képezhetnek tematikus útvonalat.
- **Történelmi kisvárosok útvonala** – a régióban, más régióbeli történelmi városokkal együttműködve alakítható ki.
- **Kálvária útvonal** - kerékpárral vagy személygépkocsival
Tata – Bodajk
Tata – Nyergesújfalu
- **Kolostor útvonal**
Több variáció is lehetséges, ezek közül két rövidebb útvonal:
1. Zsámbék – Tata Kapucinus templom – Vértesszentkereszt – Majk

2. Tata – Baj – Agostyán - Péliföldszentkereszt

Csomagajánlatok kialakítása

A kialakított turisztikai termékeket elérhetővé kell tenni, eseménydús időtöltést kell biztosítani kiegészítő eseményekkel, rendezvényekkel és a témakörökre való összpontosítással.

Az étkezés/szállás és utazás kiegészíthető a következő lehetséges szolgáltatásokkal:

- városnéző kisvonat, városnézés gyalog, szervezett kirándulások Agostyánba, a környező falvakba, a neszélyi Hilltophoz, hajókirándulások (az Öreg-tavon és a Dunán)
- Tata és környéke turisztikai infrastruktúrájának használatba vétele (strand, múzeum, stb.)
- sportolási igények kielégítése – pl. vezetett túrák
- rendezvények látogatása, fesztiválok, kurzusok való részvétel, stb.
- helyi termékek (engedmény az ajándékboltokban, stb.).

A csomagutakat számos jogi eszköz és feltétel szabályozza, ezért ezek igénybevételekor a vendégek nagyobb biztonságban érzik magukat.

A csomagajánlat nem csak a szolgáltatók számára jelent üzleti előnyt, hanem jó alkalmat teremt Tatának is kínálata megismertetésére a kívánt célcsoporttal. Az új, kreatív csomagok pedig a kommunikációban és a város népszerűsítésében játszanak fontos szerepet, így frissítve, gazdagítva Tata és környéke imázsát.

Minőség menedzsment

Az igényes vendégeket csak elsőrangú szolgáltatásokkal, élményt nyújtó, minőségi termékekkel lehet megnyerni. Ezen kritériumok megvalósítása érdekében mindent meg kell tenni:

A vendég ne csak átlagos szolgáltatásokat kapjon, ami elégedettséget vált ki, hanem olyan elsőrangú szolgáltatásokat kell számára nyújtani, melyek őt örömmel és lelkesedéssel töltik el. Arra is ügyelni kell, hogy a tapasztalt vendég érzékenyen reagál a szolgáltatások és az árak közti arányokra. Csak akkor határozhatunk meg jó árakat, ha a vendégek teljesen elégedettek voltak a termékünkkel.

Gyakran éppen a termék szolgáltatás eleme az, ami a terméket minőségivé változtatja. A minőség javítása érdekében **teljes körű minőség menedzsment** szükséges, mely során a minőséget a termék összeállításától kezdve teljes folyamatában figyelemmel kísérik. A vendégek számára a márkás termékek fontos jellemzője az állandó jó minőség. A minőség azonban nem jelent okvetlenül luxust, csupán egy természetes, igényes marketingcél minden kategóriában. **A minőség menedzsment a megalakítandó turizmus szervezet egyik érdemi feladata.**

VI.2.1 Városi turizmus termékcsoporth

Fő cél: egyéni vendégek és csoportok részére Tata látnivalóinak bemutatása

Tata történelmi városrésze és annak atmoszférája nyújtja a legfontosabb termékcsoporth, a városi turizmus mint termék kialakításának lehetőségét.

A látogatók igazi, autentikus élményként, közvetlenül ismerhetik meg a múlt természeti és épített örökségét.

Gyalogos városnéző séták

A látogatók legnagyobb csoportját jelentik azok a vendégek, akik gyalogosan fedezik fel a várost. Ennek előfeltétele, hogy a sétaút-hálózat csatlakozzon parkolókhöz, és a sétautakat jelölő térkép beszerezhető legyen.

Javasolt sétaútvonalak:

1. Eszterházy út

Vár – Várudvar – Tópart – Eszterházy kastély – Eszterházy sétány – Lovarda

2. Malom út

Vár – Nepomuki Szent János szobor – Cifra-malom – Nepomucenus-malom – Tóparti utca – Kodály tér

3. Tóvárosi séta

Kodály tér – Halászcserda – Tóvárosi Fogadó – Tóparti villák – Öreg-tó Club Hotel – Tófarok – Derítő Horgásztó

4. Óvárosi séta

Kossuth tér – Bercsényi utca – Kórház – Görög-Római Szobormásolatok Múzeuma – Hősök tere

5. Kálvária út

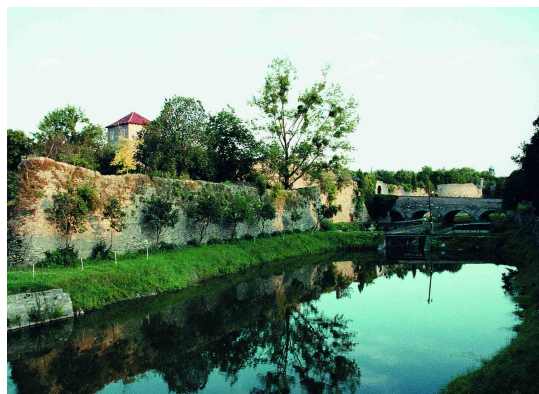
Kossuth tér – Kocsi utca – Kálvária – Geológiai Múzeum – Fellner kilátó – Fazekas utca – Gimnázium – Lovarda – Hősök tere

6. Országgyűlés tér és környéke

Országgyűlés tér – Ady Endre utca – Zsigmond király udvar – Eszterházy udvar – Kristály Szálló – Erzsébet királyné tér – Angolpark – Hattyúliget utca – Miklós-malom – Kodály tér

Speciális városnézések

Tata, a történelmi város, mint városi turisztikai termékcsoporthoz egyes elemeinek kialakítását szelekció előzi meg. A folyamat során kiválasztott elemekből pedig többféle, egymástól eltérő termék állítható elő. Az egyes termékek jellegét az határozza meg, hogy ki, milyen szempontok szerint válogatta az egyes elemeket.



„A még felfedezetlen Tata”

A Tatabánya tópart – Kálvária-domb tanösvény

Az Eszterházy kastély park faunája, fái – Édesvízi mészkő képződmények az Eötvös Gimnázium alatt – Őshonos fajok leendő helye a régi temetőben – Őskori lelőhely az

Eötvös Gimnázium alatt – Posztócky Sándor csillagvizsgáló – Az izraelita temető története – Szabadtéri Geológiai Múzeum, földtani természetvédelmi terület – a Kálvária-domb helytörténete, a Kápolna és a barokk szoborcsoport ismertetése, a söréttorony és a Víztorony

Városnézés kerékpárral - Malom út

Magyary Zoltán Művelődési Ház – Cifra Malom – Nepomucenus malom (Német Nemzetiségi Múzeum) – Pötörke malom – Kodály tér – Három régi malompépület (Környezetvédelmi Rt., Tóvárosi Fogadó, Halászcserda) – Miklós malom – Sándor malom – Berta malom.

Egyéb lehetséges tematikus sétautak a városon belül:

- *Fellner utak*
- *Kőfaragók útja*
- *Vallási helyszínek útja*
- *Öreg-tó körüli tornapálya*



Négy tatai javasolt Fellner¹³ útvonal

1. Kálváriától a Kristályig (kb. 3 óra)

Kálvária-domb, Fellner kilátó rövid ismertetés, panoráma
Kápolna (Fellner), kis kiállítás, vetítés Fellner nem tatai műveiről
Technika, kényelmes ülőhelyek!
Kollégium (Kápolna ebédlő) (Fellner)
Nagytemplom Rövid hangverseny (Orgona, vagy kamarazene, vagy kórus)
Kossuth tér, Rákóczi út, Hősök tere, parkon át a Kastélyhoz
Kastély, udvarán a Balogh Kiskastély (Fellner)

Sétányon tovább a Várhoz

Vár, frissítő állomás, teraszról panoráma, visszapillantás az eddig látottakra, mosdó

Fellner tervrajzaiból (Vízikastély tervei) kiállítás

Sétányon tovább, lépcsőn le a Bartók Béla útra

Kapucinus templom-itt kezdte pályáját Fellner Jakab

Országgyűlés tér, Harangláb, ez is Fellner alkotás, harangjáték, fényképezés

Ady E. u. 1-2. - Fellner házak

¹³ Összeállították az Eötvös gimnázium 5. éves hallgatói

Kristály Szálló - Fellner építette emeletesre
Étkezés: helyi finomságok

2. Haranglábtól a Kilátóig (kb. 2 óra)

Harangjáték, Kapucinus templom
Fényes Áruház mellett, le az Alkotmány utcánál az Öreg- tó felé
Nepomucenus-malom (Fellner)
Görög étterem: frissítő, mosdó
Váralja, Nepomuki szobor
Városi Rehabilitációs Szakkórház és Rendelőintézet épületénél át a hídon (Fellner), kiállítás megtekintése a Várban
Kastély tér- Eszterházy kastély, mosdó
Hősök tere, Rákóczi út, Kossuth tér, Nagytemplom, (Fellner nyughelye)
Fazekas u. Kálvária domb, Kilátó

3. Nagytemplomtól a Kálváriáig (kb. 2 óra)

Nagytemplom (Fellner utolsó munkája) kriptában sírjának, falon műveinek, szobrának megtekintése
Kossuth tér, Rákóczi u., Piarista köz,
Tanoda tér: kollégium, kápolna, ebédlő. (frissítő, mosdó)
Hullám u., Kálvária, domb, kilátó

4. Nagytemplom – Kapucinus templom

Templom, Kossuth tér, Rákóczi u., Hősök tere, Öreg-tó parti sétány
Kastély, kiskastély
Keresztelő Szent János szobránál hajóra szállás, túlsó parton tovább
Három malom megtekintése, Vizivágóhíd (Fellner) Kodály tér,
Ady E. utcai Fellner házak, Kristály Szálló
Országgyűlés tér, harangjáték, Kapucinus templom, frissítő a Várkanyarban található cukrászdában

A városnéző séták jelenlegi bővítési lehetőségei, kérdései, problémái:

Múzeumok látogatóbarát fejlesztése, igényekhez alkalmazkodó működtetése szükséges:

- Kuny Domokos Megyei Múzeum
- Görög-Római Szobormásolatok Múzeuma
- Eszterházy kastély
- Német Nemzetiségi Múzeum
- Geológiai Szabadtéri Múzeum

Látogathatóvá tenni, funkciót adni az érintett épületeknek

- Török mecset (Angolpark)
- Kálvária kápolna
- Kályhacsempés ház (Fazekas u.)
- Kőfaragó ház (Fazekas u.)
- volt Piarista kápolna, ma kollégium.
- kis trafik a Vár művelődési ház felőli bejárata közelében

Megoldandó problémák

- Dotto városnéző „vonat”.- kiszámíthatatlan, nincs betartott menetrendje
- Sétahajó az Öreg-tavon – nincs betartott menetrendje, gondozatlan
- Gútay Galéria a Kossuth téren- szép az épület, jó helyen is van, de nem nagyon van forgalma. Nincsenek nagy, vonzó kirakatai. Hangulatos teázóra - jó választékkal, szolid árakkal - igény lenne
- Vendéglátóhely a Kossuth téren a Városháza mellett- egy jó ízléssel kialakított, szolid étteremre lenne szükség
- Rákóczi sétálóutca- csak a neve sétálóutca, mert itt nincs miért sétálni: rozszant járda, beragasztott ablakok
- Parkosítás a város érintett helyszínein

Sétautakkal kapcsolatos feladatok szempontrendszere:

1. Indulási pontok, parkolóhelyek kijelölése
2. Kültéri térkép, nyilvános WC
3. Sétákhoz kapcsolódó, megtekintésre érdemes létesítmények - múzeum, galéria, stb. vendégforgalomnak megfelelő nyitva tartása
4. Kilátópontok, fotóhelyek kiépítése
5. információs rendszer kiépítése
6. Utcák, terek rendezése, parkosítás, járda burkolat, világítás, virágosítás
7. Ajándékbolt létesítése, amelynek választéka jó ízléssel válogatott, és kaphatóak a helyi kézművesek ajándéktárgyai is
8. Személyi feltételek: felkészült idegenvezetők, helybeli lakosság ismereteinek bővítése

VI.2.2 Rendezvény turizmus

VI.2.2.1 Kulturális rendezvények, kiállítások

Fő cél: Tata, mint fesztiválváros megjelenítése a hazai és nemzetközi turisztikai piacon

Elsődleges feladatok:

- új, magas színvonalú, országos jelentőségű fesztivál megrendezése minden év azonos időszakában
- a jelenlegi kínálat megtartása, minőségük továbbfejlesztése (igény esetén programsoraik bővítése, idejük meghosszabbítása, pl. „Öreg-tavi Nagy Halászat” két naposra bővítése)
- korábbi hagyományos rendezvények újjáélesztése (pl. „Rózsa Bál”, melynek fővédnöke egy tiszteletbeli helyi polgár)

Tata egyedi atmoszféráját erősítik a kulturális, a hagyományörző rendezvények, és a művészeti kiállítások. A jelenben és a közeli jövőben egyre növekvő kereslet mutatkozik a nagy rendezvények, események, fesztiválok iránt, ezért a meglevő sikeres rendezvények tematikájával és időpontjával összhangban nagy vonzerőt jelentene Tata számára egy új művészeti fesztivál.

A. Javaslat művészeti fesztiválra:

„Művészeti Fesztivál Tatán - históriával és lakomával gazdagon”

Tata mind természeti, mind építészeti adottságait, történelmi múltját tekintve kiemelten predestinált arra, hogy komoly, európai szintű, nemzetközi kulturális turizmus fogadására alkalmas színhely legyen.

A patinás épületek, a történelmi emlékhelyek gyönyörű természeti környezetbe ágyazottan, megfelelő alapot képeznek ahhoz, hogy a hasonló adottságú európai városokhoz hasonlóan Tatán is elérjük a kívánt turisztikai pezsgést, melyet az itáliai, németországi vagy osztrák városok példáin keresztül immár mi, magyarok is jól ismerhetünk.

Helyszínként egy új fesztivál megrendezésére a legszerencsésebb adottságokkal a Cseke-tó partján található szabadtéri színpad rendelkezik. A kiválasztott helyszín tükrözi a város és környék minden jellemzőjét, megjelenítve a város több évszázados szellemiségét, a magyar örökséget- az európai kultúrába ágyazottan.

A szabadtéri színpad és környéke, az Angolpark és a kiskastély egyaránt lehetővé teszik az alább vázolt koncepciónak a megvalósítását. Természetesen maguk az előadások, a kiválasztott tematika az, amely tartalmilag is keretbe foglalja az új kulturális eseményt. Előadások, kiegészítő rendezvények zajlanak majd a parkban és a színpad felé vezető utakon. A végcél: egész Tata- minden lehetséges színhelyének bekapcsolása lesz.

A feladat előkészítése hosszabb tervezési és szervezési folyamatot igényel, ezért a kezdeti időszakban csupán koncentráltan a színpadi előadásokra és az azokat kiegészítő tevékenységekre kell odafigyelni.

Rendező elv

Tata ősi hagyományai a halászat, a vadászat, a fazekasság és a lovas sportok. A környező tájra jellemzőek a tavak, a Duna közelsége, az erdős-fás területek. A rendezvény tematikájának meghatározásakor ebből kell kiindulni.

Tapasztalati tény, hogy ahol a nyári rendezvényeknek, fesztiváloknak hagyományai vannak, ott az események egyik fő alkotó elemét mindig a gasztronómiai kínálat képezi.

A fokozatosan felépített, fokozatosan bővülő programsor a rendszer alapja. A belterjességet az első pillanattól kerülni kell, tehát a helyi kínálat ne a helybelieknek szóljon elsősorban, hiszen a helybeliek maguk a rendezők. Fontos ugyanakkor a helyi művészeti csoportok bemutatkozásának is lehetőséget biztosítani.

A Művészeti Fesztivál társrendezői:

Mindenekelőtt saját kultúránk megismertetése a cél. A fő célt kiegészítéseként, a környező országok kultúrái is kerüljenek bemutatásra a különböző művészeti ágak felvonultatásakor.

Közvetlenül adott a szomszédos Szlovákia, mint a szlovák és magyar hagyományok eredeti megjelenítője. Történelmileg annyira összefonódott a közép-európai országok kultúrája, identitásuk sajátos volta, hogy a Visegrádi Négyek országainak együttes bemutatkozása azonban a legszerencsésebb.

A testvérvárosok, illetve régiók tematikus bekapcsolása a rendezvénybe szintén gazdagítja a kínálatot.

A programok felépítése

A kiegészítő programoknak az előadásokkal azonos hangsúlyt kell kapniuk. A hétvégi időszakban, vagyis péntektől vasárnapig egész napon át zajlik a meghatározott kiegészítő programsor, a többi napon délutántól estig.

A délutántól estig tartó programokon főszereplő a gasztronómia, a helybeli vendéglátó egységek részvételével, kiemelten a hal és vad ételek elkészítésének, hagyományainak bemutatására és kipróbálására irányulóan.

Nagyon fontos, hogy a rendezvény elegáns legyen, semmiféle olcsó, vásári dolognak ne adjunk teret a megjelenésre. A vendéglátás színvonalára különösen nagy gondot kell fordítani. A helybeli vendéglők ugyan kitelepülhetnek a szabadtéri színpad közelébe, de szerencsésebb a vacsorát a vendéglőkben, éttermekben városszerte kínálni.

A délutáni időszakban az Angolparkban standokon kínálhatják portékájukat a megjelenő vendégeknek, esetleg az előadások jegyeinek ára magában foglalhatja a vacsora árát is, így a vendég előre tudhatja, mikor és hova fog menni elkölteni vacsoráját.

A másik kiegészítő program a fazekasok bemutatkozása, melynek során a sétány teljes hosszában kézműves portékák vásárolhatóak.

A választék a helybeli, a belföldi és a meghívott országok fazekasainak megjelenített minőségi munkáit jelenti.

Az esti előadások

Figyelembe kell venni a színhely adottságát, a fesztivál szándékát, az összművészeti jelleget, és azt, hogy a várható célközönség többnyelvűsége miatt a hangsúlyt a zenére és a táncra kell fektetni.

A produkciók kiválasztása hosszabb időt igényel, de szerencsés kimondottan erre az alkalomra létrehozni egy produkciót.

Néhány alternatív javaslat:

- Formabontó előadás: színhely az Angolpark is,
- Shakespeare: Szent Iván-éji álom (erre az alkalomra rendezett saját előadás)
- Nagyszabású folklór est (Állami Népi együttes, Honvéd Együttes, stb.)
- Két opera produkció, lehetőleg vígopera – olasz és más külföldi vendégművészekkel is (saját produkció és befogadó)
- Táncszínház
- Közös produkció a V4 országokkal – oratorikus est (pl: Carmina Burana)

(Amennyiben nem áll rendelkezésre elég forrás, kevesebb előadást is lehet tartani, több alkalommal.)

A hét végi programok jellege, felépítése

Sok lehetőséget kínál maga a helyszín. Családi látogatásokra számítva a gyerekprogramok is fontos kiegészítő események lehetnek.

A lovas kocsizás, a történelmi idősakok bemutatása, a V4 országaiból érkezett középkori lovagi játékok, az olasz banderiatorik zászlóforgató bemutatói mind tengelyét alkotják a három napig tartó rendezvénynek.

Régi mesterségek bemutatói, középkori gólyalábasok felvonulása, gyermekszínházi előadások sorakoznak a palettán. A lugasokban zenészek muzsikálnak, közben a híres gasztronómiai fogásokat a kitelepült vendéglősök kínálják. A lugasok egyike a „Múzsák ligete”, ahol a költészet is helyet kap.

Szerencsés meghívni az olaszországi Ligúr tartományból (Arenzano testvérváros) az ott híresen megrendezett halászfesztivál egyik szakácsát, a tengeri halak bemutatójára. A tavon csónakkoncert, este pedig tűzijáték.

A zenei előadásoknál ajánlatos a folklórt, a jelmezes fúvós zenekarokat, a barokk, reneszánsz, romantika korának muzsikáját, a történelmi hagyományokat idéző zenéket választani.

Távlati tervek

A lépésről-lépésre elv szerint a Tata város adta színhelyek fokozatos bekapcsolása (pl: a vár, a malmok, az Öreg-tó) lehetőséget nyújt egy hosszabb, nemzetközi turizmust is generáló fesztiválnak.

A stílus, a jelleg azonban továbbra is a veretes: nemes kultúrák bemutatása, találkozása, kiemelten a saját hagyományaink, klasszikus örökségeink megismertetése szélesebb körökben, majd -idővel- a kortárs művészet felkarolása is. Tata történelmi múltja erre kötelez.

2007- es évre tervezett fesztivál

A fent vázolt tervek alapján az első évben a kiegészítő rendezvények aránylag kevesebb pénzből kivitelezhetőek, a lényegnek azonban még így is a stílusnak, egy nemesebb, szokványostól eltérőbb attitűdnek a megteremtése kell, hogy legyen.

Programterv

1. Történelmi tabló – operagála - Ünnepi nyitóhangverseny

Közreműködik:

Sinfonietta Hungarica zenekar

Mester Viktória, Péter Cecília, Kovács Kolos, Felber Gabriella, Bódy Marianna, Hámori Szabolcs - a Magyar Állami Operaház és a Debreceni opera művészei

A Honvéd Férfikar és a Scala Teater énekkara

Sztárvendég: Salvatore Ragonese és Alfio Saldo– (Olaszország)

Vezényel: Laroslav Slakievicz (Lengyelország)

2. Magyar Elektra , A helység kalapácsa - Honvéd Táncszínház

3. Fandango gitár Quartett koncertje (Olaszország)

Donizetti: Rita - Vígopera –

közreműködik: Ventoscale ifjú zenekar,

Herczenik Anna, Bódis Tamás, Hámori Szabolcs (A Magyar Állami - Operaház és a Szegedi Opera szólistái)

Vezényel: Meskó Ilona -Kiskastély előtt

4. Tánc gála- Ladányi Andrea , a Botafogó tánc együttes és az Operaház táncosai

5. „Magyar Rapszódia” Száz tagú Cigányzenekar koncertje

6. Szent Iván éji álom – parkban és színpadon- saját produkció

7. Opera produkció a Miskolci fesztivállal közösen vagy Danubia Ifjúsági Zenekar koncertje

Javaslatok kiegészítő rendezvényekre

Magyar népi gyermekjátékok, mesterségek, gólyalábasok parádéja, fesztivál vonulás, gyermekelőadások (Ládafia, Bab Társulat, Berbencés, Évkerék Társulat, Compania dell Arte, olasz zászlóforgatók (Feltre- Veneto) Art's Harmony Társaság, Vám és Pénzügyőr

Zenekar, Maszk Társulat, stb.), tatai kamara zenekarok, zenészek, tánc együttesek. A programok felépítése tematikus.

B. Javaslat hazai vagy nemzetközi alkotóház, művésztelep létrehozatalára

Fő célja: Tata, mint kulturális desztináció arculatának megerősítése, a nemzetközi és belföldi kulturális kapcsolatok továbbfejlesztésére.

Kőfaragó ház (Fazekas utca 60.), amely jelenleg Tata város tulajdonában van, műemlékvédelem alatt áll. Még elhanyagoltan is varázslatos a hangulata; szép környezetben, a természetvédelmi terület szélén.

A Kőfaragó ház kiválóan alkalmas hazai vagy nemzetközi alkotóháznak, képzőművészek, írók számára. A létesítménynek multiplikátor hatása lenne Tata kulturális turizmusára: művészettel összefüggő kiállítások, kisebb konferenciák, egyéb rendezvények szervezése esetén -a szinergia effektus miatt- megnőne az érdeklődés Tata kulturális turizmus kínálata iránt.

2000 óta működik a **Márványhegyi Művésztelep** az Eszterházy kastélyban. A művésztelepen többféle képzőművészeti technika elsajátítására van lehetősége az ifjú művészeknek.

A Márványhegyi Művésztelep is hozzájárul a város művészi arculatának erősítéséhez.

Tatán számos művész él, akiket érdemes valamilyen vonatkozásban a turizmusba bevonni. (ld. jelen dokumentum 1. számú melléklete: A tatai művészek listája)

C. Javaslat: Egyházi jellegű turisztikai rendezvények, tematikus utak

Fő cél: hagyományok megőrzése, a kulturális turizmus speciális ága iránt érdeklődők igényeinek kielégítése

Kamalduli Napok Tatán

Évente kerül megrendezésre

1. nap Egyházi konferencia

2. nap Egyházzenei Kórusfesztivál

Tervezett első időpont: 2006. június 18-19

Szeptember 14-i búcsú

Kerékpárral a Nagytemplomból Vértesszentkeresztre, egybekötve a délutáni képzőművészeti vásárral és az esti hangversennyel

Jeles napokhoz fűződő hagyományok felelevenítésére javaslat:

Márton napi rendezvény, melynek elemei már megvannak:

Este vetítéssel egybekötött hangverseny, majd vacsoraest a helyi éttermekben libaételekkel. Napközben gyermekprogramok: Nagytemplomban Szent Márton oltár megtekintése, a Német Nemzetiségi Múzeumban foglalkozások. E meglévő elemekhez lehetne kapcsolni még a lampionkészítést, a Márton-figurás péksütemények árusítását, valamint este lampionos felvonulást énekekkel.

Szent Iván napja A Kálvária-domb kínálja a lehetőséget az e naphoz fűződő népszokások felelevenítéséhez.

Nepomuki János napjához számos népszokás fűződik ("Jánoska" eresztés, vízi felvonulás, hangverseny a tavon). Ezeken a napokon is érdemes lenne hagyományt felelevenítő rendezvényt szervezni.

Javaslat városi rendezvények és (potenciális) incentiv programok színhelyére (esetenként ezek jelenleg is színhelyei rendezvényeknek).

Javasoljuk ezek állapotának pontos felmérését, és nyilvántartásba vételét!

- **Eötvös József Gimnázium**
Az épület jelenleg körbekerítve, hullik a vakolat, balesetveszélyes. Felújítás – pontosabban baleset elhárítás – folyamatban. Udvar szép, ápolat. Utcán és udvaron lehet parkolni. Díszterem szép. A vendéglátás lehetősége a helyszínen csekély. Mosdók rendben.
- **József Attila Kollégium**
Az épület jelenleg felújításra vár. Díszterem, szép ebédlő, rendbehozatalra váró belső udvar, volt –igen lepusztult – Piarista kápolna, mosdók felújítandók, parkolás a ház előtt mérsékelten.
- **Városi Zeneiskola**
Az épület felújítva, kellemes színtartja a Kossuth térnek. Zeneterem, kisebb terem, mosdók rendben. Parkolás utcán, nem sok hely.
- **Református Gimnázium**
Az épület felújítva, kellemes színtartja a Kossuth térnek. Belső terein is sokat dolgoztak a nyáron. Parkolás utcán, nem sok a hely. Szép belső udvar.
- **Concerto Zeneiskola, Kertváros**
Szép ligetes környezet, zeneterem, további kisebb helységek, mosdók rendben. Parkolási lehetőség az utcán.
- **Szent Kereszt templom**
Melléte, mögötte van parkolóhely, de ápolatlan a volt piactér. Lepusztult külvárosi terület benyomását kelti. A plébániához tartozik az új közösségi ház, szép udvarral.
- **Református Gyülekezeti Otthon**
Református templom mellett. Szép, ápolat udvar, kellemes nagyterem, mosdó (rendezvényhez kevés)
- **Református imaház Tóváros**
Belső terei szépen felújítva, kellemes udvar, némi infrastruktúra, parkolás utcán. (Közel a városrész központja, az Országgyűlés tér.)
- **Kapucinus templom**
A kolostor épületében kisebb terem, mosdók. Parkolás utcán, misék alatt nehéz.
- **Evangélikus templom**
Szép, ápolat udvar, a templomhoz kapcsolva tágas terem, kis konyha, civilizált mosdók. Parkolás az utcán.
- **Esély Budapest Alapítvány Ifjúsági Tábora**
Jól felszerelt. Egyik étterem, szálloda lett, szép, ápolat belső udvarral, a másik most is tábor jellegű. Jó infrastruktúra. Parkolás utcán, udvarban.
- **Kőköti Általános Iskola**
(Református templom szomszédságában) Kellemes aula, étterem, mosdók, tornaterem. Parkolás utcán, udvaron.

- **Vaszary János Általános Iskola** (Országgyűlés tér)
Szép, új sportcsarnok, felújított homlokzat. Városi rendezvények helyszíne. Civil nap az udvarán. Infrastruktúra jó. Parkolás utcán, udvaron.
- **Német Nemzetiségi Múzeum**
Emeleti kiállító terem, szerény lehetőségek. Parkolás utcán, udvaron.
- **Vár**
Szép terek, hangversenyek színhelye, kisebb konferenciák. Gyönyörű kilátás a tóra, városra. Emeletén cukrászda. Mosdó kevés. Parkolás a várudvaron kívül.

VI.2.2.2 Gasztronómiai rendezvények

A későbbiekben vázolt új turizmus szervezet lehetőséget teremthet a jövőben szakácsversenyek, gasztronómiai rendezvények megrendezésére is. Az ilyen rendezvények során a résztvevő vendéglátóhelyeknek lehetőségük nyílik saját maguk reklámozására.

Ideális a gasztronómiai rendezvény megszervezése egy konkrét rendezvénysorozattal egybekötve, vagy -az elő- utószezon fellendítése érdekében- Szt. Márton napja környékén, esetleg a Karácsonyi Vásárok idején.

2006-ban új műsorral jelentkezik a Szabadtéri Színpad (az önkormányzat pályázatot hirdetett a rendezvényszervezésre). Javaslatunk az, hogy a régióra jellemző halételeket, vadételeket kínáljanak a helyi éttermek egy kiegészítő gasztronómiai rendezvénysorozat keretében.

A vad- és halételek a vadban gazdag Gerecse, valamint több, jóízű halfajtában ugyancsak gazdag Duna és tatai tavak miatt hagyományosnak és a vidékre jellemzőnek mondhatóak. Tata népszerűsítéséhez hozzájárulhatna a hal-vad specialitásokban gazdag regionális konyha, a kiváló borok – akár egy önálló, akár egy más rendezvényhez csatlakozó gasztronómiai rendezvény keretében.

VI.2.2.3 Sport rendezvények

Tata gazdag sportrendezvény kínálata azt jelenti, hogy a sok vendéget megmozgató sportrendezvény turizmus továbbfejlesztésének is jó lehetőségei vannak.

A város 30 sportegyesülete, illetve sportjellegű civil szervezete évente 120-140 sportrendezvényt szervez. A sportágak közül a labdarúgás, a kézilabda, a kosárlabda, a tenisz, a természetjárás, a futás, a teke, a vívás, a sakk, az evezés és a karate rendezvényei a leggyakoribbak.

A sportesemények többségét az Olimpiai Edzőtáborban, az Eötvös József Gimnázium sportcsarnokában, a THAC sporttelepén, a Kőkúti és Vaszary János Általános Iskolák sportcsarnokaiban, a Cseke-ligeti tenisz centrumban, valamint az Öreg-tó és Cseke-tó körüli területeken rendezik meg. A következő években a tervek szerint több új sportlétesítmény is el fog készülni.

Javaslat: kapcsolatkeresés és lobbizás országos szintű hazai, valamint nemzetközi sportrendezvények szervezésének elnyerésért

VI.2.3 Konferenciaturizmus, incentiv programok

Fő cél: Tata turisztikai infrastruktúrájának fejlesztése annak érdekében, hogy lehetőség nyíljon konferenciák szervezésére

Tata turisztikai kínálatát a jövőben jól kiegészítheti a szezontól független konferencia turizmus, melyre igény van a régióban. Egy-egy kis létszámú konferencia, szeminárium lebonyolítása már most is lehetséges, egy nagyobb konferencia megrendezéséhez azonban a jövőben három helyszín állhat rendelkezésre:

- 1) a Magyary Zoltán Városi és Megyei Művelődési Központ, melynek tetőszerkezete, homlokzata teljes felújításra szorul,
- 2) az újonnan épülő multifunkcionális rendezvénycsarnok,
- 3) a következő években felújításra kerülő Pálmaház.

Bármelyik helyszín kiválasztása esetében szükséges a konferenciaturizmus speciális igényeinek megfelelő technika fejlesztése, magas színvonalú, megfelelő szobaszámmal rendelkező szállodák kialakítása, valamint a jól felkészült szakembergárda. A konferencia turizmus a többi turisztikai termékétől eltérő, speciális marketingtevékenységet igényel.

Incentiv turizmus

Fő cél:

Tata és környéke a budapesti és más régióbeli konferenciák, vállalati rendezvények fakultatív programjainak, incentiv programjainak népszerű helyszínévé váljon

Az incentiv programok már a közeli jövőben is értékesíthetők, kínálhatók Budapesten, vagy más régióbeli városban megrendezett konferenciák szervezőinek.

Ennek előfeltétele, hogy többórás, komplex, a megrendelő egyedi kívánságának megfelelő termék, csomagajánlat legyen összeállítható a programokból.

Javaslatok incentiv rendezvények speciális helyszíneként

Tata gazdag kulturális kínálattal rendelkezik: a színpadi bemutatkozásra méltó kórusokkal és tánccsoportokkal is, és az előadásokhoz alkalmas speciális helyszínekkel is rendelkezik. Az egyedi, különleges programok – környékbeli egyéb programokkal gazdagítva – jól értékesíthetők a régióban lebonyolított konferenciák szervezői számára.

Tata városának műemlék együttese, természeti értékei megfelelő keretet adnak az incentiv programokhoz: (a helyzetelemzésben felsorolt helyszíneken, valamint a rendezvényturizmus stratégiájában vizsgált helyszíneken túlmenően)

- egy dunai sétahajó,
- Neszmélyi Hajóskanzen,
- Szöllősi Pincészet

Zenei programként ajánlhatóak reneszánsz vagy barokk hangversenyek, helyi táncegyüttesek, kórusok. (A tatabányai kórusok, táncegyüttesek listáját a 2. számú melléklet tartalmazza.)

A zenei programok különleges, eredeti helyszíne lehet:

- Víztorony,
- Fellner-kilátó,
- A vár kőtára vagy lovagterme,
- Angolpark, Szabadtéri Színpad, Kiskastély
- Kápolna a Kálvária-dombon.

Az incentiv programok mielőbbi értékesítése jó alkalmat kínál Tatának arra, hogy egyediségére, turisztikai vonzerejére mielőbb felfigyeljen a turisztikai szakma.

Tata speciális városnéző sétái, a védett parkjai igényes kiegészítő programlehetőséget kínálnak, a színvonalas helyi éttermek pedig gondoskodnak a megfelelő színvonalú vendéglátásról.

Számos egyéb incentiv programlehetőség is kínálkozik, pl.: sportolás az edzőtáborban, éjszakai fürdőzés, dunai hajózás, szarvasbögés a Gerecsében, Bábolnai Ménesbirtok meglátogatása.

VI.2.4 Az aktív turizmus termékcsoport Tatán és környékén

Világszerte trend, hogy a fiatalok, az üzleti élet aktív szereplői, az egészségüket megőrizni kívánó idősök a pihenést, regenerálódást, kikapcsolódást az aktív sportolásban keresik. Tata és környéke kiváló területet jelent az aktív turizmus legfontosabb, Magyarországon gyakorolt fajtáinak:

- Természetjárás
- Kerékpáros turizmus
- Lovaglás
- Víziturizmus
- Golf
- Horgászat és vadászat
- Extrém sportok

A javasolt aktív turizmus termékek által lesz komplex Tata és környéke turisztikai kínálata: a városlátogató turizmust vagy egy tatai rendezvényen való részvételt jól kiegészítik, a Tatán vagy környékén üdülő vendégek számára pedig gazdag szabadidő programot kínálnak.

A termékfejlesztés fő célja, hogy Tata azok számára is vonzerőt jelentsen, akik szabadidejüket aktívan, sportolással szeretnék eltölteni.

VI.2.4.1 Természetjárás

Fő cél: A környezettudatos természetjárás és túrázás idegenforgalmi infrastrukturális feltételeinek megteremtése, további új termékelemek megjelenítése.

A Gerecse közelségének köszönhetően a szinte érintetlen vidéken számos szép turistaútvonal vezet keresztül. Az országos Kék Túra útvonala is Gerecse hegységen át húzódik- Tardost, és Vértestolnát érintve. Szintén a Gerecsében van több teljesítménytúra helyszíne is.

Problémát jelentenek azonban a hiányos turistajelzések. Ezek pótlására, frissítésére, valamint a kiindulópontoknál részletesebb információt is tartalmazó táblákra szükség van.

Gyalogtúra lehetőségek:

- Gyaloglás a Cseke-tó és az Öreg-tó körül (októberi gyalogló világnap, 2-5-10 km- és túrák)
- (Tatáról busszal) Szomód- Dunaalmás (Tatára busszal) (zöld turistajelzés kb. 8 km)
- Dunaalmás – Dunaszentmiklós - (zöld kereszt turistajelzés, kb. 4 km)
- Tata / Agostyán (autóbusszal) - Tardosbánya (sárga kereszt és piros kereszt turistajelzés, kb. 10 km)
- Baj – Vértesszőlős (sárga és piros turistajelzés, kb. 10 km)

Futás – 35 éve Tó-futások májusban és szeptemberben, szilveszteri jelmezes futás, több mint 20 éve Minimarathon augusztusban.

Túrák a Gerecsében:

- Tardos- Vértestolna
- Teljesítménytúrák (10, 30, 50 és Kinizsi 100-as)

Országos Kék Túra:

Szárliget vá.- Somlyó- Tornyópuszta- Koldusszállás- Pes-kő – Bányahegy – Gerecse-oldal – Vízválasztó - Pusztamarót- Bajóti Öreg-kő – Mogyorósbánya- Tokodi pincék – Hegyes-kő – Tokod- Gete- Dorog vá. Hossza: 66 km.

VI.2.4.2 Kerékpáros turizmus a kistérségben

Fő cél: a kerékpáros turizmus fejlesztése, Tata Város bekapcsolása a nemzetközi kerékpáros turizmusba

A kerékpáros turizmus fejlesztéséhez elsősorban beruházásokra van szükség. A kerékpározók igényeit kielégítő infrastruktúra döntően meghatározná Tata és környéke kínálatának hírnevét a kerékpárosok körében. Alapvető feltétel az aszfaltozott út, a megfelelő útjelző táblák, a parkolás, a kerékpáros-barát szálláshelyek, a kerékpárkölcsonzés. A Duna-menti kerékpárút jó lehetőséget teremt a nemzetközi kerékpáros turizmushoz való csatlakozásra.



A szükséges kerékpárút infrastruktúra fejlesztésekkel tovább lehetne bővíteni a meglevő kerékpár úthálózatot, ami iránt jelenleg is nagy a kereslet, mind a Duna-menti kerékpárúton érkező turisták, mind a környező városokból, elsősorban Budapestről érkezők részéről. A kerékpárosok másik nagy csoportja kiránduló jelleggel száll biciklire: szálláshelyéről túrázik, a kerékpározás élményét összeköti a környék látnivalóinak megtekintésével.

Jelenleg három kerékpár túraútvonal ajánlható a turistáknak:

- 1) Tata - Kocs - Mocska – Naszály – Tata
- 2) Tata – Agostyán – Vérttestolna – Tardos-(Süttő- Neszmély- Dunaalmás) – Tata
- 3) Tata – Szomód – Dunaszentmiklós – Neszmély –Dunaalmás – Tata

VI.2.4.3 Vízi turizmus

Fő cél: A vízi turizmus kínálatának bővítése

Tatát hagyományosan a vizek városának nevezik. Ez az imázs, valamint a még mindig meglevő természeti adottságok jó kiindulópontot jelentenek a viziturizmus fejlesztéséhez.

Javaslatok:

- A tatái és Tata környéki vízisportolási lehetőségek kiadványban történő megjelentetése
- a Duna-Eurorégió fejlesztési terveinek támogatása
- a kikötési lehetőségek népszerűsítése

VI.2.4.4 Lovaglás

Fő cél: A lovas turizmus alapvető kínálatának biztosítása

Tata lovas sport hagyományainak ápolása, a lovasturizmus meglévő létesítményeinek infrastrukturális fejlesztése, már meglévő lovas útvonalakhoz csatlakozás.

Javasolt a lovas turizmus formái közül a lovaglásoktatás, a tereplovaglás, a lovas túrák szervezése Tatán és környékén.

VI.2.4.5 Golf

Fő cél: A golfturizmus fejlesztése

Tata, Remeteségpuszta Old Lake Golf & Country Club – nemzetközi színvonalú golf pálya

A golf pálya fejlesztésének támogatása, nemzetközi versenyek rendezői jogának elnyerése érdekében, valamint közös együttműködés kialakítása golf csillagtúrák kínálatának létrehozatalára.

VI.2.4.6 Egyéb sportok

Fő cél: Az egyéb sportok esetében termékfejlesztésre az elkövetkező években nincs szükség, a jobb marketingre, piacra-segítésre azonban igen

Paintball

Tata

Extrém sportok

Jelentősége: a térség turisztikai kínálatának színesítése sportolási lehetőségekkel

Quad motorozás-Dunaszentmiklós

Off-road pálya, geocaching-Szomód

Tank vezetés a gyakorlótéren-Szomód

Sziklamászás-Tardos

Horgászat, vadászat

Fő cél: A fenntarthatóság figyelembevétele

A horgászat mint turisztikai termék elemei: halban gazdag horgásztavak, stéggel, a parton esetenként szálláslehetőség, büfé, horgászbolt, versenyzési lehetőség biztosítása

Mind a horgász-, mind a vadászturizmus megfelelő értékesítésének kiemelten fontos feltétele a népszerűsítés, a megfelelő marketing munka.

VI.2.5 Ökoturizmus

Az ökoturizmus környezettudatos utazást jelent, melynek célja a természet és a vele összefüggő kulturális sajátosságok élvezete.

Tata és környéke természeti különlegességeivel, védett természeti parkjaival, állatvilágával kiválóan alkalmas arra, hogy kínálatában az ökoturizmus, mint turisztikai termék megjelenjen.

Fő cél: Tata és környéke a magyarországi ökoturizmus egyik speciális bázisa legyen

Termékelem javaslatok:

- a tatai Öreg-tó és Tata madárvilága – természet és madármegfigyelés
- emlősök a Derítő-tavak környezetében – számos állatfaj megfigyelése
- a Kálvária-domb (Geológiai park)
- Angolpark – értékes fafajták
- Agostyáni Arborétum
- Természetes Életmód Alapítvány Természetvédelmi és Humánökológiai Központja, Agostyán
- Által-ér

Programok: terepgyakorlatok, zöldszturizmus, tanösvények, erdei iskola, tanfolyamszerű oktatás, továbbképzés számos természetet érintő szakterületen, táborok

- Vadlúd Sokadalom- minden évben megrendezésre kerülő rendezvény, ahol a természetvédők szerveznek programokat

A közelmúltban felmerült a **Gerecse-Tata Natúrpark létrehozásának terve**, ami megfelelő keretet, helyszínt biztosíthatna az ökoturizmusnak.

VI.2.6 Falusi turizmus

Fő cél: A környező térség intenzívebb bevonása Tata turizmusába. A hagyományos életmódot megjelenítő falusi turizmus megvalósítása, az ahhoz kapcsolódó háztáji termékek közvetlen értékesítése, az agroturizmus megszervezése, a jellemző kézművesség újjáélesztése.

A Tata környéki falvakban magánházaknál lehet ugyan szállást kapni, ez azonban csak a legritkább esetben felel meg a falusi turizmus élményének. Általában inkább olcsó szálláshelyet jelent, minimális szolgáltatásokkal. Az igazi falusi turizmus kialakításához továbbképzésre, támogatásra és több aktivitásra lenne szükség.

A következő években az első lépéseket kellene megtenni a falusi turizmus kialakítása érdekében- ezért, hogy néhány év múlva igazi turisztikai termékkel alakulhasson.

Bor és gasztronómia

Fő cél: a helyi jellegzetességre, a regionális konyhára épülő gasztronómiai kultúra kialakítása, a szakemberek továbbképzése

Nem tekinthető különálló turisztikai terméknek, de szinte minden termékelem szerves részét képezni, esetleg kiegészíti azokat, ezért stratégiánkban foglalkozunk kell vele. Minősége, különlegessége révén a város imázs meghatározó elemei közé tartozhat.

Az ételek, étkezési szokások jellemzőek egy ország, egy vidék kultúrájára. A kultúra iránt érdeklődő látogatók szívesen kóstolják meg a regionális konyha különlegességeit. A regionális konyha alapjait pedig a paraszti konyha jelenti. A paraszti konyhára jellemző az egyszerűség és a szezonális: a turisztikai programoknál érdemes figyelembe venni a szezonális kínálatot, így például idényszőlőseget, a gyümölcsöt, a Márton napi libát, a vadételek idényét.

A regionális konyha ételeinek bővebb választékban, és méltó helyen kellene szerepelniük Tata és környéke éttermeiben, vendéglőiben. A regionális konyha képezi a gasztronómiai rendezvények alapját is, így például a neszemélyi Duna Eurorégió gasztronómiai bemutatójának, vagy a tatái Öreg-tavi Nagy Halászatnak az alapját.

Tatán, illetve környékén ősi foglalkozás a halászat és a vadászat. A hagyományok és a hagyományok őrzéséhez ma is kiváló adottságok alapján Tata lehetne a magyar gasztronómia térképén a nemes hal- és vadételek régiója. A Tata specifikus ételkülönlegességeket gasztronómiai fesztiválok, más rendezvényeket kiegészítő kulturális eseményeken (ld. Művészeti Fesztivál) kellene kínálatként a vendégek elé tárni.

Az Ászár-Neszmélyi magyar történelmi borvidék központja a Hilltop Rt., mely kiépített turisztikai infrastruktúrájával remek lehetőséget kínál a régió nemes borainak kóstolására. Előzetes bejelentkezés alapján a Szőlősi Pincészetben is fogadnak borkóstolásra csoportokat.

VI.2.7 Egyéb termékfejlesztési lehetőségek

VI.2.7.1 Rekreációs turizmus Tatán és környékén

A rekreáció kifejezés az újjáteremtés, felüdülés szavakból került át a szakirodalomba. A zöldfelületeket, parkokat, jóléti erdőket nevezik rekreációs területeknek.

A rekreáció folyamata a látás, hallás, szaglás érzékszervein keresztül játszódik le. Létezik passzív rekreáció: a sport, játék, séta; míg egy rendezvényen való részvétel az aktív rekreáció eszközének minősül. Tatán és környékén mind az aktív, mind a passzív rekreációra nyílik lehetőség.

A rekreációs turizmus termékcsoporthoz elemeit a célcsoportnak megfelelően kell összeállítani:

(Példák

Fiatalfelnőttek számára: kerékpáros városnézés, Tatai Sokadalom, aktív turizmus valamelyik fajtája (golf, viziturizmus)

Szenior célcsoport: Városnéző séta, kulturális fesztivál, geológiai tanösvény, madármegfigyelés, vagy egyéb ökoturisztikai program)

VI.2.7.2 Oktatási és képzési turizmus

Fő cél: magyar és idegen nyelven színvonalas oktatás és képzés, a vendégeket érdeklő témakörökben

Oktatási turizmus

Program javaslatok: Iskolai csoportok számára speciális városnézés (Fellner-út, Malom-út), geológiai tanösvény, ökoturisztikai program, gyalogtúra, aktív turizmus.

Az oktatási turizmushoz szálláshelyek bővítésére, illetve jobb megszervezésére van szükség. A diákok elszállásolását a környező településeken, magánházaiknál kisebb csoportokban is meg lehet oldani.

Kiváló helyszíne az oktatási turizmusnak Neszmély (erdei iskolák, osztálykirándulások és nyári táborok szervezésével), továbbá az ökoturizmus résznél már említett Természetes Életmód Alapítvány Oktató Központja (Agostyán)

Képzési turizmus

Nyugat-Európában a szeniorok körében egyre népszerűbb az egész életen át tartó tanulás gondolata, mely folyamatnak ösztönzését az Európai Unió is kiemelt feladatának tekinti. Várható trend, hogy egyre többen kelnek útra azzal a szándékkal, hogy új ismereteket is szerezzenek.

Az utazás során a résztvevők egy bizonyos témáról speciális tudást akarnak szerezni. Utazási iroda állítja össze a meghatározott programot, melyet a résztvevőkkel már indulás előtt ismertetnek.

Néhány javasolt téma bel- és külföldieknek:

- Népfőiskola – vallások, népek
- Természetes Életmód Alapítvány – természettel gyógyítás, környezeti oktatás, környezeti nevelés
- Képzőművészeti és kézműves kurzusok

VI.3 Marketing tevékenység fejlesztése

VI.3.1 Marketing célok és stratégia

A közép- és hosszú távú stratégiai célok megvalósítása érdekében a turizmus menedzsmentjének a következő **marketingcélokat** kell zászlajára tűznie:

- Tata és környéke, mint idegenforgalmi terület aktualizálása
- Tata imázsának ápolása, pozitív megerősítése az új, gazdagabb arculatnak megfelelően, egy-egy stratégiai turisztikai termék ajánlásával
- csomagajánlatok kidolgozása, melyek arra ösztönzik az érdeklődőket, hogy több napot töltsenek el Tatán és környékén bármelyik évszakban, vagy bizonyos évszakokban, illetve időpontokban
- vendégéjszakák számának és napi turizmus mutatóinak (látogatók száma) növelése

A célok elérése érdekében Tata turizmusa számára a **diverzifikációs stratégia** a legcélszerűbb. Ennek lényege, hogy új piacokat céloz meg új termékek értékesítésére.

A diverzifikációs stratégia magában foglalja a város lehetőségeinek – kínálatának bővítését, valamint egy koncentrált, tervszerű marketingtevékenység megvalósítását az újszerű kínálat használatának megszólítására.

Az önkormányzat feladata elsősorban a lakosság hosszú távú érdekeinek képviselése- ezzel szemben a vendégek érdekei rövid távúak. A város számára ezért a **kiegyensúlyozott marketingtevékenység** az alkalmas eszköz a lakosság és a vendégek időben eltérő érdekeinek összehangolására.

Ez azt jelenti, hogy az önkormányzat nem csak a legszükségesebb lépéseket teszi meg a turizmus érdekében, hanem aktívan részt vesz alakításában- de koránt sem agresszívan, kampányszerűen téve azt!

VI.3.1.1 USP (egyedi piaci ígéret)

A stratégia feladata egy stratégiai siker pozíció felépítése. Minél inkább kiemelkedik Tata, mint turisztikai várostermék a választható alternatívák közül a turisztikai piacon, annál nagyobb az esélye, hogy felkeltse a turisták figyelmét. Ennek érdekében vonzó, egyedi, csak Tatára és környékére jellemző terméket kell kialakítani, mely világosan megkülönböztethető a versenytársak kínálatától.

Egy USP a termék valamennyi elemében megtalálható: a természeti adottságokban, a speciális infrastruktúrában, a szolgáltatásokban, a speciális képzésekben stb..

A versenytársakhoz képest Tata egyediségét a barokk kisváros és különleges természeti értékek együttese adja. A USP politika azt követeli, hogy ezeket kedvező színben tüntessék fel, mint Tata és környéke tipikus és egyedi jellemzőit. Ez jelentheti azt is, hogy ezekkel a területekkel összefüggésben olyan különleges terméket kínál Tata, mely viszonylag kevés turistát érdekel igazán, viszont a termék egészére hatással van – pl. Geológiai Park, az Angolpark különleges fajtái, az Öreg-tó mint a vadludak gyülekezőhelye. (Javasolt pozicionálási elemek ld. a IV.3.3.pontban.)

VI.3.2 A város arculata -helytermék– szlogen

A marketingben a város arculatának meghatározása alapvető feladat. Az arculat (vendég szemében: imázs) teremtés azt jelenti, hogy a termék félreérthetetlen; egyértelmű, hogy kinek szól, és kinek a részére kedvező.

A vendég figyelmét az a turisztikai termék irányítja magára, amely kiemelkedik a választható alternatívák sokasága közül. Tata esetében az arculattervezés, mint a piac befolyásolásának lényeges eleme, a marketing kommunikáció kiindulópontja.

Ennek érdekében a konkurenciával szemben olyan attraktív, egyedi városterméket kell kialakítani, mely a realitásokon alapul, és valóban versenyképes. Tata szempontjából a komplex termék egyedisége a helyszín természeti és kulturális adottságai révén nem jelent problémát.

Szlogen

A jövőkép szerint alakítandó ki a város arculata, amely egyik kifejezőjének a város szlogenjének kell lennie. A potenciális vendégek tudatában létezik egy kép Tatáról. A feladat az, hogy a városi arculat képe és a potenciális vendég tudati képe között kapcsolatot teremtsünk. Ennek figyelembevételével határozzuk meg az üzenetet, szlogent:

Javaslatok Tata szlogenjére-

(A Tata Város Kommunikációs Stratégiájában meghatározott „természet és kultúra” motívumra építve)

Tata- Védett tájban barokk emlékek

Óratorony és vadludak

Védett parkok és vízimalmok

Öreg malmok és vadludak

Tata, ahol a vadludak is megpihennek

Ezerarcú Tata

Tata, a múzsák lakhelye

Tata- malmok, tavak, vadludak

Tata- ahol Diana várja Önt

Tata- Diana mosolya

Tata királyi hely

Tata megőrzi értékeit

Tata, az igazi üdülőváros

Tata a vizek városa

Tata, az elegáns város

VI.3.3 Pozicionálás és márkapolitika

A pozicionálás a kínálat meghatározását jelenti: a versenytársak pozíciójának felmérését, a városarculat, mint turisztikai márka különállását, elhelyezését a többiekhez mérten.

Pozicionálni fontos a turista és a város szempontjából egyaránt.

A turista számára

- Tata így lesz azonosítható,
- Tata egyedi tulajdonságokkal történő megjelölése egy megbízható, kiszámítható terméket jelent a speciális fogyasztói igények teljesítésére

Tata számára:

- a marketingeszközöket célzottabban tudja alkalmazni
- jobban tudja a releváns célcsoportok igényeit kielégíteni
- a város felismerhető lesz piacon, és ezért szorosabb kapcsolat alakítható ki a turistákkal.

Tata pozicionálásának elemei

- természetvédelmi parkok, tavak
- történelmi barokk városközpont
- magas színvonalú kulturális rendezvények
- Tata hamisítatlan, autentikus élményt ad
- kulturális, hagyományőrző és sportrendezvények
- Tata környékének lankás dombvidéke, természetes vizekkel, az öko- és aktív turizmus kínálatával
- jó minőség – kedvező árak
- Biztonság, működő infrastruktúra

Egyedisége és identitása folytán -megfelelő márkapolitikai intézkedésekkel- Tata márkává válik.

Márkapolitika

Annak érdekében, hogy Tatát, illetve a helyterméket márkává alakítsuk, stratégiai, fő termékeit az USP korábban felsorolt szempontjainak megfelelően kell alakítani.

A márka érték hatása: a vendég érzelmi kötődését jelenti a városhoz, és ezért

- elfogadja a magasabb árat is
- ismételten ellátogat, és hosszabb ideig tartózkodik a városban,
- tovább ajánlja a helyszínt,
- a vendég tudatában a Tata márka fogalmát kiterjeszti a város környékére is.

VI.3.4 A város arculatát, atmoszféráját erősítő elemek

Tata, mint történelmi város olyan meghatározó és jellemző vonásokkal rendelkezik, melyek alapul szolgálnak a hely egyedi atmoszférájának megteremtéséhez.

A hely atmoszférájának eleme a társadalmi környezet is: mit tud tenni az egyedi atmoszféra megteremtése érdekében a lakosság a vállalkozókkal együttműködve?

Fontos feladat, hogy a helyi művészeket, kézműveseket segítsük abban, hogy bemutatkozzanak a vendégeknek (rendezvényeken), illetve segítséget nyújtsunk számukra ahhoz is, hogy termékeik valóban eljussanak a vendégekhez. A bemutatkozásra -a kulturális nagyrendezvényeken kívül- lehetőséget adhatnak a minden látogatóhoz szóló, szabadtéri, ingyenes élőzenei programok is. A művészek, kézművesek dísz tárgyainak, a környékbeli gazdálkodók termékeinek pedig helyet kell kapniuk a tatai, régióbeli kultúra tárgyait kínáló ajándékboltokban.

A. A város és a környező, turizmusban érintett falvak szépítése

A kiemelt, felújításra kerülő tatai városrészek, műemlékek kívül a többi városrész, valamint a turisztikai szempontból érdemes települések rendezettsége, zöld területtel, parkokkal, virágokkal való ellátottsága is fontos. A szépítés további eszközei lehetnek: szobrok felállítása, szökőkutak, tavak elhelyezése. A város szépítésébe helybéli szobrászok, művészek, kertépítésszek bevonására lenne szükség- akár ötletpályázat meghirdetésével is.

B. Szabadtéri zene

A helyterméket gazdagíthatják olyan szabadtéri attrakciók, rendezvények is, melyeknek minden városba látogató turista térítésmentesen a vendége lehet:

(Az előadók minden esetben helybeli művészek!)

- toronyzenék
- tóparti zenepagodában hangversenyek
- várudvaron sétáló hangverseny (arra járók belehallgatnak)
- utcai zenészek – két tatai zeneiskola növendékeiből megszervezni az előadást
- rendezvények alkalmával: helyi kórus, hangszeres zene, táncsoport fellépése, zenés-táncos felvonulások

C. Ajándékbolt, szuvenir

A zarándokhelyeken, ahová az első „turisták” utaztak, még ma is leolvasható az ott látható szuvenírokról eredeti funkciójuk: bizonyíték, hogy eljutottak oda. A szuvenir funkciója tehát szinte változatlan maradt- az ajándék egy lehetőség szerint leginkább Tatára jellemző tárgyat jelent.

A választék tervezésénél figyelembe kell venni azt is, hogy az ajándéktárgyakat nem csak a vendégek, hanem a helybeliek is szívesen vásárolják.

Az ajándéktárgy legyen

- független a divatirányzatoktól,
- legyen magas színvonalú,
- a gyűjtők igényeire is legyen tekintettel
- tartalmában kapcsolódjon a városhoz, a turisztikai ajánlatokhoz
- a tárgyon a város logója vagy szlogenje szerepeljen

Tata az ajándékboltban vásárolható tárgyakkal, a jövőendő vásárlóutcákkal arra ösztönözhetné a látogatókat, hogy ismerjék meg a város és környéke kultúráját, egyediségét- ez nem a multinacionális üzlethálózatok kínálatával való versenyzést jelenti.

Első körben egy, a városi séták útvonalán üzemeltetett **ajándékbolt** létrehozása a szükséges. Működésének feltétele legyen, hogy áruválasztékában a regionális, kisipari kézműves termékekre helyezze a hangsúlyt: helyi fazekasok Csiszár József és Végh Ákos, Cs. Kiss Ernő fafaragó, és a többi művész munkáiból vásárolhatnak. Kisebb méretű, lehetőség szerint múzeumi minta alapján készített használati, vagy dísz tárgyai, (gyertyatartó, tojástartó, fali szenteltvíztartó, cukortartó, mézes edény, bögre, kisebb tálka) Gutay János bőrből készített tárgyai, a kortárs képzőművészek művei, egyéb igényes iparművészeti tárgyak, valamint a régióra jellemző italok és ételek is képezzék a kínálat részét.

Italok: bor, tatai emblémával készített pezsgő, pálinka, szörpök.

Ételek: aszalt gyümölcsök, lekvárok, méz, gyógyteakeverékek.

A választék lehetőség szerint csak magyar termékekből álljon.

Vásárlóutcák, ahol a vendég jó ízléssel válogatott kiskereskedői árukat találhat:

- Zsigmond udvar
- Eszterházy udvar
- Országgyűlés tér mögötti kis utca
- Kossuth tér – rekonstrukció után.

D. Vásárok

A karácsonyi vásár, a húsvéti vásár, és néhány más, nagyrendezvényekkel egybekötött vásár kínál lehetőséget a helyi (pl. zenei) művészek, kézművesek bemutatkozására, termékeik vagy tárgyaik eladására, így is erősítve a város arculatát.

Bolhapiacon is találhatóak olyan tárgyak, melyek Tata és a környező vidék kultúráját tükrözik. Érdemes a jövőben ezt is megszervezni, és látogatását a turistáknak ajánlani.

VI.3.5 Marketing kommunikáció

A kommunikáció célja, hogy a marketing stratégiának megfelelően hasson a vendégekre. A kommunikáció kiindulópontja Tata város arculata, a helytermék. A tervezés folyamán Tata arculatát, a helyterméket kell összhangba hozni a kommunikációs célokkal és a kommunikáció célcsoportjaival.

A célcsoportokat több szempont szerint választottuk ki: a szocio-demográfiai jellegzetességek, a regionális jellegzetességek, a domináns szabadidős tevékenységek, az elvárások és életmód csoportok figyelembevételével.

VI.3.5.1 Célcsoportok

Célcsoportok földrajzi lehatárolása

Belföld:

A Budapestről érkező vendégkörrel kiemelten kell foglalkoznunk, mert elsősorban a fővárosból, illetve 100-150 km-es körzet nagyvárosaiból, Győrből, Tatabányáról, várható a legtöbb vendég.

A belföldi kereslet előrejelzései szerint a látogatások gyakorisága a kirándulókkal, a rendezvényre látogatókkal, illetve a hétvégre érkezőkkel növelhető.

Külföld

Megszólítandó célcsoportok elsősorban a legnagyobb küldő területekről, így a **Németországból, Hollandiából** érkező turisták, **másodsorban a Dániából, Ausztriából, Olaszországból érkezők**. Őket követik a szomszédos Szlovákiából jövő turisták és a távolabbi európai országok turistái, akik nem kizárólag Budapest miatt jönnek Magyarországra, hanem magát az országot is meg akarják ismerni.

Célcsoportok demográfiai ismérvek alapján

Családok

Családok, akik számára értéket jelentenek hazánk természeti kincsei, kulturális örökségeink, és ezeket szeretnék gyermekeikkel is megismertetni. Az értékek megőrzésére való igényt s azok szeretetét szeretnék a következő generációnak, gyermekeiknek továbbadni. Ezen törekvésüket egészítik ki Tata környéki látogatásuk alkalmával az aktív szabadidő eltöltésének lehetőségeivel.

A családosok másik csoportját képezik azok, akik számára a Tata környéki aktív turizmus jelenti a kínálat lényegét. Céljuk az aktív sportok gyakorlása – viziportok, kerékpározás, természetjárás formájában. Szabadidejük eltöltését Tata város kultúrájának, hagyományainak megismerésével egészíthetik ki.

Szeniorok (60 éven felüliek)

A Magyar Turizmus Rt. 2004-ben megvizsgálta a magyarországi szenior korosztály utazási szokásait. A kutatás elemzése alapján -Nyugat-Európával ellentétben- ezen korosztály nem tekinthető a városi turizmus legfontosabb célcsoportjának. Ennek elsősorban anyagi, egészségügyi okai vannak.

Van azonban – elsősorban Budapesten és környékén - ennek a célcsoportnak egy viszonylag szűk szegmense, amely utazási szokásaiban hasonlóságot mutat a nyugat-európai szeniorok utazási szokásaival. Körük a következő években feltehetően bővülni fog, ezért stratégiánkban az egyik fontos célcsoportnak tekintjük őket. Jelenleg a belföldi kirándulásokon részt vevő szeniorok legnagyobb része (28%) az elmúlt évben a Budapest-Közép-Dunavidék turisztikai régiót kereste fel.

Azokat a szeniorokat kívánjuk megszólítani, akik jól szituáltak, képzetebbek, utazási szokásaikra pedig jellemző az aktivitás. Egészségük megőrzése érdekében a rekreáció életmódjuk állandó részét képezni.

Elvárják a jó minőséget, a természeti és kulturális értékek iránt érdeklődnek.

Szívesen időznek Tata óvárosában, ahol megtekintik a látnivalókat, múzeumokat, s a zenei rendezvények résztvevői.

Keresik a természet közelségét is; látogatják a természetvédelmi területeket, az aktív sportokat és az ökoturizmust is gyakorolják (természetjárás, kerékpározás, úszás, viziportok a Dunán, természet megfigyelés).

A külföldiek esetében igényes, jól szituált, aktív, mobil vendégek ők, a jelen stratégia városi turizmusról szóló fejezetében ismertetett célcsoport jellemzői szerint. Érdeklődésük széleskörű: a magas színvonalú rendezvényektől a különböző továbbképzésekig, valamint az ökoturizmusig terjed.

Fiatalfelnőttek (19-25) és felnőttek (26-60 év), akik egyénileg, esetleg kisebb társaságban utaznak, környezettudatosak, értékelik az érintetlen természetet, és szívesen is tartózkodnak ott. Az eredeti állapotában megőrzött természeti környezetben elsősorban mozgásra, testedzésre, aktív pihenésre vágyanak. Itt tartózkodásuk kiegészítéseképpen megismerkednek Tata kulturális értékeivel, részt vesznek egy-egy zenei előadáson. Jövedelmük magas, a vásárolt szolgáltatásokkal kapcsolatban megkövetelik a minőséget, igényesek.

A város kulturális értékei iránt érdeklődnek, egy vagy több napos tartózkodás keretében érkeznek kellemes időtöltés céljával, megtekintik a város kulturális vonzerőit, esetleg rendezvény kapcsán is látogatást tehetnek a városban, de fontos számukra a minőségi gasztronómiai és borkínálat és az aktív időtöltési lehetőségek kínálata. A külföldiek esetében ez a célcsoport az, akik magyarországi túrát tesznek, vagy Budapestről tesznek kirándulásokat.

A felnőttek főként családosan érkeznek.

Diákok (10-18 év), akik csoportban, többnyire oktatási intézmény szervezésében utaznak. Az utazás elsődleges célja az oktatási intézményben tanultak kiegészítése a gyakorlattal. Az

érintett tantárgyak a biológiától, testneveléstől az ökoturizmuson át, egészen a hazai kultúrával kapcsolatos tantárgyak széles spektrumáig terjedhet. A diák turizmusra jellemző a szezonáltság – ami a turisztikai termék számára az elő- és utószezon jobb kihasználását jelenti.

Programok iránt további speciális igényeik jelentkezhetnek.

A kialakítandó új termékek célcsoportjai

Termék	Demográfiai ismérvek szerint	Szervezési mód szerint	Külsőterület szerint	Szocio-demográfiai ismérvek szerint
Városi turizmus: Városnéző séta - gyalog, kerékpárral; speciális városnézés	• Diákok • Fiatalok • Családosok • Szeniorok	Főként egyénileg	Németország, Hollandia, Dánia, Ausztria, Olaszország, Szlovákia. Belföldi vendégek elsősorban Budapestről.	Különböző jövedelműek. Érdeklődnek a kulturális és természeti értékek iránt, szívesen szereznek új ismereteket, műveltek.
Rendezvény turizmus	Mindegyik korosztály	Főként egyénileg	Elsősorban a főváros, a közelebbi városok, mint Győr, Tatabánya, valamint a szomszédos Szlovákiából érkezők és - optimális esetben- osztrák vendégek alkotják. Vendég lehet még számos Budapesten, esetleg a Balatonnál üdülő külföldi vendég is.	Igényesek, kultúra iránt érdeklődők, a magas színvonalú fesztiválokon, rendezvényeken jól fizető vendégek.
Konferencia és incentiv turizmus	A tudományos élet és az üzleti világ szakemberei kül- és belföldről.	Csoportosan	Budapesti, régióbeli konferenciák nemzetközi vendégköre a világ minden tájáról.	A legjobban fizető vendégek: képzettek, műveltek, érdeklődők.
Aktív turizmus Ökoturizmus	Diákok, kisebb ifjúsági vagy felnőtt társaságok, családok szeniorok.	Csoportosan és egyénileg	Kül- és belföldiek egyaránt, elsősorban budapestiek és régióbeliek. Külföldről Németországból és Hollandiából, Ausztriából érkehetnek leginkább, esetleg a nemzetközi kerékpárút közönségeként.	Eltérő jövedelműek, mobilak, aktívak, érzékenyek a környezet problémái iránt, szeretik a természetet.

VI.3.5.2 Kommunikációs intézkedések

Cél, hogy a kiválasztott célcsoport -a legkülönbözőbb információs és befolyásoló kommunikációs eszközök alkalmazásával- egy lehetőleg átfogó és hatásos képet kapjon Tata turisztikai kínálatáról.

A jól megválasztott kommunikációs intézkedések segítik a vendég utazási döntését.

A hatékony városmarketing tevékenység érdekében a következő kommunikációs intézkedéseket a legcélszerűbb folyamatosan alkalmazni a következő években:

- Tata imázs prospektus
- internet megjelenés
- poszter/plakát/DVD
- speciális ajánlatkatalógus készítése
- speciális ajánlatok elhelyezése megyei/regionális /országos marketingszervezetek katalógusaiban
- speciális ajánlatok bemutatása turisztikai internet portálokon
- hirdetések a megfelelő napilapokban, hetilapokban, mellékletekben, útikönyvekben
- részvétel a regionális marketing szervezet közös hirdetéseiben, plakátjain
- ajánlatokhoz kapcsolódó mailing akciók lebonyolítása
- tematikus sajtóközlemények és sajtómappák megküldése újságok/napilapok utazással foglalkozó szerkesztőségeinek
- tematikus sajtóút szervezése Tatára és környékére
- reklám partnerségek jó hírű városbeli vállalkozókkal
- kiállításokon, vásárokon való részvétel a régióval közösen
- szponzorok felkutatása bizonyos projektek megvalósítására

Az imázs prospektus kialakításának legfontosabb szempontjai

Tata város környéke imázs prospektusa kialakításának legfontosabb szempontjai:

- A város arculatának megjelenítése az egységes kialakítás- és design elemek alkalmazása során (logo, szlogen, írásmód, színek, szimbólumok, stb.)
- A prospektus fedőlapjainak plakátszerű kialakítása
- Kiegyensúlyozott kép/szöveg arány a prospektusban (2/3 kép, 1/3 szöveg)
- Élő és emocionális képmotívumok, melyek Tata egyediségét tükrözik. (Képek: hivatásos fotósok és fotóversenyek nyertesei)
- Lehetőség szerint kevés általános és cserélhető motívum
- Érdekfeszítő és könnyen érthető szövegek (lehetőleg 3 nyelven), melyek kiegészítő információt közölnek és felkeltik az ida utazók érdeklődését
- A város egyértelmű pozicionálása a célcsoportok számára az előnyt és hasznot jelentő tényezők kiemelésével
- A szövegek áttekinthető tagolása – tartalomjegyzék, térkép a látnivalók feltüntetésével, a város kínálata, kirándulási lehetőségek, gyakorlati tudnivalók
- Az imázs prospektus nagyon jó minőségű papír felhasználásával készüljön.

A magas költségek csökkentése érdekében érdemes ugyanolyan reklámhatású, de jóval olcsóbb flyert vagy leporellót is készíttetni, mely emocionális képmotívumokat és a legfontosabb információkat tartalmazza.

Tatai turisztikai honlap készítésének legfontosabb tartalmi szempontjai:

- Első oldalon általános városi információk (esetleg üdvözlés)
- Odautazás, útvonalterv, parkolási lehetőségek
- Áttekintő térkép, várostérkép utcajegyzékkel, keresőfunkcióval
- Látnivalók, kulturális létesítmények, sport- és szabadidő létesítmények stb. jegyzék belépődíjjal, nyitvatartási idővel, kapcsolattartó személlyel
- Rendezvénynaptár keresőfunkcióval (téma, illetve érdeklődési kör, idő intervallum szerint)
- Vendéglátóhelyek (konyha, ár, nyitva tartás stb. szerint)
- Szobafoglalás
- Aktuális időjárási adatok
- Hírlevél a helybelieknek és a vendégeknek
- Aktuális sajtóinformációk
- Sajtó és képtárház újságíróknak
- Nyomtatványok kapcsolatfelvételhez (vendégmegkérdezés, vendégkönyv)
- A turizmuszervezet elérhetősége (fax, tel, e-mail, cím)
- Impresszum

Új termékek bevezetésével új promóciós eszközök alkalmazása.

Értékesítési csatornák

A város turizmuszervezete a kommunikált termékeket, ajánlatokat a vendéghez az értékesítési csatornákon keresztül juttatja el. A saját értékesítésén kívül más értékesítési csatornákat is érdemes igénybe venni ahhoz, hogy az ajánlatok, termékek a megfelelő célcsoportokhoz eljussanak.

Alapvetően kétféle értékesítési csatorna áll a városi turizmuskoordináció rendelkezésére:

1. Turizmuszervezet közvetlen értékesítése

- személyes eladás telefonon,
- személyes eladás az információs irodában,
- eladás írásbeli foglalás esetén – levél, fax, e-mail, stb.
- automatikus értékesítés az interneten
- személyes értékesítés vásárokon, kiállításokon.

2. Közvetlen értékesítés partner bevonásával:

- regionális és országos turizmuszervezetek értékesítési csatornája
- utazási irodák
- Tatát programozó utazás-és programszervezők
- városi turizmust is értékesítő internetes portálok
- call center bevonása
- hazai rendezvényszervezők
- oktatási intézmények
- civil szervezetek, nyugdíjas klubok segítségével.

Együttműködések

A. Az együttműködés a helybeli lakosokkal alapvetően fontos a közös célok elérése érdekében. Ehhez az szükséges, hogy a helybeliek azonosuljanak a város jövőképevel és turizmus stratégiájával, mellyel a jövőképet el akarják érni.

Az együttműködés eredményeképpen a turizmussal kapcsolatos problémákat könnyebb lesz megoldani, a lakosok felelősséget viselnek a turisztikai kérdések iránt.

A helyi közösség bevonására néhány módszer:

- kérdőíves lakossági felmérések az operatív program pontosításához
- nyilvános prezentáció, lakossági fórum
- fókuszcsoporthoz megkérdezések
- munkacsoportok.

B. Regionális partnerség

A globális turisztikai versenyben a város, a kistérség, a régió, a megye hagyományos szervezete már nem időtálló, mert

- a vendég a város, az üdülőhely fogalmát gyakran kiterjeszti a környékre is, hiszen minden számára érdekes turisztikai terméket szeretne ott megtalálni
- a hiányos marketing költségvetés miatt nem tudnak a kisebb regionális szervezetek a nemzetközi piacon megjeleníteni

A látogatók számára egy termék minősége attól függ, milyen jól sikerült összehangolni az egyes szolgáltatásokat. Egy termék akkor jó, ha változatos, teljes és beleillik abba a képbe, amit a vendég Tatótól, illetve a környékétől elvár.

A turisztikai igényeknek megfelelően így készült ez a turizmusfejlesztési stratégia is: a Tata környékén levő településeken kívül a kínálat részét képezik távolabbi, de tematikusan ide köthető helyszínek is: Neszmély, Majk, Vértesszentkereszt, Diópuszta, Csákvár.

C. A más városokkal való együttműködés a kommunikációs és értékesítési politika egyik fontos pillérét jelentheti. Ez a kooperáció lehet regionális, régió kívüli, vagy határon túli, pl. testvérvárosi kapcsolat.

Az együttműködéseknek nagy szerepe van a marketing tevékenységben is: a termékek kialakításánál, a kommunikációban és az értékesítési csatornák kialakításában.

Tata városmarketing szempontjából legfontosabb együttműködései:

Turisztikai szolgáltatók Tatán és a tatai kistérségben

Tatai civil szervezetek

Tatai kistérségi önkormányzatok

Komárom-Esztergom megyei települések

Közép-dunántúli Regionális Marketing Igazgatóság és a Budapest-Közép-Dunavidék Regionális Marketing Igazgatóság

Magyar Turizmus Zrt.

Testvérvárosok

Ha sikerül kialakítani egy jól működő marketingkooperációt, a város költséget takarít meg, és kihasználhatja a szinergiahatást.

Turisztikai együttműködés kialakítására a marketing kooperáción kívül még sok lehetőség van. Ilyen lehetőségek a termékfejlesztésről szóló fejezetben ismertetett különböző regionális tematikus útvonalak is.

A turisztikai együttműködésekön kívül számos olyan városok közötti kapcsolatépítés is létezik, ahol a turizmus csak egy feladatot jelent a sok közös kapcsolódási pont közül.

Kiépíthető **stratégiai együttműködés** magyarországi, esetleg szomszédos országok turizmus szolgáltatóival, önkormányzataival, a turizmusban érdekelt intézményekkel, társadalmi szervezetekkel.

VI.4 A turizmus szervezeti rendszerének fejlesztése

Ha Tata és környéke sikereket akar elérni a turizmus területén az elkövetkező években, együttműködésre van szükség az önkormányzat, a vállalkozók és a civil szervezetek között. A közös munka a turizmusban hangsúlyozottan fontos. Ennek oka, hogy a turista nem csak egy turisztikai terméket vesz igénybe, hanem sokfélét, tehát egy komplex terméket. A különféle turisztikai termékeket kínáló szolgáltatók közötti együttműködés alapja a kompetenciák egyértelmű meghatározása és az együttműködés lehetőségét nyújtó turizmus szervezet kialakítása.

VI.4.1 A javasolt együttműködési modell: A Turisztikai Desztinációs Modell

A turisztikai desztinációs menedzsment (TDM) egy olyan szakmai szervezet kialakítását és működését takarja, amelynek feladata a fenntartható és minőségi turizmus rendszerének kialakítása és működtetésének elősegítése egy térségben.

A (TDM) turisztikai szervezet fő feladatai:

- Helyi rendeletek hozzáigazítása az új turizmustörvényhez
- Térségi marketing (kutatás, termékfejlesztés, kommunikáció, e-marketing);
- Információ nyújtás (Tourinform iroda működtetése);
- Tervezés (tervek kidolgoztatása, a megvalósítás menedzselése, monitoring);
- Információs adatbank létrehozása és fenntartása;
- Projektmenedzsment (projektek kidolgozása/kidolgoztatása),
- Befektetők vonzása a térségbe (ösztönző rendszer kialakítása);
- Minőségbiztosítás (a rendszer kidolgozása és működtetése);
- Együttműködés a turizmus szereplőivel, koordináció;
- Szakmai érdekképviselés, tanácsadás;
- Oktatás és képzés (előadások, szakmai továbbképző tanfolyamok szervezése, gyakornok program, a turizmusbarát szemlélet kialakítása a térségben)
- A város turisztikai fejlesztéseinek koordinálása
- Lobby tevékenység EU-s források megszerzése érdekében

A TDM szervezet felépítése

„A TDM modell szervezeti felépítése leginkább egy fa lombkoronájához hasonlítható, ahol egy-egy levél önmagában életképtelen, de az ágakkal és a többi levéllel együtt már egy életképes egységet alkot. A turizmusban is egy-egy vállalkozás és település legtöbbször oly kevés vonzerővel bír, oly kicsi a turizmus hatalmas piacán, hogy egyedül aligha ér el sikert. De ha összegezzük a vonzerőket és a szolgáltatásokat, és ha a vállalkozások, települések, kistérségek közösen, régiós szinten fejtik ki a marketingtevékenységüket akkor azzal már akár európai szinten is eredményeket lehet elérni. Ehhez azonban szükség van egy olyan szervezetre, amely alulról építkezve, széles körű társadalmi összefogással jön létre.”¹⁴

¹⁴. Forrás: ismeretlen szerző

Települési szintű turisztikai szervezet

Tagjai: Tata vállalkozói és önkormányzata, akik közösen döntenek el az együttműködés formáját, tartalmát és a fenntartás finanszírozási forrásait.

Döntéshozó testülete:

A vállalkozók érdekeit képviselő, önmaguk közül megválasztott személy;
Tata turisztikai referense;
A település önkormányzatának egyik képviselője

Munkaszervének alkalmazottjai: a Tourinform Iroda irodavezetője, illetve -a település turizmusban betöltött szerepétől függően- további turisztikai szakemberek.

A települési TDM szerv finanszírozásának lehetséges forrásai:

Egyesületi tagdíjak;
Központi támogatás (önkormányzat, állam);
Adományok (alapítványok, szponzorok, magánszemélyek);
Pályázatok;
Egyéb (ajándéktárgy értékesítés, szolgáltatások nyújtása).

Alapvető szemléletváltásra van szükség a turizmusban.

Fő mottó: Nem a Tatára tévedő turistáért kell egymással megküzdenünk, hanem a turistákat közösen kell a város számára „megszerezni”.

Ugyanakkor Tata Város Önkormányzatának és a helyi vállalkozóknak fel kell ismerniük, hogy összefogás nélkül semmi esély nincs a település turizmusának megújítására.

(Az első lépés, hogy Tata Város Önkormányzatának turisztikai menedzsere elkészíti a város első marketing tervét, amely célul tűzi ki egy széles körű társadalmi együttműködésen alapuló Turisztikai Egyesület létrehozását.)

Az egyesület céljai

Tata turizmusának fellendítése, az oda érkező vendégek és a vendégéjszakák számának növelése, a fő küldő országok mellett további küldő országokból származó vendégek és a belföldi turisták számának növelése, a szezon meghosszabbítása, a turisztikai kínálat fejlesztése és egy magasabb költséget generáló vendégkör megnyerése.

E cél érdekében az egyesület felvállalja a helyi turizmussal kapcsolatos összes feladat ellátását, azaz Tata és környéke területén szervezi a turisztikai vállalkozások tevékenységét, ellátja a turizmussal foglalkozó személyek és cégek érdekképviselését, összehangolja ezen gazdasági szereplők tevékenységét.

Szervezet

Az egyesület tagjai Tata és környéke vállalkozói közül kerülnek ki - önkéntes csatlakozási alapon. A tagok nagy része tevékenységi körük alapján turisztikai vállalkozás (szobakiadó, kemping, étterem, strandi büfé stb.), de a tagok között lehetnek a turizmussal közvetlenül nem foglalkozó vállalkozók is (keramikus, kozmetikus, fogorvos stb.).

Ennek oka, hogy az ő forgalmuk is jelentősen függ a turistáktól, illetve ha az önkormányzatnak nő az IFA-ból származó bevétele, akkor az abból megvalósított fejlesztéseknek ők is haszonélvezői lesznek.

Az egyesület tagjaiból áll össze a Közgyűlés, amely az Egyesület legfőbb szerve. A tagok maguk közül egy 15 tagú választmányt választanak, 3 éves megbízatással. A választmány tagjai:

Elnök; Elnökhelyettes;

Titkár (aki egyben a település turisztikai referense);

1 fő az önkormányzat részéről (polgármester, vagy az idegenforgalommal foglalkozó bizottság elnöke);

11 választmányi tag, akik a tagok összetételéből adódóan különböző rétegeket képviselnek (szállásadók, étteremtulajdonosok, strandbüfések stb.).

A választmány minden tagja egyenlő mértékű szavazattal rendelkezik.

Az Egyesületnek 1 főt kell alkalmaznia a Tourinform iroda állandó működtetésére (irodavezető). A nyár során gyakornokokat is foglalkoztatnak a Tourinform iroda hosszabb nyitva tartása érdekében.

Városi szintű marketing tevékenység

Az Egyesület első és legfontosabb feladata, hogy ellássa mindazon marketing teendőket, amelyekre a tagjai önerőből nem volnának képesek. Ennek érdekében települési szintű marketing tevékenységet folytat: kutatásokat folytat, reklámtevékenységet és értékesítést végez.

Kutatás

Az egyesület kötelezi tagjait, hogy a vendégforgalmukról folyamatosan adatokat szolgáltatassanak, illetve a turisták körében kérdőíves felméréseket végezzenek.

Reklám

- vásárokon, utazás kiállításokon való részvétel, internetes megjelenéssel és egyéb reklámeszközök alkalmazásával komplexen bemutatja a település turisztikai kínálatát.
- a kiadványok rendszerének tervezése és kivitelezése
- kommunikációs kampányok megtervezése és kivitelezése (alvállalkozókkal)
- turisztikai honlap fenntartása és on-line marketing eszközök alkalmazása (pl. hírlevél)

Értékesítés

A web oldal segítségével a potenciális turistáknak lehetőségük van az interneten keresztül közvetlenül a szolgáltatóktól információt szerezni, illetve on-line helyet foglalni.

Marketingstratégia kidolgozása

A marketingstratégia, mint a turisztikai tevékenység keretét adó dokumentum jelen turizmus stratégia része. Ennek aktualizálása, továbbfejlesztése azonban már a jövőendő turizmus szervezet – amennyiben szükséges, külső tanácsadókkal megvalósított – feladata lesz:

- a termékfejlesztés fő irányainak és stratégiáinak meghatározása, a fenntarthatóság szempontjait figyelembe véve,
- az arculat/imázs gazdagítása, továbbfejlesztése, figyelembe véve a látogatók véleményét és igényeit
- az imázshoz kapcsolódó márkanév továbbfejlesztése
- a reklám stratégia tartalmi és formai elemeinek meghatározása, következetes betartása.

Az egyesület a hatékony működéssel és a feladatok megfelelő színvonalon történő ellátásával elsősorban tagjainak tartozik felelősséggel. A tagoknak tisztában kell lenniük azzal, hogy az első 2-3 éves periódus során folyamatos anyagi hozzájárulásra van szükség, hogy az Egyesület tevékenységének a későbbiekben kézzelfogható eredményei legyenek.

Ha a jó példa elterjedése révén kialakulnak a települési szintű TDM szervek, akkor azok integrálódása térségi szinten megvalósítható. A regionális, kistérségi TDM szerv feladatai sokban hasonlítanak a települési szintű feladatokra, de a magasabb szintből adódóan sajátosságok is megfigyelhetők.

Tourinform iroda működtetése

A Turisztikai Egyesület megalakulása után a Tourinform irodát, illetve a hozzá tartozó, másodlagos információs pontok hálózatát már nem az önkormányzat, hanem a Turisztikai Egyesület működteti. Az iroda vezetőjének szakmai felügyeletét a település turisztikai referense látja el, munkáját pedig két fő állandó munkatárs, illetőleg a nyári időszak során gyakornokok segítik. A Tourinform iroda a turisták tájékozódását szolgáló információs pontként az Egyesület irodahelyiségeként is funkcionál.

Program és rendezvényszervezés

A turisták élményeinek fokozása érdekében programszervezési feladatok ellátására van szükség: elsősorban a sportrendezvények valamint a gyermekprogramok szervezését, esetenként egy-egy nagyobb rendezvényt is magára kell vállalnia a szervezetnek.

Kapcsolattartás a térségi – regionális szakmai szervezetekkel

A jövőbeni Turisztikai Egyesület három irányban kapcsolódik szakmai és üzleti területen a jelenlegi turisztikai intézményrendszerhez:

- Önkormányzatok (tatai, és a kistérségben érintett települések önkormányzatai)
- Regionális szervek (RIB, RMI, Megye)
- Turisztikai szolgáltatók

Együttműködés a Tata Város Önkormányzati Képviselő-testületének illetékes bizottságával

Az Egyesület a településen belül kompetens minden turizmust érintő kérdésben. Beszámolókat tart és információt nyújt a turizmus szakmai felügyeletét ellátó bizottságon keresztül a képviselő testület számára, javaslatokat tesz a turizmussal kapcsolatos fejlesztésekre, amelyeket az önkormányzat döntései során többnyire figyelembe is vesz.

Oktatás és képzés

Az Egyesület a tagjai számára kezdetben nyelvvoktatást és számítógép kezelői tanfolyamokat szervez. Távolabban a humánerőforrás fejlesztés stratégia értelmében különböző turisztikai képzésekre van szükség. Részt vesz a lakosság és a vállalkozók turizmusbarát szemléletének formálásában.

Szemléletformálás

Szakmai előadás- és vitasorozatok szervezése

A turizmus és az életmód kérdéseinek és aktuális trendjeinek megismertetése a helyi lakosokkal – iskola programok, helyi rendezvények, esetleg újságcikkek formájában.

Érdekképviselés

Az Egyesület közvetíti tagjai véleményét, azt egyezteteti a térségi, önkormányzati és társadalmi szervekkel:

- az érintettek széles körének bevonása az egyeztetésbe, lakossági fórumok és /civil szervezetekkel lebonyolított találkozók révén
- az érdekeltek és érintettek folyamatos tájékoztatása a turizmus működésével, fejlesztésével kapcsolatos mérvadó kérdésekben
- a turisztikai fejlesztések várható hatásainak vizsgálata, az érintettekkel való egyeztetés az esetleges negatív hatások csökkentése érdekében
- a városi érdekek, elvárások képviselése a regionális és országos szerveknél
- a tevékenység összehangolása más városok, kistérségek hasonló szervezeteivel.

Turisztikai termékek fejlesztésében való részvétel

Az egyesület a településen meglévő turisztikai kínálat minőségének folyamatos javítására, illetve a kínálati elemek bővítésére törekedve igyekszik a turisztikai termékek komplexitásáról gondoskodni.

Feladatai:

- a marketingstratégia által megkövetelt településfejlesztési feladatok előtérbe kerülésének szorgalmazása az önkormányzatnál,
- a lehetséges források felkutatása
- a termékfejlesztési feladatok koordinálása
- segítség nyújtása a szolgáltatók számára a fejlesztési irányoknak való megfeleléshez
- vonzerő-fejlesztés a turizmusszervezet anyagi lehetőségeihez mérten
- a helyi lakosság attitűdjének, környezettudatosságának, szakmai hozzáértésének javítása a megfelelő tájékoztatás és/vagy a képzési források révén
- a szolgáltatói termékcsomagok összeállításának és piacra vitelének támogatása, a minősítési rendszer alapján
- esetenként saját szervező és értékesítő tevékenység megvalósítása

Minőségbiztosítással kapcsolatos teendők ellátása

A minőségbiztosítás a Turisztikai Egyesületnél lehet az érdekegyeztetés-szemléletformálás eszköze, részben, pedig a termékfejlesztés és kommunikáció eszköze. Ennek érdekében a következő feladatokat kell ellátnia:

- A javasolt termékeknél termékfejlesztési és minőségi irányelvek kialakítása a fogyasztói igények megismerése alapján
- a minősítő rendszer folyamatos működtetése,

- a minősített szolgáltatások és maga a rendszer folyamatos ellenőrzésével javaslatok készítése az önkormányzatnak az életminőség és a turisztikai termékek háttérét adó tényezők minőségének javítására
- a minőség kommunikálása,
- információk gyűjtése a vendégek minőség-érzékeléséről,
- szükség esetén a szolgáltatók figyelmének felhívása a rossz minőség, illetve a torz minőségközlés veszélyeire
- a szolgáltatásokról szóló külső minősítések figyelemmel kísérése, szakmai véleményezése és szükség esetén a válaszreakció kidolgozása.

VI.4.2 Humán erőforrás fejlesztése

A turisztikai kínálat egyik legfontosabb eleme az emberi erőforrás minősége. Fejlesztése kiemelten fontos, mert az emberi tudás, és a jó képességek alapul szolgálnak a turizmusban lehetséges valamennyi fejlesztésnek.

A humán erőforrás fejlesztésekor a hangsúly a korszerű szakismereteken, az együttműködések, a megfelelő projektmenedzsmenten, a finanszírozási és a piaci képességek biztosításán van

- Amennyiben a szaktudás és kompetencia fejlesztése a helybeli lakosság szélesebb körét érinti, felfogható egy közös tanulási és tapasztalatszerzési folyamatként is.

A humán erőforrás stratégiai programnak alapvetően kettős célja van: a szak- és piaci ismeret fejlesztése, illetve az együttműködés kialakítása.

A szakismeret fejlesztése témakörbe tartoznak:

- a szolgáltatási szakismeretek,
- attrakciófejlesztés,
- finanszírozási ismeretek,
- projektmenedzsment ismeretek,
- nyelvtudás fejlesztése.

A piaciorientált gondolkodás elterjesztésének fő elemei:

- piaciorientált szemléletmód kialakítása,
- felkészítés a globális versenyre,
- környezettudatosság elterjesztése,
- komplex szolgáltatásnyújtás elterjesztése,
- a vendégek igényeinek megismertetése és elfogadtatása.

Az együttműködés és kompetencia kérdéseihez tartoznak:

- a közös gondolkodás elterjesztése,
- együttműködési technikák és modellek megismerése,
- a közös akciókban és térségi piacon gondolkodás,
- a magán és közszféra közös projektjeinek elterjesztése,
- turisztikai termékekre épülő projektek kialakítása.

Az együttműködés egyik legfontosabb megoldandó kérdése a turizmus szervezet kialakítása, melynek feladata a fenntartható és minőségi turizmus szervezeti rendszerének megvalósítása; a működési feladatok meghatározása, a projektmenedzsment, a közös tervezés, a piacra jutás segítése.

A fent felsorolt oktatási és képzési feladatok a jövőbeni turizmus szervezet kompetenciáját képezik.

VII. Ütemterv

A térségi turizmus szereplőivel való egyeztetésnek megfelelően a jelen ütemterv bemutatja a stratégia megvalósításához, az operatív programok kialakításához vezető legszükségesebb lépéseket. Úgy gondoljuk, hogy jelen stratégia képezi az alapját a további operatív szintű fejlesztési elképzelések pontos körvonalazódásának, melyek egyeztetése, elfogadása a turizmusfejlesztési tervezés következő lépcsője.

Tevékenység	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Turisztikai infrastruktúra fejlesztése								
Szálláshelyek								
Szálláshelyek kerékpáros turisták fogadási feltételeinek fejlesztése								
Szálláshelyek minőségének fejlesztése 2010								
Vendéglátás								
A regionális konyha hagyományainak erősítése 2008								
Városkép: turisztikailag frekventált városrészek fejlesztése								
Városi parkolási feltételek javítása 2013								
Műszaki megvalósíthatósági tanulmány készítése a kerékpárút-hálózat fejlesztésére 2008								
Kerékpárút hálózat fejlesztése 2012								
Információs rendszerek létrehozatala 2009								
Termékfejlesztés								
Tematikus útvonalak tartalmának részletes kidolgozása 2008								
Csomagajánlatok kialakítása 2008								
Városi sétaútvonalak mentén és a látnivalókhoz kapcsolódó turisztikai infrastruktúra kialakítása 2009								
Egyeztetéssel a MÁG-gal az Eszterházy Kastély jövőendő funkciójáról 2007								
Rendezvények								
Új kulturális nemzetközi fesztivál tervezése 2007								
Új kulturális nemzetközi fesztivál megvalósítása 2008								
A meglevő rendezvények továbbfejlesztése 2008								
Tatai rendezvények egységes arculatának megteremtése 2007								
Rendezvényszervezők szakmai szervezetének létrehozása 2009								
Rendezvényszervezéshez szükséges technika önkormányzati fejlesztése 2009								
A megfelelőnek mutató egyedi helyszínek felmérése 2007								
Incentív								
Speciális programok kidolgozása, konferenciaszervező irodákkal kapcsolatfelvétel, programok igények szerinti alakítása 2007								

Specifikus marketingmunka, kiadványok eljuttatása a célpiacokra 2008								
Tevékenység	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aktív turizmus								
Bakancsos turizmus infrastruktúrájának fejlesztése 2008								
Speciális tematikájú útvonalak kidolgozása (természetjárás, öko) 2010								
Kerékpáros turisztikai infrastruktúra kialakítása 2010								
Öreg-tó rehabilitáció 2013								
Dunai szabad strand létesítésének vizsgálata 2012								
Regionális lovastúra útvonalakhoz való kapcsolódás 2012								
Az ökoturisztikai lehetőség szakszerű, ökológiai felmérése 2010								
Az ökoturizmus infrastrukturális fejlesztése 2012								
Gerecsében ökoturisztikai projektek megvalósítása 2012								
Horgászat infrastruktúrájának fejlesztése 2011								
Vadászat infrastruktúrájának fejlesztése 2011								
Golf fejlesztések támogatása nemzetközi versenyek elnyerése érdekében 2009								
Paintball, extrém sportok – a kínálat színesítése érdekében a megfelelő színvonal biztosítása 2010								
Tenisz- és sportpályák létesítése 2010								
Falukép szépítése 2012								
A falusi turizmus előfeltételeinek megteremtése, lehetőségek felmérése 2011								
Marketing tevékenység fejlesztése								
Tata egységes arculatát tükröző marketing terv kidolgozása 2007								
Új szemléletű marketing eszközök kialakítása, alkalmazása 2008								
Turizmus szervezet fejlesztése								
Új turizmus szervezet megalakítása ¹⁵ 2007								
Idegenforgalmi Hivatal alapjainak lefektetése, Tourinform Iroda működtetésének átvállalása 2011								

¹⁵ Első feladata: Önkormányzati helyi rendeletet meghozatala a turizmus érdekében az új turizmus törvény értelmében.

VIII. Mellékletek

1 számú melléklet: Tatai művészek listája

- | | |
|------------------------|--------------------------------------|
| - Szentessy László | -grafikus |
| - Lévai Ádám | -grafikus |
| - Gútay János | -bőrműves, kerámikus |
| - Cs. Kiss Ernő | -fafaragó |
| - Sulyok Teréz | -festőművész |
| - H. Katona Erzsébet | -festőművész |
| - Csiszár József | -keramikus, fazekas |
| - Végh Ákos | -keramikus, fazekas |
| - Juhász Zsuzsanna | -textiltervező, ipar- és festőművész |
| - Kótai Péter | -művésztanár |
| - Dezső Marianna | -zongoraművész |
| - Vörös Gyula | -hegedűművész |
| - Szigetvári Krisztina | -grafikus |
| - Madarász Tibor | -festőművész |
| - Vikor Georgina | -festőművész |
| - Haraszi Norbert | -fotós |
| - Petőházy Margit | -előadóművész |
| - Jász Attila | költő |
| - Szalontai Katalin | -keramikus |
| - Petrozsényi Eszter | -színművész |
- www.festomuvesz.hu/madarasz_tibor

2. számú melléklet: TATAI KÓRUSOK, TÁNCGYÜLTESEK ÉS ÉNEKEGYESÜLETEK LISTÁJA

Egressy Kórus

Baranyi József

Tata, Kazincbarcikai u. 4/c. 1/1.

Egressy Kamarakórus

Robozné Schönfeld Zsuzsanna karnagy

Tata, Kosztolányi D. u. 1. II.lh. 2/2.

Tatai Kenderke Néptáncgyesület

Kun Katalin szervező

Tata, Almási u. 24.

Pötörke Népművészeti Egyesület

Molnár Tamás

Tata, Gábor Á. u. 29.

Tatai Esterházy Énekegyesület

Schmidt Mónika elnök

Tata, Kalló u. 8.

Szent Márton Kamarakórus

Varga Istvánné

Tata, Fazekas u. 64.

High Voltage Sporttánc Egyesület

Balogh Zoltán elnök

Tata, Fazekas u. 26.